

РЕСПУБЛИКА ТАТАРСТАН
МУНИЦИПАЛЬНОЕ
ОБРАЗОВАНИЕ
«ЛЕНИНОГОРСКИЙ
МУНИЦИПАЛЬНЫЙ РАЙОН»
С О В Е Т
МУНИЦИПАЛЬНОГО
ОБРАЗОВАНИЯ
«КАРМАЛКИНСКОЕ
СЕЛЬСКОЕ ПОСЕЛЕНИЕ»

ул.Геодезическая, д.38а,
с.Мордовская Кармалка,
Лениногорский район, 423298
Тел./факс : (85595) 3-60-59
E-mail: Karmal.Len@tatar.ru

ТАТАРСТАН
РЕСПУБЛИКАСЫ
«ЛЕНИНОГОРСК
МУНИЦИПАЛЬ РАЙОНЫ»
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ
«КАРМАЛКА
АВЫЛ ЖИРЛЕГЕ»
МУНИЦИПАЛЬ БЕРӘМЛЕГЕ
С О В Е Т Ы

Геодезия урамы, 38а йорт,
Мордва Кармалка авылы,
Лениногорск районы, 423298
Тел./факс : (85595) 3-60-59
E-mail: Karmal.Len@tatar.ru

РЕШЕНИЕ

13.02.2025 ел

КАРАР

№ 2

Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының «Кармалка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләрен яңа редакциядә раслау турында

«Россия Федерациясендә жирле үзидарә оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрдәге 131-ФЗ номерлы Федераль законның 14 статьясы нигезендә, Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының «Кармалка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Уставы белән Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының «Кармалка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясендә төзекләндерү объектларын чисталыкта һәм тәртиптә тотуга карата бердәй таләпләр билгеләү максатларында «Кармалка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советы КАРАР БИРДЕ:

1. Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының «Кармалка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерүнең кушымтада бирелә торган кагыйдәләрен яңа редакциядә расларга.

2. Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы «Кармалка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Советының түбәндәге карарларын үз көчләрен югалткан дип танырга:

- «Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының «Кармалка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеген төзекләндерү кагыйдәләре турында» 20.11.2015 №12;

- Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Кармалка авыл жирлеге Советының 2015 елның 20 ноябрдәге 12 номерлы карары белән расланган «Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының «Кармалка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында» 07.02.2017 № 1;

- Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Кармалка авыл жирлеге Советының 2015 елның 20 ноябрдәге 12 номерлы карары белән расланган «Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының «Кармалка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге территориясен төзекләндерү кагыйдәләренә үзгәрешләр кертү турында» 02.07.2018 № 13;

- Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы Кармалка авыл

3. Әлеге карарны түбәндәге адреслар: Татарстан Республикасы, Лениногорск районы, Мордва Кармалка ав., Геодезия ур., 38а йорт, 2 бина (административ бина), Нагорная ур., 33 йорт (мәдәният йорты бинасы); буенча урнашкан мәгълүмат стендларында халыкка житкерергә, Лениногорск муниципаль районының рәсми сайтында (<http://leninogorsk.tatarstan.ru>) «Авыл жирлекләре» бүлегендә һәм Татарстан Республикасының рәсми хокукый мәгълүмат порталында (<http://pravo.tatarstan.ru>) бастырып чыгарырга.

4. Әлеге карар рәсми басылып чыккан көненнән үз көченә керә.

5. Әлеге карарның үтәлешен контрольдә тотуны үз жаваплыгымда калдырам.

«Кармалка авыл жирлеге»
муниципаль берәмлеге башлыгы,
Совет рәисе

О.В.Кириллова

Лениногорск муниципаль районының «Кармалка авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге Советының 2025 елның 13 февралендәге 2 номерлы карары белән расланды

Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының «Кармалка авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясен тәзекләндерү кагыйдәләре

1бүлек. ГОМУМИ НИГЕЗЛӘМӘЛӘР

1.1 статья

1. Әлеге Кагыйдәләр Россия Федерациясенең Шәһәр төзелеше кодексы, «Россия Федерациясендә жирле үзидарәне оештыруның гомуми принциплары турында» 2003 елның 6 октябрендәге 131-ФЗ номерлы Федераль закон, «Әйләнә-тирә мохитне саклау турында» 2002 елның 10 гыйнварындагы 7-ФЗ номерлы Федераль закон, «Житештерү һәм куллану калдыклары турында» 1998 елның 24 июнендәге 89-ФЗ номерлы Федераль закон нигезендә, Россия Федерациясенең Төзелеш һәм торак-коммуналь хужалык министрлыгының 2021 елның 29 декабрендәге боерыгы белән «Муниципаль берәмлекләр территорияләрен тәзекләндерү нормаларын һәм кагыйдәләрен эшләү буенча Методик тәкъдимнәрне раслау турында» 1042/пр номерлы, Россия Федерациясенең Төзелеш һәм торак-коммуналь хужалык министрлыгының «Гражданның, аларның берләшмәләрен һәм башка затларның шәһәр мохитен үстерү мәсьәләләрен хәл итүгә жәлеп итү буенча методик тәкъдимнәрне раслау турында» 2020 елның 30 декабрендәге 913/пр номерлы боерыгы белән эшләнгән.

1.2 статья

1. Әлеге кагыйдәләр түбәндәгеләрне билгели: алар урнашкан биналарны (торақ йортларны да кертеп), корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен карап тоту, тиешле биналарның һәм корылмаларның фасадларының һәм коймаларының тышкы күренешенә карата таләпләр, тәзекләндерү эшләре исемлеге һәм аларны үтәүнең ешлыгы; биналар (алардагы урыннар) һәм корылмалар милекчеләренең янәшәдәге территорияләрен тәзекләндерүдә катнашу тәртибе; «Кармалка авыл жирлеген» муниципаль берәмлеге территориясен (алга таба - жирлек территориясен) тәзекләндерүне оештыруны (урамнарны яктыртуны, территорияләрен яшелләндерүне, урам исемнәре һәм йорт номерлары белән күрсәткечләр куюны, кече архитектура формаларын урнаштыруны һәм карап тотуны да кертеп); янәшәдәге территорияләрен тотуда биналар, төзелешләр, корылмалар, жир кишәрлекләре милекчеләренең һәм (яисә) башка законлы хужаларының (жир кишәрлекләре мондый йортлар чикләрендә төзелмәгән яисә төзелмәгән күпфатирлы йортлардагы урыннар милекчеләреннән һәм (яисә) башка законлы хужаларыннан тыш) катнашуы.

Статья 1.3

1. Өлеге кагыйдэләр җирлекнең бөтен территориясендә гамәлдә һәм барлык физик һәм юридик затлар тарафыннан, аларның оештыру-хокукий рәвешләренә карамастан, үтөлүе мәҗбүри.

1.4 статья

1. Беркетелгән территорияләренә һәм ишегалды территорияләрен карап тоту һәм җыештыру өчен җаваплы затлар (алга таба текст буенча-җаваплы затлар) - жир кишәрлекләренең, биналарның, корылмаларның, корылмаларның һәм ясалма корылмаларның, жир асты һәм жир өсте инженерлык коммуникацияләренең, аларның конструктив элементларының һәм инженерлык белән тәэмин итү объектларының милекчеләре, алардан файдаланучылары һәм хужалары булган гражданныр, вазыйфаи һәм юридик затлар, шәхси эшмәкәрләр, шулай ук территорияләренә карап тоту һәм җыештыру эшләрен башкаручы юридик һәм физик затлар, шәхси эшмәкәрләр төзелгән шартнамәләр (киләшүләр) нигезендә.

2. Муниципаль территорияләренә карап тоту һәм җыештыру Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районының «Кармалка авыл җирлеген» муниципаль берәмлегенә Башкарма комитеты (алга таба - Башкарма комитет) белән шартнамәләр нигезендә тиешле финанс елына муниципаль берәмлек бюджетында шушы максатларга каралган акчалар исәбеннән махсуслаштырылган оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

1.5 статья

1. Өлеге кагыйдәләренәң үтөлешен тикшереп торуну прокуратура (киләшү буенча), Эчке эшләр органнары (киләшү буенча), санитар-эпидемиологик күзәтчелек (киләшү буенча), административ комиссия һәм башка вәкаләтле органнар, оешмалар ярдәмендә аларның компетенциясә нигезендә Башкарма комитет тәэмин итә. 2. Җәмәгать оешмалары чисталык һәм тәртипне тәэмин итүгә җәмәгать контролен гамәлгә ашырырга хокуклы, шул исәптән җирле үзидарә органнары тарафыннан гражданнырның һәм юридик затларның хокукларына һәм законлы мәнфәгатьләренә кагылышлы карарлар әзерләүдә һәм кабул итүдә катнашу юлы белән, җирле үзидарә органнарына чисталык һәм тәртипне тәэмин итү өлкәсендәге законнарыны бозулар турында мәгълүмат бирү юлы белән.

2 бүлек. Төп төшенчәләр

2.1 статья

1. Өлеге кагыйдәләренә гамәлгә ашыру максатларында түбәндәге төшенчәләр кулланыла:

- авария хәлендәге жир эшләре - аварияләренә һәм авария хәлләрен бөтерү максатыннан башкарыла торган, шулай ук жир асты корылмаларында һәм коммуникацияләрендә, биналарда, юлларда һәм башка корылмаларда кешеләр гомеренә һәм сәламәтлегенә булган куркынычны, гадәттән тыш хәлләр нәтижәләрен бөтерү өчен башкарыла торган ашыгыч башкаруны таләп итә торган эшләр;

- гомуми файдаланудагы автомобиль юлы-гомуми файдаланудагы җирле әһәмияттәге транспорт инфраструктурасы объекты;

- җирле әһәмияттәге автомобиль юлы - транспорт чаралары хәрәкәте өчен билгеләнгән һәм автомобиль юлының бүленгән полосасы чикләрендәге жир кишәрлекләрен һәм аларда яисә алар астында урнашкан конструктив элементларны (юл полотносы, юл өслегенә һәм шуңа охшаш элементларны) һәм аның технологик өлеше булган юл корылмаларын, саклагыч юл корылмаларын, ясалма юл корылмаларын үз эченә алган транспорт инфраструктурасы объекты, җитештерү объектлары, автомобиль юлларын төзекләндерү элементлары;

хужасыз транспорт чарасы-милекчесе булмаган яисә милекчесе билгеле булмаган йө, әгәр законнарда башкасы каралмаган булса, милекчесе милек хокукыннан баш тарткан транспорт чарасы;

- территорияне төзекләндерү - гражданның яшәү шартларының уңайлылыгын тәэмин итүгә һәм арттыруга юнәлдерелгән муниципаль берәмлек территориясен төзекләндерү кагыйдәләре белән билгеләнгән чаралар комплексын гамәлгә ашыру, муниципаль берәмлек территориясенең санитар һәм эстетик торышын саклап калу һәм яхшырту, торак пунктлар территорияләрен һәм мондый территорияләрдә урнашкан объектларны, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрен, жир кишәрлекләрен, биналарны, корылмаларны, корылмаларны карап тоту буенча эшчәнлек;

- Сосновский борщевигы - эре үләнчел үсемлек, зонтиklar семьялыгының борщевик ыругы төре. Үсемлек озак төзәлми торган көчле пешүләр китереп чыгарырга сәләтле;

Ташландык транспорт чарасы - милекче тарафыннан алты ай һәм аннан да күбрәк вакытка башка затларның аңа ирекле керүен булдырмаслык хәлдә калдырылган (ишекләр, кузовның пыяла элементлары, кузовның башка элементлары, бикләнгән ишекләр, ишекләрен бикләп булмау һ. б. аркасында), шулай ук тиешенчә файдалана алмау билгеләренә ия булган (төшерелгән төгөрмәчләр, төгөрмәчләр, башка конструктив детальләр булмау) транспорт чарасы яки башкалар), һәм шул ук вакытта гомуми файдаланудагы урыннарда (йорт яны территорияләрендә) булган, транспорт чараларын саклау өчен билгеләнгән, жәяүлеләр йөрүенә, узуына комачаулы торган, территорияне жыештыру, махсус транспортның һәм чүп жыю машиналарының подъездларга һәм чүп контейнерларына бару һәм (яисә) әлегә кагыйдәләр таләпләрен бозып урнаштырылган;

- эре габаритлы калдыкларны туплау өчен билгеләнгән бункер-чүп жыючы;

- велосипед парковкасы (велопарковка) - велосипедларны кыска вакытлы саклау өчен аларның тотрыклылыгын һәм сакланышын тәэмин итү өчен стойкалар яисә башка махсус конструкцияләр белән жиһазландырылган урын;

- вертикаль яшелләнделерү - биналарның һәм корылмаларның фасад өслекләреннән, балконнарны, лоджияләрен, галереяларны, терәк диварларны һ. б. кертәп, аларда стационар һәм мобиль яшеллекләр урнаштыру өчен файдалану;

- коммуникацияләр хужалары-жир асты коммуникацияләре һәм корылмалары, шул исәптән элемент, газ, су, су һәм жылылык белән тәэмин итү челтәрләре, шулай ук әлегә объектлар үз милкәндә булган физик затлар балансында булган оешмалар;

-квартал эчендәге (жирле) юл - транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте өчен магистраль урамнардан торак йортлар төркемнәренә һәм кварталның башка урыннарына билгеләнгән автомобиль юлы;

- төзекләндерүне торгызу-юлның, тротуарның бөтен киңлегенә ясалма өслекне сыйфатлы итеп торгызу, бордюр ташын кире урнаштыру, туфракның уңдырышлы катламын торгызу, тырма астындагы газоннарны ремонтлау, газон үләннәре чөчү һәм бозылган яшел үсентеләр утырту, реклама конструкцияләрен һәм төзекләндерүнең башка элементларын торгызу;

- каты коммуналь калдыкларны чыгару-каты коммуналь калдыкларны тупланган урыннардан (мәйданчыклардан) каты коммуналь калдыкларны эшкәртү, утильләштерү, зарарсызландыру, күмү өчен файдаланыла торган объектларга кадәр ташу;

- газон-махсус сайлап алынган үлән орлыкларын чөчү нәтижәсендә барлыкка килә торган үлән капламы, ул утыртулар, парк корылмалары өчен фон һәм ландшафт композициясенең мөһим элементлары булып тора;

- кунаклар урыны-торак зоналарына килүчеләрнең жиңел автомобильләрен кую өчен билгеләнгән ачык мәйданчык;

- ишегалды корылмалары-жир кишәрлегендә урнашкан вакытлыча ярдәмче корылмалар (баз, Күгәрчен оялары, сарайлар һ. б.);

- ишегалды территориясе-күпфатирлы бер яки берничә йорт янәшәсендә төзелгән һәм анда яшәүче затларның яисә жәмәгать биналарының гомуми файдалануында булган һәм аларның эшләвен тәэмин итә торган территория. Күпфатирлы йортларның ишегалды территориясендә балалар мәйданчыклары, ял итү, кер киптерү, автомобильләр кую урыннары, яшеллекләр һәм жәмәгать файдалануындагы башка объектлар урнаштырыла;

- балалар мәйданчыгы-өслегендә балалар уеннары өчен билгеләнгән объектлар (таучыклар, карусельләр, таган, комлыклар һәм (яисә) башка шундый объектлар)урнашкан жир кишәрлеге;

- йорт биләмәсе-ишегалды корылмалары булган индивидуаль торак йорт һәм әлеге йорт урнашкан жир кишәрлеге;

- йорт билгеләре - аншлаг (урам, мәйдан, проспект исеме күрсәткече), номер билгесе (йорт һәм корпус номеры күрсәткече), подъезд һәм фатир номеры күрсәткече, инвалидлар өчен объектның һәркем файдалана алуының халыкара символы, флаг тоткычлар, истәлек такталары, полигонометрик билге, янғын гидранты күрсәткече, грунт геодезия билгеләре күрсәткече, магистраль камералары һәм коелар күрсәткечләре суүткәргеч челтәре, канализация күрсәткече, жир асты газүткәргече корылмалары күрсәткече;

- эшләрнең заказчысы-объектның йө жир кишәрлегенең хужасы (яисә үзе хужасы) тарафыннан вәкаләт бирелгән, объектларны төзүне, реконструкцияләүне һәм ремонтлауны (капиталь ремонтлауны), шулай ук инженерлык эзләнүләрен башкаруны, объектларны төзү, реконструкцияләү, ремонтлау (капиталь ремонтлау) өчен проект документациясен әзерләүне тәэмин итүче юридик яисә физик зат;

- беркетелгән территория-жирлек территориясенә Россия Федерациясе граждан законнарында каралган хокукларда билгеләнгән тәртиптә юридик яисә физик затларга тапшырылган өләше.

Тоту һәм жыю өчен беркетелгән территория булып:

1) жир кишәрлекләренең кадастр планнарында билгеләнгән чикләрдәге территория;

2) янәшәдәге территория;

3) ишегалды территориясе;

4) юридик затлар тоту һәм жыештыру эшләрен башкара торган территория.

- яшел утыртмалар-билгеле бер территориядәге агач-куак һәм үлән үсемлекләре жыелмасы;

- жир кишәрлеге-чикләре федераль законнар нигезендә билгеләнгән жир өслегенең өләше;

- жир эшләре-жирлек территориясен төзекләндерүгә бәйле комплексы эшләр, аңа грунт казу (эшкәртү), аны күчерү, грунтны тигезләп салу һәм тыгызлау, шуның белән бәйле эшләр керә.;

- кышкы чор-туфрак һәм тышкы һава температурасы жир эшләрен, яшеллекләрен, өслекләрен торгызу эшләрен, шулай ук төзекләндерү буенча башка эшләрен башкарырга мөмкинлек бирми торган вакыт чоры (1 ноябрь - 31 март);

- эшләр алып бару зонасы-төзелеш, инженерлык коммуникацияләре салу, капитал һәм башка ремонт эшләре рөхсәт ителгән киртәләнгән территория. Төрле эшләрен башкару (авария хәләндәгеләреннән тыш), жиһазларны, материалларны, калдыкларны, техник инвентарыны тиешле киртәләрдән читкә жыю тыела;

- инженерлык коммуникацияләре-инженер-техник тәэмин итү челтәрләре: Суүткәргеч, канализация, жылыту, торбаүткәргечләр, электр тапшыру, элемтә линияләре һәм жирлек территориясендә булган йө салына торган башка инженерлык корылмалары;

- каты коммуналь калдыкларны, эре габаритлы калдыклардан тыш, жыю өчен билгеләнгән чүп жыю контейнеры;

- төзелеш, инженерлык коммуникацияләре салу, капитал һәм башка ремонт эшләрен башкарганда жирлек территориясенә иминлеген тәэмин итү, санитария

нормаларын үтәү һәм эстетик торышын саклап калу чаралары комплексы-дәүләт һәм муниципаль стандартларга туры килә торган чаралар булу:

- 1) киртәләр;
- 2) биеклектәге эшләрне һәм беренче каттан югарырак эшлэгәндә-саклагыч козыреклы төзелеш тротуарлары һәм кирәк булганда саклагыч челтәр;
- 3) мөгълүмат стенды;
- 4) билгеләр һәм язмалар;
- 5) биотуалет (20 эшчедән артык - кимендә ике биотуалет);
- 6) көнкүреш калдыклары өчен контейнерлар;
- 7) төгәрмәчләрне юу пункты;
- 8) башка чаралар.

- бозылган төзекләндерүне комплекслы торгызу-юлның, тротуарның бөтен киңлегенә ясалма өслекне сыйфатлы итеп торгызу, кире бордюро ташы кую, туфракның уңдырышлы катламын торгызу, тырма астындагы газоннарны ремонтлау, газон үләннәре чөчү һәм бозылган яшел үсентеләр утырту, реклама конструкцияләрен һәм төзекләндерүнең башка элементларын торгызу;

контейнер майданчыгы-Россия Федерациясенең әйләнә-тирә мохитне саклау өлкәсендәге законнары һәм Россия Федерациясенең халыкның санитар-эпидемиологик иминлеген тәэмин итү өлкәсендәге законнары таләпләренә туры китереп төзелгән һәм контейнерлар һәм бункерлар урнаштыру өчен билгеләнгән каты коммуналь калдыклар туплау урыны (майданчыгы) ;

- эре габаритлы калдыклар-каты коммуналь калдыклар (мебель, көнкүреш техникасы, торақ урыннарны агымдагы ремонтлаудан калган калдыклар һ. б.), аларның күләме аларны контейнерларга жыю мөмкинлеген бирми;

- яңгыр канализациясе (яңгыр сулары) - технологик яктан үзара бәйләнгән инженерлык корылмалары комплексы (улаклар, яңгыр кабул итү жайланмалары, лотоклар һәм торбалар), ул яңгыр суларын, кар суларын, су сибү-юу суларын һәм дренаж суларын ташу өчен билгеләнгән.;

- кешеләр күпләп йери торган урыннар-бер үк вакытта күп кеше була ала торган территорияләр: вокзалларга, административ һәм офис биналарына, ваклап сату, социаль тәэмин итү, фән, мөгариф, сәламәтлек саклау һәм мәдәният объектларына яқынлашу юллары, торақ йортларга керү юллары, транспорт тукталышлары, базарлар, ярминкәләр, сәүдә зоналары, үзәкләр, кинотеатрлар территорияләре, торақ пунктлардагы майданнар, скверлар, парклар, стадионнар;

- чүп өеме-контейнер майданчыгында яисә теләсә кайсы территориядә каты көнкүреш калдыклары һәм эре габаритлы чүп-чарның 1 кубометрдан артамаган күләмдә ташлануы;

- тышкы яктырту-төүлекнең караңгы вакытында юлларны, урамнарны, майданнарны, паркларны, скверларны, ишегалларын һәм жөяүлеләр юлларын яктырту өчен билгеләнгән элементлар жыелмасы;

- капитал булмаган корылмалар, Корылмалар - корылмалар, жир белән ныкы бәйләнеше булмаган һәм конструктив характеристикалары аларны күчерүне һәм (яисә) демонтажлауны һәм алга таба жыюны билгеләнешкә зур зыян китермичә һәм корылмаларның, корылмаларның (шул исәптән киоскларның, түбәләрнең һәм башка шундый корылмаларның, корылмаларның) төп характеристикаларын үзгәртмичә башкарырга мөмкинлек бирә торган корылмалар, Корылмалар-Корылмалар, Корылмалар);

- рөхсәтсез чүплек-юридик яки физик затлар эшчәнлегә барышында барлыкка килгән каты көнкүреш, эре габаритлы, төзелеш калдыкларын, башка чүп-чарны 50 кв. м дан артык майданда һәм 30 куб. м дан артык күләмдә үз белдегә белән (рөхсәтсез) ташлау (урнаштыру) яки жыю;

- төзекләндерү объектлары-жир кишәрлекләренең ясалма өслекләре (асфальт-бетон, бетон өслек һ. б.), ижтимагый-эшлекле, торақ һәм рекреация зоналарында жир кишәрлекләренең биналар һәм корылмалар биләмәгән башка өлешләре, шул исәптән

мәйданнар, урамнар, юллар, юллар, велосипед хәрәкәте өчен инфраструктура объектлары һәм жәяүлеләр коммуникацияләре, ишегалды эчендәге пространстволар, балалар, спорт һәм спорт-уен мәйданчыклары, хужалык мәйданчыклары; жирле өһәмияттәге автомобиль юллары; махсус сакланылучы табигать объектлары һәм тарихи-мәдәни өһәмияткә ия жирләр территорияләрен, шулай ук зиратларны, яшел утыртмаларны (агачлар, куаклар, газоннар һ. б.); тышкы яктырту һәм архитектура-сәнгатьчә яктырту жайланмаларын; коймаларны, коймаларны, капкаларны; балалар, спорт һәм спорт-уен мәйданчыкларын жиһазлау объектларын; бәйрәм предметларын тәзекләндерү элементлары буларак карала торган ландшафт һәм башка бизәлеш; территорияне санитар карап тоту өчен билгеләнгән урыннар, жайланмалар һәм корылмалар, шул исәптән чүп-чарны, житештерү һәм куллану калдыкларын жыю һәм чыгару өчен жайланмалар һәм корылмалар; житештерү зоналары һәм аерым житештерү объектлары территорияләрен, инженерлык инфраструктурасы зоналарын, махсус билгеләнештәге зоналарны тәзекләндерү объектлары сыйфатында карала торган, шулай ук тиешле санитар-яклау зоналары; аерым торак биналар, житештерү һәм инженерлык корылмалары; хокук субъектларының гамәлләре законнарда билгеләнгән тәзекләндерү кагыйдәләре һәм нормалары белән жайга салына торган башка объектлар;

- инженерлык коммуникацияләрен салуга, үзгәртәп коруга һәм ремонтлауга бәйле биналарны, тәзелмәләрне, корылмаларны төзү, ремонтлау һәм реконструкцияләү эшләрен, яшелләндерү чараларын, жир эшләрен алып баруга, стационар булмаган объектларны, тәзекләндерүнең ясалма объектларын урнаштыруга, юллар төзүгә һәм ремонтлауга мәжбүри таләпләр - билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелгән рәхсәт һәм проект документларының, махсуслаштырылган оешмалар белән шартнамәләрнең булуы һәм дөүләт һәм муниципаль стандартлар нигезендә жирлек территориясенең иминлеген тәэмин итү, санитария нормаларын үтәү һәм эстетик торышын саклау буенча чаралар комплексын үтәү;

- яшелләндерү - элементы тәзекләндерү һәм ландшафтной оешмасы территориясендә, обеспечивающий формалаштыру мохит, шәһәр белән актив куллану үсемлек компонентлар, шулай ук комплекслы процессы белән бәйле, үткөрү эшләренең төрле төрләре буенча инженер әзерләү (вертикальная планлаштыру, террасирование, кронирование һ. б.) һәм тәзекләндерү озелененных территорияләрен юлы белән непосредственной агач утырту, шул исәптән крупномеров, куаклар, булдыру травянистых газонов, цветников, альпинариев һәм рокариев, тәзелеше махсуслаштырылган бакчалары һ. б.;

- гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр - төрле ял итү рәвешләре өчен билгеләнгән яшелләндерелгән территория (урман парклары, парклар, бакчалар, скверлар, бульварлар, шәһәр урманнары);

- чикләнгән файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр-дөваллау, балалар уку һәм фәнни учреждениеләренең, сәнәгать предприятиеләренең, спорт комплексларының, торак кварталларның яшелләндерелгән территориясе;

- махсус билгеләнештәге яшелләндерелгән территорияләр-санитария зоналары, су саклау зоналары, зиратларны яшелләндерү, үсентеләр питомниклары;

- үз белдегәң белән ташлау нәтижәсендә барлыкка килгән каты коммуналь калдыклар, эре габаритлы калдыклар 50 м² га кадәр мәйдандагы территориядә 30 м³ га кадәр күләмдә жыела;

- жир эшләрен башкаруга рәхсәт (ордер) - күрсәтелгән эшләрне башкаруны координацияләү һәм эшләр башкару барышында бозылган тәзекләндерү элементларының торгызылуын тикшереп тору максатларында бирелә торган жир эшләрен башкаруга хокук бирә торган документ;

- махсус сакланылучы табигать территорияләре - махсус табигатьне саклау, фәнни, мәдәни, эстетик, рекреацион һәм савыктыру өһәмиятенә ия, жирле үзидарә

органнары карарлары белән тулысынча яисә өлешчә хужалык файдалануыннан алынган һәм алар өчен махсус саклау режимы билгеләнгән табигать комплекслары һәм объектлары урнашкан жир, су өслеге һәм алар өстендәге һава кичләге кишәрлекләре;

- жәмәгать транспортын кәтү тукталышы-жәмәгать транспорты тукталыш зонасы, пассажирларны утырту һәм төшереп калдыру зонасы, жәмәгать транспорты пассажирларын кәтү зонасы булган махсус жиһазландырылган мөйданчык;

- пандус-халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәре өчен төрле объектлардан файдалану мөмкинлеген тәэмин итү өчен сөзөк авыш мөйданчык;

- парковка (парковка урыны) - махсус билгеләнгән һәм кирәк булганда төзекләндерелгән һәм жиһазландырылган урын, ул шул исәптән автомобиль юлының бер өлеше булып тора һәм (яисә) машина йөрү өлешенә һәм (яисә) тротуарга, юл читенә, эстакадага яисә күпергә терәлеп тора йә эстакадага яисә күпер асты кичләкәрәненә, мөйданнарның һәм урам-юл чөлтәрәненә башка объектларының бер өлеше булып тора һәм оештырылган автомобиль юлы милөкчәсә яисә башка хужасы, жир кишәрлегә милөкчәсә карары буенча транспорт чараларын түлөүле нигездә яисә түлөү алынмыйча кую;

- бина фасадларының колористик чишелешә паспорты (фасадларның төслә чишелешә) - бердәм архитектура һәм төслә чишелешә билгели торган һәм аерым торган бина фасадының тышкы бизәлешенә таләпләр билгели торган килештерелгән һәм билгеләнгән төртиптә расланган документ;

- жөяүлеләр коммуникацияләре-тротуарлар, аллеялар, юллар, сукмаклар, алар шөһәр территориясендә жөяүлеләр элементсен һәм хәрәкәтен тәэмин итә. Жөяүлеләр коммуникацияләре муниципаль берәмлек территориясендә жөяүлеләр элементсен һәм хәрәкәтен тәэмин итә. Торак пункт территориясендә жөяүлеләр коммуникацияләрен урнаштырганда түбөндөгеләрне тәэмин итөргә кирәк: транспорт коммуникацияләре белән кисешүләрнәң минималь санын, жөяүлеләр коммуникацияләре системасының өзлексөзлеген, инвалидларны һәм халыкның аз хәрәкәтләнүче төркемнәрен дө кертөп, кешеләрнәң имин, тоткарлыксыз һәм уңайлы хәрәкәт итү мөмкинлеген;

- су басу - елгаларда, сусаклагычларда су күтөрөлү аркасында грунт суларының күтөрөлүе, атмосфера явым-төшемнәре, кар эрү, юлларга, тротуарларга сыйфатсыз асфальт-бетон жөю, инженерлык системаларыннан һәм коммуникацияләреннән су агып чыгу яисә агып чыгу нәтижәсендә юл участогын, транспорт тоннельләрен, территорияләрнәң бер өлешен су басу, төзөксөзлек йә жөяүлеләр, автотранспорт, пассажир транспорты хәрәкәтенә комачаулый торган су кабул итү жайланмаларына һәм су агызу корылмаларына хөзмөт күрсөтү кагыйдөләрән бөзу. 2 квадрат метрдан артык мөйданлы территория су астында калган дип санала. 3 см дан артыграк тирәнлеккә су сибелгән м;

- йорт яны территориясә-хөсусый йорт биләмәсенә яисә күпфатирлы йортка турыдан-туры тоташкан, технологик һәм функциональ яктан алар белән бөйлә территория;

- янөшөдөгә территория-гомуми файдаланудагы территория, ул, өгөр мондый жир кишәрлегә төзелгән булса, бинага, төзелешкә, корылмага, жир кишәрлегенә янөшө тора һәм аның чикләре Россия Федерациясә субъекты законында билгеләнгән төртип нигезендә муниципаль берәмлек территориясен төзөклөндөрү кагыйдөләрә белән билгеләнгән булса;

- эш житештерүчә-жир эшләрән башкаручы физик яисә юридик зат, өгөр ул эшләрнә үз көчә белән башкарса, ул заказчы да, эш житештерүчә булып торса, һәм эшләрнә башкаруга рөхсөтә (ордеры) булган башка зат та булырга мөмкин;

- үсөмлек калдыклары-яшел утыртмаларны (ботакларны, яфракларны, агач калдыкларын) карап тоту процессында барлыкка килө торган калдыклар;

- территорияне санитар чистарту - каты коммуналь калдыкларны туплау (шул исәптән аерым туплау) һәм ташу эшчөнлеген оештыруда катнашу;

- территорияләрне карап тоту-жир кишәрлегендә урнашкан биналарның, корылмаларның, кече архитектура формаларының, коймаларның, төзелеш майданчыкларының, яшел утыртмаларның, жир асты инженерлык коммуникацияләренә һәм аларның конструктив элементларының фасадларын, транспорт инфраструктурасы объектларын вакытында ремонтлауга һәм карап тотуга бәйле чаралар комплексы;

- юлларны, квартал эчендәге машина юлларын һәм башка юл инфраструктурасын карап тоту-аларны тиешле тәртиптә һәм чисталыкта тоту, автомобильләренә һәм жәяүлеләренә юллар, тротуарлар, юл кырыйлары, квартал эчендәге машина юллары һәм юл хужалыгының башка элементлары буйлап ел дәвамында тоткарлыксыз хәрәкәттен тәэмин итү чаралары комплексы;

- ишегалды территорияләрен карап тоту-ишегалды территорияләрен тиешле норматив санитар-техник хәлдә тоту өчен башкарыла торган техник хезмәт күрсәтү һәм ағымдагы ремонт эшләре комплексы.

- күзәтү һәм яңгыр кабул итү коеларын (яңгыр канализациясен), жир асты коммуникацияләре коеларын (корылмаларын) карап тоту-гамәлдәге дөүләт һәм муниципаль таләпләр нигезендә тиешле хезмәтләренә эшчәнлегенә, иминлегенә, аларның һәркем файдалана алырлык булуына, төрле билгеләнештәге жир асты коеларының һәм камераларының эстетик күренешенә, яңгыр канализациясенә һәм жир асты инфраструктурасының башка элементларына булышлык күрсәтү чаралары комплексы стандартлар;

- махсулаштырылган автостоянка-ташландык хәлдә калдырылган, хужасыз транспорт чараларын саклау өчен билгеләнгән махсус жиһазландырылган һәм саклана торган майданчык;

- махсулаштырылган оешмалар - төзелгән муниципаль контрактлар нигезендә жирлек территориясен төзекләндерү өлкәсендә эшчәнлекнең махсус төрләрен гамәлгә ашыручы, шул исәптән транспорт чараларын махсулаштырылган автостоянкага күчәрүче төрле оештыру-хокукий формадагы юридик затлар;

- транспорт чараларын урнаштыру өчен махсус бүлеп бирелгән урыннар - законнар нигезендә оештырылган автомобильләр кую урыннары, гаражлар, ремонт остаханәләре һәм техниканы саклау (хезмәт күрсәтү) өчен билгеләнгән башка биналар; Россия Федерациясе Министрлар Советы - Хөкүмәтенең 23.10.1993 №1090 карары белән расланган Россия Федерациясе Юл хәрәкәте кагыйдәләре нигезендә билгеләнгән парковкалар (парковка урыннары) «Юл хәрәкәте кагыйдәләре турында»;

- спорт майданчыгы-жир кишәрлеге, аның өсләгендә физик культура һәм спорт белән шөгыльләнү өчен билгеләнгән объектлар (баскетбол щитлары, борыслар, гимнастика стеналары, турниклар һәм (яисә) башка шундый объектлар) урнашкан территория;

- тышкы мәгълүматны урнаштыру чарасы - «кулланучылар хокукларын яклау турында» Федераль законның 9 статьясы нигезендә күрсәтү мәжбүри булган мәгълүматны (оешманың фирма исеме, аның урнашу урыны (адресы) һәм аның эш режимы турында), шулай ук «Кулланучылар хокукларын яклау турында» Федераль законның 9 статьясы нигезендә мәжбүри булган мәгълүматны кулланучыларга житкерү өчен биналарны мәгълүмати рәсмиләштерү максатларында оешма урнашкан урында һәм (яисә) турыдан-туры товарны реализацияләү, хезмәтләр күрсәтү урынында билгеләнә торган территорияне төзекләндерү элементы закон нигезендә яки эшлекле әйләнеш гадәте нигезендә урнаштыру мәжбүри һәм реклама белән бәйле максатларны күздә тотмый;

- төзелеш майданчыгы-яңаларын (шул исәптән төгәлләнмәгән төзелеш объектларын) төзү, шулай ук гамәлдәге күчәмсез мөлкәт объектларын реконструкцияләү, техник яктан яңадан коралландыру һәм (яисә) ремонтлау, демонтажлау урыны, шулай ук корылмаларны төзү һәм (яисә) монтажлау, ремонтлау, реконструкцияләү һәм (яисә) техник яктан яңадан коралландыру урыны;

- тактиль өслек-өске катламның фактурасы сизелерлек үзгәрә торган өслек;

- гомуми файдаланудагы территорияләр-чикләнмәгән затлар даирәсе тоткарлыксыз файдалана торган территорияләр (шул исәптән гомуми файдаланудагы су объектларының майданнары, урамнары, юллары, яр буйлары, яр буе полосалары, скверлар, бульварлар);

- «Кармалка авыл җирлеге» муниципаль берәмлеге территориясе-җирлек территориясе чикләрендәге территория;

- транспорт чарасы-юллар буйлап кешеләрне, йөкләрне яисә анда урнаштырылган җиһазларны (шул исәптән прицеplарны, ярымприцеplарны һәм транспорт чарасы составында хәрәкәт итү өчен кирәкле башка җайланмаларны) йөртү өчен билгеләнгән җайланма.;

- каты коммуналь калдыклар-физик затлар тарафыннан куллану процессында торак урыннарда барлыкка килә торган калдыклар, шулай ук шәхси һәм көнкүреш ихтияжларын канәгатьләндерү максатларында физик затлар тарафыннан торак урыннарда алардан файдалану процессында үз Куллану үзлекләрен югалткан товарлар. Каты коммуналь калдыкларга шулай ук юридик затлар, индивидуаль эшкарлар эшчәнлеге барышында барлыкка килә торган һәм физик затлар тарафыннан куллану процессында торак урыннарда барлыкка килә торган калдыкларның составы буенча охшаш калдыклар керә.;

- территорияләрне җыештыру-житештерү һәм куллану калдыкларын, башка чүп-чарны, карны жыюга, махсус билгеләнгән урыннарда чыгаруга бәйлә эшчәнлек төрө, шулай ук халыкның экологик һәм санитар-эпидемиологик иминлеген тәмин итүгә һәм әйләнә-тирә мохитне саклауга юнәлдерелгән башка чаралар;

- вәкаләтле органнар-Башкарма комитетның үз компетенциясе чикләрендә Лениногорск шәһәре территориясен төзекләндерүне оештыруны, координацияләүне һәм тикшереп торуну гамәлгә ашыручы функциональ һәм территориаль органнары;

- урна - күләме 0,2 куб метрдан алып 0,5 куб метрга кадәр булган, чүп жыю өчен хезмәт итә торган махсус савыт (чиләкләр, тартмалар һәм башка шундый савытлардан тыш);

- - фасад - бинаның тышкы ягы (төп, ян, ишегалды). Бинаның төп фасады иң зур күрү зонасына ия, кагыйдә буларак, үзек һәм/яки башка әһәмияттәге урамнарны кабул итүгә юнәлдерелгән;

- төзекләндерү элементлары-декоратив, техник, планлаштыру, конструктив җайланмалар, яшелләндерү элементлары, төрле җиһазлар һәм бизәкләр, шул исәптән бина, корылма, корылма фасадлары, кече архитектура формалары, стационар булмаган капитал булмаган корылмалар һәм корылмалар, территорияне төзекләндерүнең состав өлешләре буларак кулланыла торган мөгълүмат җитләре һәм күрсәткечләр.

3 бүлек. Шундый йортлар чикләрендә төзелмәгән яисә төзелмәгән күпфатирлы йортлардагы урыннарның миләкчеләреннән һәм (яисә) башка законлы хужаларыннан тыш) янәшәдәге территорияләр каравында күпфатирлы йортлардагы биналарның, биналарның, төзелешләренең, корылмаларның, җир кишәрлекләренең (миләкчеләреннән һәм (яисә) башка законлы хужаларыннан тыш) катнашуы

Статья 3.1

3.1 статья

1. Күпфатирлы йортлардагы биналарның, төзелешләренең, корылмаларның, җир кишәрлекләренең миләкчеләре һәм (яисә) башка законлы хужалары (мондый йортларның чикләре буйлап төзелмәгән яисә төзелмәгән яисә төзелгән җир кишәрлекләре, һәм дөүләт һәм муниципаль учреждениеләр) шул исәптән яқындагы территорияләрне тотуда финанс яктан катнаша.

2. Якын территорияне карап тоту эшләрә түбәндәгеләрне үз эченә ала:
 - үлән чаптыру (үлән капламының биеклеге 15 см дан артмаска тиеш);
 - чүп-чар жыю;
 - язгы-жәйге чорда жәяүлеләр зоналарын себерү;
 - жәяүлеләр зоналарын кардан жыештыру, бозлавыкка каршы материаллар (комнан тыш) белән эшкәртү;
 - территорияне төзекләндерү проекты яисә гамәлдәге колористик карар нигезендә кече архитектура формаларының төсө;
 - урналарны һәм чүп-чар жыючыларны, муниципаль милектәге чүп-чардан тыш, жыйган саен чүп-чардан чистарту;
 - яшелләндерү элементларының торышы.

4 бүлек. Төзекләндерүгә, оешмаларга гомуми таләпләр территорияләрне тоту һәм жыештыру

4.1 статья

1. Муниципаль берәмлекнең бөтен территориясе Лениногорск шәһәре һәм анда урнашкан барлык биналар (торақ йортларны да кертеп) һәм корылмалар (алга таба - биналар, корылмалар) төзекләндерелергә, эчтәлеккә һәм жыештырылырга тиеш.

2. Гомуми файдаланудагы территорияләрне, шул исәптән мәйданнар, урамнар, машина юллары, жирле өһәмияттәге автомобиль юллары, яр буе, скверлар, пляжлар, башка объектлар белән шөгыйльләнүче жир кишәрлекләрен карап тотуны һәм жыештыруны жирле үзидарә органы, йө вәкаләтле органнар үз вәкаләтләре чикләрендә гамәлгә ашыралар.

3. Физик һәм юридик затларга, аларның оештыру-хокукый рәвешләренә бөйсез рәвештә, милек хокукында, башка асыл яисә мәжбүри хокукта булган жир кишәрлегендә (алга таба - жир кишәрлекләренә хокук ияләре), шулай ук законнарда һәм әлегә Кагыйдәләрдә каралган күләмдә биналар, корылмалар чисталыгын сакларга, территорияне кардан (чүп үленәнән) жыештырырга, йортларның түбәләрен кардан һәм наратлардан чистартырга, чөчөк утыртуны оештырырга кирәк.

4. Әгәр дә бина, корылма милек хокукында яисә башка әйбәр хокукында яисә берничә затның мәжбүри хокукында булса, жыештырылырга тиешле территория милек хокукындагы яисә күчөмсөз милек объектына башка хокуктагы өләшкә пропорциональ рәвештә билгеләнә.

5. Жир кишәрлегә территориясендә төрле затларга караган берничә бина, корылма булса, территорияне тоту һәм жыештыру чикләре яклар килешүе белән билгеләнергә мөмкин. Килешү булмаса, жыештырылырга тиешле территория барлык милекчеләр яисә биналарның, корылмаларның башка хужалары арасында тигөз өләшләрдә билгеләнә. Физик яисә юридик зат биләмәсендәгә жир кишәрлегә билгеләнгән төртиптә рәсмиләштерелмөгән очракта, биләмәсендәгә фактта урнашкан жир кишәрлегә чиге, шулай ук аның янәшәсендәгә территория жыештырылырга тиеш.

6. Кармалка авыл жирлегә территориясенә тиешле санитар торышын тәэмин итү, әйләнә-тирә мохитне муниципаль берәмлек территориясен пычратудан саклау һәм яклау чараларын гамәлгә ашыру максатларында аларны жыештыру һәм санитар карап тоту өчен шәһәр жирлегенәң жирле үзидарә органы белән янәшәдәгә яисә беркетелгән территорияләр буларак килешү буенча ныгытыла.

7. Шәһәр территориясендә үз эшчәнлеген гамәлгә ашыручы гражданныр (индивидуаль торақ йортларның милекчеләре яисә яллаучылары), юридик затлар һәм индивидуаль эшкуарлар каты коммуналь калдыкларны, биологик калдыкларны, медицина калдыкларын, эре габаритлы һәм төзелеш чүпләрен чыгаруны калдыклар жыю, транспортировкалау, алардан файдалану, аларны зарарсызландыру,

урнаштыру эшчәнлегенә лицензиясе булган махсуслаштырылган оешмалар белән шартнамәләр нигезендә оештыралар.

8. Контейнерлар һәм бункерларны тутыру һәм күчереп төяү, шулай ук аларга икенче чимал булып торучы калдыкларны, ягулык-майлау материалларын, майланган җилне, авторезинаны, газ разрядлы һәм минесцентлы лампаларны ташлау тыела. Күрсәтелгән калдыклар өлеге максатлар өчен махсус бирелгән савытларда һәм биналарда сакланырга һәм калдыкларны жыю, файдалану, транспортировка, зарарсызландыру, урнаштыру эшчәнлегенә лицензиясе булган махсуслаштырылган предпрятиеләргә чыгарылырга тиеш.

4.2 статья

1. Җаваплы затлар җыештыралар һәм янәшәдәге территорияләрне карап тоту буенча чаралар комплексын гамәлгә ашыралар (янәшәдәге территорияләрне җыештыру (төзекләндерү) турындагы шартнамәләр нигезендә):

1) озынлыкка - жир кишәрлегенә, бинаның, корылманың, коймаларның, төзелеш майданчыгының, сәүдә объектларының һәм башка объектларының бөтен территориясе дөвамында;

2) киңлеккә - урамның бордюр полосасына кадәр.

2. Җаваплы затлар түбәндөгеләрне үтәргә тиеш:

территориядә урналар булуын тәмин итәргә, ә анализланмаган биналарда, корылмаларда һәм корылмаларда - сыек калдыклар өчен җыентыклар (чүп-чар) җиһазларга (санитария таләпләренә туры китереп җиһазландырырга);

контейнерларга һәм контейнер майданчыкларына ирекле подъезд тәмин итәргә;

ТКО жыю өчен контейнерларны, аларны тутыруны һәм шәһәр территорияләрен пычратуны юкка чыгара торган урналарны төзек хәлдә тотуны тәмин итәргә;

чүп-чарны, контейнерларны һәм контейнер майданчыкларын, җыентыкларны (чүп-чарны) вакытында чистартуны һәм дезинфекцияләүне тәмин итәргә;

житештерү һәм куллану калдыкларын чыгаруны оештыруны һәм аларны юкка чыгару графигының үтәлешен тикшереп торуны тәмин итәргә;

КККны үз вакытында чыгаруны башкарырга;

контейнерларның һәм контейнер майданчыкларының үз вакытында буялуын һәм юылуын башкарырга;

чүп-чарны, яфракларны, ботакларны, карны үз вакытында җыеп алырга, скребкалар астына ятты, үләннәрне 15 см дан артык үткәрмичә генә печән чаптырырга;

велосипед парковкасы (велопарклар) территориясендә булуын тәмин итәргә.

4.3 статья

1. Җаваплы затлар җыештыру эшләрен башкаралар һәм тротуарларны карап тоту һәм җыештыру буенча чаралар комплексын гамәлгә ашыралар:

1) торак һәм административ биналарның подъездларыннан турыдан-туры чыгу юллары булмаган һәм урамнары буйлап урнашкан яисә үтеп йөрү өлешеннән 3 м дан да артык булмаган һәм турыдан-туры чыгу юллары булмаган урамнарда һәм юлларга йөрү юлларына бүленгән - затларның юл өлешен жыю һәм карап тоту өчен җаваплы затларга йөкләнә;

2) инженерлык корылмаларына һәм баскычларга тоташучы - өлеге территорияләрне җыештыру өчен беркетелгән җаваплы затларга йөкләнә;

3) 3 метрдан артык газ белән йөрү өлешеннән һәм чыгу юлларыннан бүленгән һәм торак биналар, ишегалды территорияләре, ишегаллары һәм башка чыгу юллары, шулай ук йорт биләмәләре территориясендә урнашкан җәяүлеләр юллары подъездларыннан турыдан-туры чыгулары булган затлар өстенә йөкләнә.

4.4 статья

1. Шәһәр территорияләренә тиешле санитар торышын тәмин итү, әйләнә-тирә мохитне шәһәр территориясен хужалык субъектларына һәм физик затларга

пычранудан саклау һәм яклау чараларын гамәлгә ашыру максатларында яқындагы территорияләр ныгытыла.

Территорияләрне (жир кишәрлекләрен) жыештыру, чистарту һәм санитар карап тоту эшләрен жыештыру бурычлары, аларның оештыру-хокукий рәвешләренә бәйсез рәвештә, гамәлдәге жир законнары, торақ урыннар территорияләрен карап тотуның санитария кагыйдәләре нигезендә физик һәм юридик затларга законда яисә шартнамәдә башкасы каралмаган булса, түбәндәге тәртиптә йөкләнә:

1) торақ милекчеләре ширкәтләре, торақ кооперативлары яисә башка махсуслаштырылган кулланучылар кооперативлары һәм торақ урыннар милекчеләре затыннан торақ фонды белән идарә итүне гамәлгә ашыручы идарәче оешмалар - күпфатирлы йортларның йорт яны территориясе, шулай ук урамның машина йөртү өлешеннән 5 м ераклыктагы жир кишәрлеге. Әгәр жир кишәрлегенә чикләре билгеләнмәгән булса, күпфатирлы торақ йорт юл буйлап урнашкан - торақ йорттан тротуарга кадәр (тротуар булмаган очракта) урамнар, ләкин 10 метрдан артык түгел;

2) күпфатирлы торақ йортларда төзелгән торақ булмаган биналарны эксплуатацияләүче затлар - биналарның бөтен озынлыгы дөвамында, киңлеге - урамның 10 м ераклыгында, әмма идарәче оешма белән шартнамә булмаган очракта, 10 м дан артык булмаган очракта (юл буйлап объект урнашкан очракта);

3) социаль өлкә учреждениеләре (мәктәпләр, мәктәпкәчә учреждениеләр, мәдәният, сәламәтлек саклау, физкультура һәм спорт учреждениеләре) - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территорияләр, шулай ук бирелгән жир кишәрлеге чигеннән 5 м ераклыкта яисә урамның машина юлына кадәр, ләкин 5 м дан артмаган (юл буйлап объект урнашкан очракта).

Гомумагыл өмәсен үткәргәндә һәм шәхси инициатива белән учреждениенә территориясе алдында төп фасад ягыннан урамга кадәр (юл буйлап объект урнашкан очракта), башка яктан 30 м радиуста эшләр башкарырга хокуклы;

4) сәнәгать предприятиеләре һәм барлык милек рәвешләрендәге оешмалар - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территорияләр, аларга килү юллары, шулай ук бирелгән жир кишәрлеге, керү юллары чигеннән 10 м ераклыкта якин территорияләр, санитар-яклау зоналары. Предприятиеләренә санитар-яклау зоналары гамәлдәге санитария кагыйдәләре һәм нормалары таләпләре нигезендә билгеләнә;

5) бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә төзүче (подрядчы) - территорияләр, аларга килү юллары, шулай ук бирелгән жир кишәрлеге, керү юллары чикләреннән 15 м ераклыкта якин территорияләр;

6) торақ йортлар хужалары - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә (яки, жир кишәрлеге билгеләнгән тәртиптә рәсмиләштерелмәгән очракта, жир кишәрлегенә факттагы чиге буенча), шулай ук жир кишәрлеге чигеннән 5 м ераклыкта йә урамның машина юлына кадәр, әмма 5 м дан артык түгел (юл буйлап объект урнашкан очракта).

Гомумагыл өмәсен үткәргәндә һәм шәхси инициатива белән булганда, ирекле нигездә территорияне жыештыру һәм үлән чаптыру эшләрен 5 метрдан артык башкарырга хокуклы;

7) стационар булмаган объектлар (лоткалар, киосклар, павильоннар һәм башка стационар булмаган сәүдә объектлары) һәм сезонлы кафелар хужалары - бирелгән жир кишәрлеге территориясе, шулай ук бирелгән жир кишәрлеге чигеннән 10 м ераклыкта йә урамның машина юлына кадәр, ләкин 10 м дан артык түгел (юл буйлап объект урнашкан очракта).

Шәхси инициатива ирекле нигездә һәм жирле үзидарә органы белән килештергәндә, яқындагы территорияне жыештыру эшләрен башкарырга һәм объектны урнаштыру урынының тышкы чигеннән 10 м ераклыкта үләнне чабып йөртүгә хокуклы;

8) сәүдә һәм жәмәгать туклануы оешмалары (базарлар, кибетләр, ресторанныр, кафелар) - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территорияләр, шулай ук бирелгән жир кишәрлеге чигеннән 10 м ераклыкта яисә урамның машина юлына кадәр, ләкин 10 м дан артык түгел (юл буйлап объект урнашкан очракта).

Шәхси инициатива ирекле нигездә һәм җирле үзидарә органы белән килешенгән очракта, яқындагы территорияне участок чикләреннән 50 м радиуста һәм урамның машина йөрү өлешенә кадәр (юл буйлап объект урнашкан очракта) җыештырырга.

Сөүдә объектларында урнаштырылган чүп савытларын тоту - сөүдәне гамәлгә ашыручы затлар тарафыннан башкарылырга;

9) биналарның, корылмаларның милекчеләре яисә башка хокук ияләре - бинаның, корылманың периметры яисә бирелгән җир кишәрлегенә чиге буйлап, шулай ук бирелгән җир кишәрлеге чигеннән 10 м ераклыкта яисә урамның машина юлына кадәр, ләкин 10 метрдан артык түгел (объект юл буйлап урнашкан очракта).

Шәхси инициатива ирекле нигездә һәм җирле үзидарә органы белән килештергәндә, янәшәдәге территорияне участок чикләреннән 10 метрдан артык радиуста һәм урамның юл өлешенә кадәр (юл буйлап объект урнашкан очракта) җыярга;

10) автомобиль юлларының юл буе полосалары чикләрендә урнашкан автомобиль заправка станцияләре, автомобиль постлары, транспорт чараларына техник хезмәт күрсәтү станцияләре (автосервис, шиномонтаж һ.б.), сөүдә һәм җәмәгать туклануы объектлары - бирелгән җир кишәрлеге чикләрендә урнашкан территорияләр, шулай ук янәшәсендәге территория бирелгән җир кишәрлеге чигеннән 15 м ераклыктагы һәм машина юлына кадәр территорияләр;

Шәхси инициатива ирекле нигездә һәм җирле үзидарә органы белән килештереп, яқындагы территорияне участок чикләреннән 50 м радиуста һәм урамның машина юлына кадәр җыештырырга;

11) гараж кооперативлары - бирелгән җир кишәрлеге чикләрендә территорияләр, аларга килү юллары, шулай ук бирелгән җир кишәрлеге, керү юллары чигеннән 10 м ераклыкта йә урамның машина юлына кадәр, әмма 10 м дан артык түгел (юл буйлап объект урнашкан очракта);

Шәхси инициатива ирекле нигездә һәм җирле үзидарә органы белән килештереп, кишәрлек чикләреннән 50 м радиуста һәм урамның юл өлешенә һәм аларга килү юлларына кадәр яқын территорияне җыештырырга;

12) гражданның бакчачылык, яшелчәчелек һәм коммерциягә карамаган берләшмәләре - бирелгән җир кишәрлеге территориясе, шулай ук аңа яқын урнашкан территория бирелгән җир кишәрлеге чигеннән 10 м ераклыкта йә урамның машина юлына кадәр, әмма 10 метрдан артык түгел (юл буйлап объект урнашкан очракта);

Шәхси инициатива ирекле нигездә һәм җирле үзидарә органы белән килештергәндә, яқындагы территорияне участок чикләреннән 20 м радиуста һәм урамның машина юлына кадәр (юл буйлап объект урнашкан очракта) җыярга;

13) җирлөү урыннары - бирелгән җир кишәрлеге чикләрендә, шулай ук янәшәсендәге территория бирелгән җир кишәрлеге чигеннән 10 м ераклыкта йә урамның машина юлына кадәр, ләкин 10 метрдан да артык түгел (юл буйлап объект урнашкан очракта);

14) бүлеп бирелгән кишәрлекләр чикләрендә реклама конструкцияләре.

Шәхси инициатива ирекле нигездә һәм җирле үзидарә органы белән килештереп, 10 м радиуста территорияне җыештырырга, шулай ук әлеге конструкцияләр тирәсендә югарыда күрсәтелгән конструкцияләрдә урнаштырылган өзелгән һәм таркалган реклама плакатларына, баннерларга һәм башка реклама плакатларына кадәр;

15) килү һәм чүп җыю техникасын туктату нокталары - 5 м, шулай ук килү нокталары тирәсендә һәм чүп җыю техникасын, таратылган һәм таркалган чүп-чарны туктату нокталары;

16) автомобиль юллары янында урнашкан чүп-чар җыю бункерлары, бирелгән җир кишәрлеге территориясендә, шулай ук бункерлар тирәсендә радиуста 10 метрга кадәр чөчөлгән һәм таркалган чүп-чарга кадәр;

17) гомуми файдаланудагы территориядә урнаштырылган чүп савытларын карап тоту - территорияне җыештыручы оешма тарафыннан шартнамәләр буенча гамәлгә ашырыла;

18) автотранспорт чараларының озак һәм кыска сроклы саклау тукталышлары хужалары - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территория, шулай ук бирелгән жир кишәрлеге чигеннән 10 м ераклыкта йә урамның машина юлына кадәр, әмма 10 метрдан артык булмаган (юл буйлап объект урнашкан очракта);

19) коммуналь билгеләнештәге корылмалар карамагында булган оешмалар - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территория, шулай ук бирелгән жир кишәрлеге чигеннән 10 м ераклыкта аңа якын территория;

20) идарә итүендә автоматик режимда эшләүче (хезмәт күрсәтүче персоналдан башка) инженерлык корылмалары булган предприятиеләр - бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә территория, шулай ук бирелгән жир кишәрлеге чигеннән 10 м ераклыкта якын территория;

21) хезмәт күрсәтү оешмасы - биләгән кишәрлекнең озынлыгы буенча ике яклы төзелешле урамнарда, киңлеге буенча - магистраль тротуарга кадәр, тротуар булмаганда - урамның машина юлының бордюр полосасына кадәр;

22) хезмәт күрсәтүче оешма - биләп тора торган участокның озынлыгы буенча берьяклы төзелешле урамнарда, ә киңлеге буенча - бөтен урамның киңлегенә, шул исәптән капма-каршы тротуарны һәм тротуар артында 10 метрны да кертәп;

23) хезмәт күрсәтү оешмасы - жир өсте өлешендәге 5 м ераклыктагы жир асты һәм жир өсте кичүләре, баскыч жыеннары һәм күчешләрнең үзләре өчен.

4.5 статья

1. Жирле әһәмияттәге автомобиль юлларын тоту һәм жыештыру «Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алулар өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 05 апрелендәге 44-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә муниципаль ихтыяжлар өчен сатып алуларны гамәлгә ашыру нәтижеләре буенча билгеле бер башкаручы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Автомобиль юлларының юл буе полосасында яисә алар янәшәсендә урнашкан сервис (кибетләр, кафе, отельләр, АЗС, СТО, ял майданчыклары) объектларына бүлөп бирелгән территорияләрне тоту һәм жыештыру мондый объектларның хужасы (миләкчесе) тарафыннан гамәлгә ашырыла.

4.6 статья

1. Яшелләндерү һәм төзекләндерү элементларын тоту һәм карау түбәндәгеләрне гамәлгә ашыра:

1) бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә - жир кишәрлегенә миләкчеләре яисә башка хокук ияләре;

2) гомуми файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр чикләрендә - дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләр сатып алулар өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 05 апрелендәге 44-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә муниципаль ихтыяжлар өчен сатып алуларны гамәлгә ашыру нәтижеләре буенча билгеле бер башкаручы;

3) чикләнгән файдаланудагы яшелләндерелгән территорияләр (предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләр) һәм махсус билгеләнгән урыннар чикләрендә (санитария зоналары, су саклау зоналары, зиратлар, питомниклар) - өлеге объектларның хужалары;

4) йорт яны территорияләре чикләрендә - күпфатирлы йортлардагы торак урыннар миләкчеләре яисә идарәче оешмалар, асылда барлыкка килгән ишегалды территориясен (балалар һәм башка майданчыклар, рекреацион әһәмияттәге зоналар, транспорт чаралары саклау һәм туктап тору урыннары) кертәп;

5) жир өсте коммуникацияләренә, шул исәптән электр челтәрләренә, яктырту челтәрләренә, радиолинияләренә сак зоналарында күрсәтелгән коммуникацияләр хужалары;

6) жир асты коммуникацияләренә сак зоналарында (әгәр урнаштыру рөхсәт ителгән булса) - күрсәтелгән коммуникацияләр хужалары.

4.7 статья

1. Кювет, торбалар, дренаж корылмаларын жыештыру һәм чистарту, урамнардан һәм юллардан грунт суларын һәм жир өсте суларын бүлеп бирү, яңгыр канализациясе һәм яңгыр сулары коелары коллекторларын чистарту аларны эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан башкарыла.

2. Яшел утыртмаларны аудару рөхсәтәннән башка яшел утыртмаларның төшлөре, күчереп утырту, аларны кисеп алу һәм зарарлау, шулай ук бирелгән рөхсәтнең шартларын һәм срокларын үтәмәү, яшел утыртмаларны рөхсәтсез юкка чыгару дип таныла. Гаеплеләр санкцияләнмәгән жимерелү өчен җаваплылыкка тартылалар, һәм зыян исәпләүнең гамәлдәге методикалары нигезендә исәпләнгән зыян түләтелә.

4.8 статья

1. Диспетчерлык пунктларын, шөһәр жәмәгать транспортының борылыш майданчыкларын тоту һәм жыештыру пассажирлар транспортын эксплуатацияләүче оешмалар тарафыннан башкарыла.

4.9 статья

1. Ижтимагый транспортны павильоннарны тоту һәм жыештыру махсуслаштырылган оешмалар тарафыннан тәэмин ителә.

4.10 статья

1. Жәмәгать бөдрәфләрән урнаштыру һәм тоту тәртибе гамәлдәге законнар, санитария кагыйдәләре һәм нормалары нигезендә билгеләнә. Санитария һәм туалетларның техник торышы өчен җаваплылыкны аларның милекчеләре, хужалары, арендаторлары яки махсуслаштырылган оешмалар китерә, аларга хезмәт күрсәтә.

4.11 статья

1. Төзекләндерү, жыештыру һәм карап тоту эшләрен башкару ешлыгы, объектларның тиешле санитария һәм техник торышын тәэмин итүне исәпкә алып, эшләр заказчысы тарафыннан билгеләнә.

4.12 статья

1. вәкаләтле органнар муниципаль берәмлек территориясен, шул исәптән гомуми файдаланудагы территорияләрне, билгеләнгән вәкаләтләр чикләрендә карап тоту һәм жыештыру эшләрен башкаруны тикшереп тора.

5 бүлек. Биналар, корылмаларны карап тоту һәм алар урнашкан жир кишәрлекләре буенча гомуми таләпләр

5.1 статья

1. Алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләренең эчтәлеген аларның милекчеләре яисә башка хокук ияләре мөстәкыйль рәвештә йә махсуслаштырылган оешмаларны үз акчалары исәбеннән җәлеп итү юлы белән гамәлгә ашыралар.

2. Алар урнашкан биналарны, корылмаларны һәм жир кишәрлекләрен тоту түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) биналарның, корылмаларның фасадларын карап тоту;

2) жир кишәрлеген жыештыру, печән чабу һәм санитария-гигиена белән чистарту;

3) гражданныр, оешмалар һәм индивидуаль эшқуарлар эшчәнлегенә нәтижәсендә барлыкка килә торган житештерү һәм куллану калдыкларын жыю һәм алып китү;

4) жир кишәрлегендә урнашкан яшелләндерү һәм төзекләндерү элементларын карап тоту һәм карау;

5) керү төеннәренә кар, боз һәм кузырекларын вакытында чистартырга, кар һәм карнизлардан, балконлардан һәм көймәләрдән, агачлар ябалдашларының зарарлануыннан саклану чараларын тәэмин итеп, очып китүләренә, карны һәм сосулны чистартырга;

6) кышкы чорда торак фонды белән идарә итүне гамәлгә ашыручы биналарның хужалары (арендаторлары) һәм идарәче оешмалар кар, наледы, сосулек, шулай ук

алар барлыкка килгән саен кар түбәләрен һәм керү урыннары козырекларын вакытында чистарту оештырылырга тиеш;

7) тышкы сулы түбәләрне вакыт-вакыт кар катламы ясалуга юл куймыйча, 30 см дан артык калынлыктагы кар катламын чистартырга, ө жылытканда карны азрак калынлыкта ташларга кирәк;

8) жәяүлеләр зоналарына чыга торган кар, кар һәм сосулның түбәләрен, алар барлыкка килгән саен, билгеләнгән нормалар нигезендә куркыныч участкаларның беренчел киртәләре белән чистартырга;

9) барлык төр түбәләрдә, балконнарны һәм керү төөннәренә козырекларын да кертәп, кар өслекләре ясалуга юл куймаска;

10) урамга караган түбәнең түбәсен һәм керү узелларының козырекларын һәм тәрәзә уемнарының кар белән капланган урыннарын, аларны тротуарларга ыргытып, түбә скаты өслегеннән тротуарларга ыргытылган бозны һәм сосулны тәүлекнең якты вакытында гына чистартырга. Түбәнең калган скатларыннан кар ташлау, шулай ук яссы түбәләр эчке ишегалды территорияләренә чыгарылырга тиеш. Кар ыргыту алдыннан кешеләрнең куркынычсызлыгын тәэмин итүче сак чаралары үткөрергә кирәк. Йортлардан ташланган кар, гомуми файдаланудагы юлларга жыештырылган һәм юлның алгы өлеше буйлап урнаштырылган бозлыклар, юл өлешен жыештыручы зат белән төзелгән шартнамә нигезендә кар чыгару белән бер үк вакытта чыгарыла;

11) түбәдән һәм керү төөннәренә кар салганда агачларның, куакларның, урам электр яктыртуның һава линияләренең, электр корылмаларының, реклама конструкцияләренең, светофор объектларының, юл билгеләренең, элементә линияләренең тулысынча сакланышын тәэмин итә торган чаралар күрергә тиеш.

3. Юридик затлар (индивидуаль эшкуарлар) һәм физик затлар үз милкәндәге, биләгән яисә файдаланган жир кишәрлекләрендә Сосновский борщевикын юкка чыгару эшләрен башкарырга тиеш.

6 бүлек. Фасадларның тышкы күренешенә һәм эчтәлегенә, биналар, корылмалар, керү төркемнәре, түбәләр һәм йорт билгеләренә карата гомуми таләпләр

6.1 статья

1. Биналар, корылмалар фасадлары өчен төп шарт архитектура-сәнгать образының, материалларның һәм төсле чишелешнең стиль ягыннан бердәмлеге булып тора.

2. Фасадның каль участкалары, детальләр, элементлар һәм өстәмә жиһазлар комплекслы карар нигезендә урнаштырылырга тиеш.

3. Тышкы мөгълүматны урнаштыру чаралары расланган дизайн-проект (паспорт) нигезендә урнаштырылырга тиеш.

6.2 статья

1. Төсле карар фасадның характеристикаларына һәм стилиенә, объектның функциональ билгеләнешенә, әйләнә-тирә мохиткә туры килергә тиеш.

2. Урамнан, стеналардан һәм арка юлларын ябудан каралган йортларның (ян фасады) сатучылары фасадның төсләр чишелеше паспорты нигезендә тулысынча төп фасад төсенә буяла.

6.3 статья

1. Биналарның, корылмаларның фасадлары төзелеш өлешендәге, декоратив бизәлештәге һәм инженерлык элементларына күренеп торган зыян китермәскә һәм тиешле эстетик халәттә ярдәм ителергә тиеш.

2. Биналарның фасадларын, аерым детальләренә бетерү яисә үзгәртү белән бәйле корылмаларны үзгәртү норматив хокукый актларда билгеләнгән тәртиптә рөхсәт ителә.

3. Бина фасадының төсләр гаммасы бинаның фасадларының төс чишелеше паспорты нигезендә билгеләнә һәм билгеләнгән тәртиптә килештерелә. Бинаны,

корылманы эксплуатацияләгәндә яисә ремонтлаганда төсләр тонын үзгәртү килештермичә рөхсәт ителми.

4. Мәдәни мирас объектларын саклау зоналарында урнашкан биналарның фасадлары бүлгә мәдәни мирас объектларын саклап калу, алардан файдалану, аларны популярлаштыру һәм дәүләт саклавы өлкәсендәгә кануннар һәм мәдәни мирас объектларын саклау өлкәсендәгә вәкаләтле органнар белән килештереп, мәдәни мирас объектларын саклап калу, алардан файдалану, аларны популярлаштыру һәм дәүләт саклавы өлкәсендәгә вәкаләтле органнар белән килештереп гамәлгә ашырыла һәм биналарның архитектура стилиндә, шул исәптән урамнарны төзүнең гомуми стилиндә башкарыла.

5. Фасадларның әйләнәсе штукатур, канлы һәм гүзәл эшләрне кабул иткәннән соң һәм бинаның фасадларының төсләр чишелеше паспорты нигезендә генә үткөрелә.

6. Ремонттан, үзгәртеп корудан соң фасадлар алу кабул итү комиссиясе тарафыннан башкарыла, аның составы Башкарма комитет тарафыннан раслана.

6.4 статья

1. Биналарның, корылмаларның фасадларын тоту түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) фасадларның, шул исәптән керү ишекләрен һәм козырекларын, балкон һәм көймә коймаларын, карнизларны, аерым баскычларны, төшү һәм баскычларны киртәләүне, витриналарны, декоратив детальләрне һәм башка конструктив элементларны үз вакытында ремонтлауны һәм торгызуны һәм торгызуны һәм аларның төсен;

2) сулыкларның, су торбаларының һәм сливларның төзек хәлдә булуын һәм аларның эчтәлеген тәзмин итү;

3) герметизацияне, жөйләрне сүтеп ябыштыруны, ярыкларны һәм казылмаларны;

4) тәрәзә төпләрен һәм подвалга керү урыннарын торгызу, ремонтлау һәм вакытында чистарту;

5) фасадта урнаштырылган электр яктырткычын төзек хәлдә тоту һәм аны караңгы төшү белән кабызу;

6) фасадларның торышына һәм эксплуатацияләү шартларына карап, өслекләрен вакытында чистарту һәм юдырту;

7) тәрәзә һәм витриналарны, вывескаларны һәм күрсәткечләрне вакытында юу;

8) язулардан, рәсемнәрдән, белдерүләрдән, плакатлардан һәм башка мәгълүмати-басма продукциядән, шулай ук китерелгән граффитидан чистарту.

2. Фасадларның конструкторлык элементлары һәм эшләнеше аларның нормаль тузган саен торгызылырга яисә кинәт зарарлану шартлары барлыкка килгәндә (аварияләр, стихияле бәла-казалар, янғын һ.б.) әлегә хәлләр туктатылганнан соң ике ай эчендә торгызылырга тиеш.

6.5 статья

1. Түләнәргә тиешле биналарның, төзелмәләрнең һәм корылмаларның фасадлары элементлары составына түбәндәгеләр керә:

1) приямкалар, подвалга керү урыннары һәм чүп-чар окамералары;

2) керү төркемнәре (баскычлар, мөйданчыклар, култыкшалар, ишек өстендәгә козыреклар, коймалар, ишекләр һ.б.);

3) цоколь һәм отмостка;

4) диварлар яссылыгында;

5) фасадларның чыгыш ясаучы элементлары (балконнар, көймәләр, эркерлар, карнизлар һ.б.);

6) түбәләр, шул исәптән рәшәткәләрне киртәләүче вентиляция һәм төтен торбаларын да кертеп, түбәгә чыгу һәм башкалар;

7) архитектура детальләре һәм тышкы кыяфәте;

8) чокырларны да кертеп, су үткәргеч торбалар;

9) парапетлы һәм тәрәзә коймалары, рәшәткәләр;

- 10) тәрәзә, балкон, билбау, цоколь, свеслар һ.б.ларның металл бизәләше;
- 11) асылмалы металл конструкцияләр (әләм тотучылар, анкерлар, янғын баскычлары, вентиляция жиһазлары һ.б.);
- 12) панельләр һәм блоklar арасындагы горизонталь һәм вертикаль жөйләр (эре панельле һәм эре блоклы биналарның фасадлары);
- 13) пыяла, рамнар, балкон ишекләре;
- 14) биналарга якын урнашкан стационар киртәләр;
- 15) урам исемнәре һәм йорт номерлары булган күрсәткечләр.

6.6 статья

1. Тиешле вазыйфалары йөкләнгән биналарның, корылмаларның милекчеләре, башка хокук ияләре һәм башка затлар түбәндәгеләргә бурычлы:

1) кирәк булган саен, ләкин елга бер тапкырдан да ким түгел, махсус техника һәм методика буенча юу кулланып, фасадларны чистартырга һәм юарга;

2) кирәк булганда, елга ике тапкыр, язын (жылылык системаларын сүндергәннән соң) һәм көзен (жылыту сезоны башланганчы), кагыйдә буларак, химик чаралар, тәрәзәләр пыяласының эчке һәм тышкы өслекләрен, балкон һәм көймә ишекләрен, керү ишекләрен чистартырга һәм юарга;

3) облицовка, штукатурка, фактур һәм төсле катламнарның жирле жимерелүе ачыкланган саен, штукатуркадагы ярыкларны, облицовка жөөннән эремәне, кирпич һәм вак кисәк кладкаларын аерып алуны, жыелма биналарның тулы кисемнәренә герметлаштыра торган өлешләрен жимерүне, стеналарның калкып чыга торган өлешләрендә металл өслекләренә зарарлануын яисә тузуын, су торбаларын, юеш һәм күргәнгән тапларны, жылынган һәм сөрелгән урыннарны жимерүне, өслекнең гомуми пычрануын, парапетларны жимерүне һ.б. бетерергә, аларны алга таба үстөрүгә юл куймыйча, аларны ачыкларга тиеш;

4) фасадның аерым элементларын (цоколь, крылец, баскычлар, приямкалар, керү ишекләре, капка, цоколь тәрәзәләре, балконнар һәм көймәләр, су агышлы торбалар, тәрәзә төпләрендәге отливлар, сызыкча ачышлар һәм башка конструктив элементлар) ремонтлауны кимәндә өч елга бер тапкыр башкарырга;

5) чыгыш ясаучы конструкцияләр жимерелү ихтималы булган очракта, саклау-кисәтү чараларын (коймалар, сеткалар урнаштыру, элементның жимерелә торган өлешен демонтаж һ.б.) башкарырга.

6.7 статья

1. фасадларны эксплуатацияләгәндә түбәндәгеләр рөхсәт ителми:

1) биналарның һәм корылмаларның фасадлары стеналары өслегенә зарарлануы (пычрануы): подтеklar, ефәк буяулар, ярыклар булу, штукатурка, тышлау жайланмалары өзелү, кирпич кладка зыян килү, тимер-бетон конструкцияләренә саклык катламын өзү һ.б.

2) биналарның һәм корылмаларның архитектура һәм сәнгать-скульптур детальләренә зыян китерү (аларның проект документациясә каралган очракларда булмау);

3) панераара бөрелешләренә герметизациясен бозу;

4) штукатуркаларның, тышчаларның, фасадларның, биналарның яисә корылмаларның цоколь өлешенә бизәкле катламының зарарлануы (шартлавы, пычрануы), шул исәптән тәрәзә, керү приямкалары конструкциясенә төзексезлеге;

5) биналар һәм корылмалар фасадларының чыгыш ясаучы элементлары: балконнар, лоджий, эркерлар, тамбурлар, карнизлар, козыреклар зарары (пычрануы);

6) балконнарның, көймәләренә, парапетларның, түбәләренә коймаларын жимерү (булмау, пычрану);

7) фасадны һәм аның элементларын өлеге бинаның төсә буенча шул бинаның билгеләнгән бинасыннан, проект тирбөлешле паспорты белән корылмадан аерыла торган материалларны бизәкләү һәм буяу;

8) вәкаләтле орган белән килештермичә, урамның, тыкрыкның, майданның, бинаның номерын, корылманың номерын, корпусның яисә төзелешнең күрсәткечләрен ирекле рәсмиләштерү, урнаштыру һәм эксплуатацияләү;

9) расланган үрнәкләргә туры килми торган урам исемнәре һәм йортларның номерлары белән күрсәткечләр урнаштыру;

10) бинаның фасадында һәм (яисә) түбәсендә флаглар, флаглар тотучыларның корылмалары, флагштоклар урнаштыру һәм эксплуатацияләү, проект вәкаләтле орган белән килештерелгән булса;

11) бинаның фасадында һәм (яисә) түбәсендә тышкы мөгълүмат урнаштыру чараларын, вәкаләтле орган белән килештерелгән дизайн-проекттан башка урнаштыру һәм эксплуатацияләү;

12) яңа архитектура детальләрен төшерү, алмаштыру яисә урнаштыру, яңа проемотларны урнаштыру, тәрәзә рәвешләрен үзгәртү, яңа балконнарны һәм көймәләрне, эркерларны яңадан жиһазлау яисә урнаштыру, билгеләнгән тәртиптә килештермичә һәм рөхсәт алмыйча, балконнар арасында пространство төзү;

13) биналарның, корылмаларның фасадларын (житештерү, склад, индивидуаль торак төзелешеннән тыш) төрү өчен, шулай ук гомуми файдаланудагы территорияләрдә биналар, корылмалар, фасадлар белән чыга торган корылмаларны (төзелеш төзелешләреннән тыш) чикләү өчен (шул исәптән майданнар, урамнар, юл йөрү, яр буйлары, скверлар, яшел зоналар) төзү өчен профнастилны, сайдингны, металл кәгазьләрне һәм башка шундый материалларны куллану, мәдәни мирас объектларыннан тыш;

14) жиһмерелгән яисә зыян күргән архитектура детальләрен торгызылганчы фасадларның төсө;

15) фасадларның өлешчә бизәгә (биналарның беренче катларының тулы бизәгә искәrmә булып тора);

16) төсләр чишелешен ирекле үзгәртү, рәсемнәр, үрелешләр калынлыгы һәм фасадларның башка элементлары, шул исәптән тәрәзә һәм витриналар, ишекләр, балконнар һәм көймәләр, фасадның гомумархитектура карарына туры килми торган борылышлар һәм жиһазлар калынлыгы;

17) биналарның һәм корылмаларның фасадларын төзүнең декоратив карарын һәм тышкы күренешен боза торган өстәмә элементлары һәм жайланмалары;

18) гомуми файдаланудагы территорияләрдән чыга торган һәм тикшерелә торган фасадлар булган биналарда һәм корылмаларда чуқрак металл полотнолар урнаштыру, фасадның архитектур карарына туры килми торган ишек тулмаларын урнаштыру, фасадтагы башка керү юлларының характерын һәм төсләрен карап хәл итү;

19) фасад яссылыгына мөнәсәбәттә ишек блогының урнашуы һәм үзгәрүе;

20) тәрәзә һәм ишек тартмасы белән проемо арасындагы жөйләрнең сыйфатсыз карары, ул фасадның тышкы күренешен начарайта;

21) пыяла кисәкләренең үтә күренмәлеләген, төсен һәм декоратив пленкалары белән каплануын, пыяла кисәкләре белән пыяла ябыштыруын ирекле үзгәртү;

22) балконнарның нинди дә булса үзгәрешләрен житештерү, тиешле рөхсәттән башка көймә житештерү, келәмнәрне, киём-салымны, балконнарның тышкы ягыннан эчке киём, урамга чыга торган биналарның төп фасадларының тәрәзәләрен житештерү, шулай ук аларны йорт кулланылышының төрле предметлары белән тәэмин итү;

23) архитектур детальләрдә, декор элементларында, кыйммәтле архитектур бизәклә өслекләрдә тышкы кондиционерлар һәм антенналар урнаштыру, шулай ук архитектур өслекләрне зарарлауга китерә торган беркетү;

24) фасадның гамәлдәге декоратив, архитектура һәм сәнгать элементларын керү төркеме элементлары, керү төркемнәрен урнаштырганда яңа бизәкләү һәм реклама белән капларга;

25) биналарга, тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары корылмаларына үз белдеге (законсыз) беркетү;

26) афишалар, белдерүләр, плакатлар һәм башка мәгълүмати-басма продукция элү һәм ябыштыру, шулай ук биналар, корылмалар фасадларында граффити ясау.

6.8 статья

1. Антеннаны урнаштыру рәхсәт ителми:

1) төп фасадларда;

2) түбәдә, ишегалды фасадларында һәм брендмауэрларда;

3) биналарның түбеләрендә, биналарның һәм корылмаларның (манаралар, гөмбәзләр) силуэт төгәлләүләрендә, парапетларда, түбә коймаларында, вентиляция торбаларында;

4) фасадның почмак өлешендә;

5) балконнар, көймә коймаларында.

6.9 статья

1. Тышкы күзәтү видеочаралары лапаслар, козыреклар, балконнар, эркерлар, архитектур детальләрдән азат булган фасад кишәрлекләрендә, декорларда, бизәлешнең кыйммәтле элементларында урнаштырыла. Колонналарда, фронтоннарда, карнизларда, пилястраларда, порталларда, козырекларда, балконнар цокольләрендә тышкы күзәтү камераларын урнаштыру рәхсәт ителми.

6.10 статья

1. Гамәлдәге законнар нигезендә түбәндәгеләр рәхсәт ителә:

1) керү юлларында вәкаләтле орган белән килештерелгән мәгълүмати стендлар урнаштыру;

2) урам буйлап урнашкан биналарда ишегалды фасадлары ягыннан тышкы кондиционерлар һәм антенналар урнаштыру.

7 бүлек. Керү төркемнәрен карап тоту

7.1 статья

1. Биналарның, корылмаларның керү төркемнәрен яктырту җайланмасы, лапас (козырек), өслекләрне үзара бәйләү элементлары (баскычлар һ.б.), инвалидларны һәм халыкның аз мобильле төркемнәрен (пандуслар, култыксалар һ.б.) белән җиһазларга кирәк.

2. Керү төркемнәрен проектлаганда, биналарның, корылмаларның фасадларын яңартканда, үзгәрткәндә түбәндәгеләр рәхсәт ителми:

1) фасадның гамәлдәге декоратив, архитектура һәм сәнгать элементларын керү төркеме элементлары, яңа бизәкләү һәм реклама белән ябу;

2) гомуми файдаланудагы территориядә чыга торган фасадлардагы җир өсте тигезлегеннән 1,2 м дан югарырак урнашкан биналарга подвалга һәм цоколь катына керү җайланмасы;

3) җәяүлеләр хәрәкәтенә комачаулый торган терәк элементларын (колонналарны, агып төшүне һ.б.) урнаштыру;

4) бина фасадының комплекслы чишелешен исәпкә алып, проект документациясен эшкәртмичә ике һәм аннан күбрәк керү җайланмасы (булганнарын исәпкә алып);

5) тротуарлар зонасында урам-юл челтәре зонасында җиңел конструкцияләрдән (баскычлар, пандуслар, баскыч, яшелләндерү) керү төркеме элементларының минималь норматив киңлегә 0,5 метрдан артыкка яқын тротуарга урнаштыру;

6) җиңел конструкцияләрдән кәргән керү төркемнәренең кызыл линияләреннән читтә 1,5 м дан артыкка урнашуы;

7) күпфатирлы йортта урыннар милекчеләренең ризалыгын алмыйча, керү төркем күпфатирлы йортта урнаштыру;

8) торак урын милекчесенең ризалыгын алмыйча керү төркем урнаштыру өчен балкон куллану;

9) күпфатирлы йортларда урнашкан торак булмаган биналарның керү төркемнөрөн рөхсәтсез урнаштыру, вөкаләтле орган белән килештермичә.

8 бүлек. Түбәне карап тоту

8.1 статья

1. Биналарның, корылмаларның түбеләре, су үткөрү системасы элементлары, төтен чыгару һәм вентиляция системалары төзек хәлдә булырга һәм теләсә нинди һава торышы шартларында йорт һәм жәяүлеләр өчен куркыныч тудырмаска тиеш.

2. Кышкы чорда кар, наледи һәм сосулның керү узелының түбәсен һәм козырекларын вакытында чистарту оештырылырга тиеш.

3. Жәяүлеләр зоналарына чыга торган якларда кар түбәсен чистарту участкалар киртәсе белән башкарылырга һәм барлык кирәкле саклык чараларын кабул итеп, бары тик төлөкнең якты вакытында гына башкарылырга тиеш.

4. Башка скат түбеләреннән, шулай ук яссы түбеләрдән кар ташлау эчке ишегалды территорияләренә башкарылырга тиеш.

5. Түбәдән жәяүлеләр юлына ташланган, жәмәгать транспортын көтү тукталган, карның үткән өлеше һәм кичекмәстән жыештырылырга тиеш.

6. Кар һәм наледи ташлаганда, наратларны кыяганда, түбәдә ремонт эшләрен һәм башка эшләрен башкарганда агач һәм куакларның, электр белән тәэмин итүнең һава линияләренең, яктырту һәм элементенең, юл билгеләренең, юл светофорларының, юл киртәләренең һәм жайланмаларының, жәмәгать транспортын көтү павильоннарының, декоратив бизәкләрнең һәм инженерлык элементларының сакланышын тәэмин итә торган чаралар күрелергә тиеш. Күрсәтелгән элементлар зарарланган очракта, алар түбәне чистарткан һәм зарарланган очракта торгызылырга тиеш.

7. Рөхсәт ителми:

1) түбә өстендә түбеләр, түбә өчен билгеләнгән предметлар (көрәкләр, скрепкалар, ломнар), төзелеш материаллары, ремонт калдыклары, файдаланылмый торган механизмнар һәм башка предметлар төзү;

2) су үткәргеч торбалар бүрәнеләренә боз, кар һәм чүп-чар биналары түбәсеннән ташлана.

8.2 статья

1. Биналарның, корылмаларның түбеләре су үткәргечләре булырга тиеш, алар жәяүлеләр һәм жәяүлеләр зоналарына агып төшә торган суның турыдан-туры элөгүнә юл куймый. Желоба, воронка, водостоклар аерылгысыз булырга һәм жыелган су күләменең үткөрүенә исәпләнергә тиеш. Юл кырыйларына жәяүлеләр зоналары булган биналар ягына чыга торган шоферлар жәяүлеләр юлыннан читкә китергә тиеш.

9 бүлек. Йорт билгеләрен карап тоту

9.1 статья

1. Биналар, корылмалар Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы «Кармалка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы «Кармалка авыл жирлеге» муниципаль берәмлеге Башкарма комитетының 2015 елның 19 ноябрәндәге 16 карары белән расланган Татарстан Республикасы Лениногорск муниципаль районы «Кармалка авыл жирлеге» муниципаль берәмлегендә урам исемнәре һәм йорт номерлары белән күрсәткечләренә рәсмиләштерүне һәм урнаштыруны регламентлаштыручы Нигезләмәгә ярашлы рәвештә эшләнгән йорт билгеләре белән жиһазландырылырга тиеш. 2. Биналар, корылмалар унификацияләнгән (форма, зурлык, төсле чишелеш, шрифт белән язылу) адреслау билгеләре (аншлаглар һәм

номер билгеләре), торак йортлар подъездлар һәм фатирлар номерлары күрсәткечләре белән жиһазландырылырга тиеш.

9.2 статья

1. Аншлаглар Татарстан Республикасының ике дәүләт телендә бертөрле үлчәмдәге шрифт белән башкарыла.

2. Аншлагларны урнаштыруга гомуми таләпләр түбәндәгеләр:

1) урнаштыру урыннарын унификацияләү, урнаштыру буенча бердәм кагыйдәләргә үтәү;

2) жәяүлеләр һәм транспорт хәрәкәте шартларын, биналарның кабул итү дистанцияләрен, архитектурасын, яктыртылуын, яшел утыртмаларны исәпкә алып яхшы күренүчәнлек.

9.3 статья

1. аншлагларны урнаштыру түбәндәге таләпләргә җавап бирергә тиеш:

1) жир өстеннән биеклегә - 2,5 - 3,5 м (заманча төзелеш районнарында - 5 м га кадәр), бина почмагынан 1,0 м ераклыкта;

2) чыгыш ясаучы архитектура детальләреннән ирекле булган фасад участогында урнаштыру;

3) фасадның вертикаль күчәренә гади, архитектур өгъзаларына бөйләлек;

4) күрше фасадларда билгеләр урнаштыруның бердәм вертикаль билгесе;

5) тышкы каплагыч объектлар (агачлар, корылмалар) булмау;

6) урам исемнәре күрсәтелгән күрсәткечләр бинаның ике ягында да чатларда урнашкан биналар диварларында билгеләнә;

7) урам чатында әлеге чатка чыга торган йортлардагы күрсәткечләр билгеләнә.

2. Номер тамгалары түбәндәгечә урнаштырылырга тиеш:

1) төп фасадта - фасадның уң ягындагы простенкада;

2) транспортның берьяклы хәрәкәте булган урамнарда - транспорт хәрәкәте юнәлешенә яқын булган фасада ягында;

3) төп керү юлында - уң яктан яисә проем өстеннән;

4) ишегалды фасадларында - квартал эчендәге юл читлегендә;

5) сәнәгать предприятиеләре коймаларында һәм корпусларында - төп керү, керү юлынан уңда.

3. Подъезд һәм фатирлар номерлары күрсәткечләре аларда ишек уемы өстендә яисә ишек уемын тутыру импостенда (горизонталь табличка), яисә ишек уемынан уңда 2,0 - 2,5 м биеклектә (вертикаль күрсәтмә) урнаштырыла.

4. Аншлаглар һәм номер тамгалары чисталыкта һәм төзек хәлдә булырга тиеш. Аншлагларның һәм номер билгеләренә чисталыгы һәм төзеклегә өчен биналарны карап тоту өчен җаваплы затлар җаваплы.

9.4 статья

1. Флагштокларны билгеләнгән тәртиптә расланган проект буенча йорт фасадына урнаштырырга кирәк.

2. Янғын гидрантларының урнашу күрсәткечләре, полигонометрик билгеләр, геодезик тамгаларның урнашу күрсәткечләре биналарның, камераларның, магистральләренә һәм су үткәргеч һәм канализация челтәрләренә цокольләрендә урнаштырырга тиеш.

3. Югарыда күрсәтелгән тамгаларның сакланышы һәм төзеклегә өчен аларны билгеләгән оешмалар җаваплы була.

9.5 статья

1. Рәхсәт ителми:

1) чыгыш ясаучы вывескалар, консольләр, шулай ук аны кабул итүне кыенлаштыра торган объектларның номерлы билгесе белән янәшә урнаштыру;

2) фасадның чыгыш ясаучы элементлары янында яисә фасадның заглубленный участокларында, декор, көрнискәләр, капка элементларында номерлы билгеләр һәм күрсәткечләр урнаштыру;

3) аншлагларның билгеләнгән урыннан ирекле хәрәкәт итүе.

10 бүлек. Җир кишәрлекләрен, жирле эһәмияттәге автомобиль юлларын тоту һәм янәшәсендәге территорияне тәзекләндерү

10.1 статья

1. Җир кишәрлекләренең территорияләрен тоту түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- 1) көндәлек чүп-чардан, яфраклардан, кардан һәм боздан (наләдидан) жыештыру;
- 2) юлларның, күперләренең, урамнарның, тротуарларның, машина юлларының, жәяүлеләр территорияләренең машина юлларын юлларының бозга каршы материаллары белән эшкәртү;
- 3) кар көрәү һәм себерү;
- 4) кар һәм боз (боз берәмлекләре) кар-боз берәмлекләрен саклау һәм утильләштерү буенча махсуслаштырылган мәйданчыкларга чыгару;
- 5) контейнер мәйданчыкларын, барлык төр калдыклар өчен контейнерлар, чүп савытлары, эскәмияләр, кече архитектура рәвешләрен һәм башкаларны чиста һәм техник яктан тәзек хәлдә тоту;
- 6) чүп-чар жыю камераларын, контейнерларны (бункерларны) һәм контейнер мәйданчыкларын жыештыру, юу һәм дезинфекцияләү;
- 7) яңгыр суларын һәм кар суларын чыгару;
- 8) каты көнкүреш, эре габаритлы һәм башка калдыкларны жыю һәм алып китү;
- 9) каты көнкүреш калдыкларын (ыргаклар, ботаклар) жыю контейнерына аудару, агач һәм куаклар кисү эшләрен башкарганнан соң барлыкка килгән баулы калдыкларны (ыргаклар, ботаклар) жыю өчен чыгарылу тыела;
- 10) һаваның тузанлануын һәм дымлануын киметү өчен территорияләргә сибү;
- 11) яшел утыртмаларның сакланышын һәм аларны карауны тәэмин итү;
- 12) коммуналь билгеләнештәге объектларны, инженерлык коммуникацияләрен (корылмаларын), юлларны, күперләрен, жәяүлеләр өчен кичүләрен тәзегәннән, реконструкцияләгәннән һәм ремонтлаганнан соң тәзекләндерүнең бозылган элементларын торгызу, реставрацияләү, археологик һәм башка жир эшләрен башкару;
- 13) гамәлдәге дөүләт стандартлары таләпләре нигезендә смотр һәм яңгыр сулары ағызу коеларын (яңгыр сулары канализациясен), жир асты коммуникацияләре (корылмалары) коеларын карап тоту;
- 14) тәзелеш мәйданчыкларының коймаларын, шул исәптән төгәлләнмәгән тәзелеш объектларын карап тоту. Эшләр алып барылмаган тәзелеш бетмәгән объектлар эстетик күренешә булган һәм кешеләрнең һәм транспортның иминлеген тәэмин итүчә тәзелеш челтәрләре белән ябылырга тиеш;
- 15) жимерелгән (сүтелгән, жимерелгән) биналарны, корылмаларны жир кишәрлекләре коймаларын урнаштыру һәм тоту, алар чит затлар территориясенә керү мөмкинлеген һәм (яисә) калдыкларны рөхсәтсез урыннарда урнаштыру мөмкинлеген юкка чыгара.

11 бүлек. Юлларны карап тоту

11.1 статья

1. Юлларны тоту «Дөүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләренә сатып алу өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 05 апрелендәге 44-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә муниципаль ихтыяжлар өчен сатып алуларны гамәлгә ашыру нәтижәләре буенча билгеләнгән башкарма тарафыннан гамәлгә ашырыла.

2. Юл территорияләрен тоту түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- 1) юллар, тротуарлар, ясалма юл корылмаларын, квартал эчендөге машина юлларын ремонтлау;
- 2) тротуарлардан (жәяүлелер зоналары, сукмаклар) һәм юлларның, ясалма юл корылмаларының пычрак, чүп-чар, кар һәм боз жыештыру;
- 3) юл өслеклөрөн юу һәм сиптерү;
- 4) газларны һәм яшел утыртмаларны карау;
- 5) кече архитектура рәвешләрөн ремонтлау һәм буяу;
- 6) ясалма юл корылмалары составына керә торган смотр һәм яңгыр сулары коеларын, уен каналарын һәм ачык лоткаларны тезү, ремонтлау һәм чистарту;
- 7) коймаларны, коймаларны, турникетларны, кече архитектура рәвешләрөн ремонтлау, ремонтлау һәм ел саен буяу.

11.2 статья

1. Транспорт чаралары милектә һәм (яисә) файдалануда булган юридик затларга, индивидуаль эшқуарларга һәм гражданнырға транспорт чараларының чиста тышкы төрен тәэммин итәргә тәкъдим ителә.

11.3 статья

1. Юл капланмаларын саклау максатларында түбәндөгеләр рөхсәт ителми:

- 1) йөкне сүс белән ташу;
- 2) рельслар, бүрәнәләр, тимер балчыклар, торбалар, кирпеч, башка авыр предметларны, конструкцияләр детальләрөн тәяү-бушату эшләрөн башкарганда аларны һәм туфракны билгеләнгән мөйданнырдан читтә юлларда, тротуарларда, газларда жир эшләрә башкарганда складлау;
- 3) каты өслекле юллар, чылбыр йөрешендә машиналар буенча перегон;
- 4) квартал эчендөге жәяүлелер юллары, тротуарларда зур йөк транспорты хәрәкәтә һәм туктап тору;
- 5) моның өчен билгеләнгән урыннарда тыш транспорт чараларын юу;
- 6) үз йөреше белән асфальт өслекле юллар буйлап чылбырлы механизмлы машиналар хәрәкәтә;
- 7) үз йөреше белән зур күкрөкле, авыр йөкле үзйөрешле машиналарның һәм механизмнарның хәрәкәтә, аларның йөрү өлешенә карата чагыштырма авырлығы билгеләнгән нормалардан һәм күрсәтмәләрден артып китә;
- 8) территорияләрне пычратуга юл куймый торган брезент яисә башка материал белән капланмаган грунт, чүп-чар, төзелеш материаллары, жиңел тара, яфраklar йөртү;
- 9) кар, боз, пычрак, житештерү һәм куллану калдыклары юлларның машина юлына һәм аларга яқын территориягә ташланган;
- 10) юлларда, тротуарларда һәм газларда кар, пычрак, чүп-чар жыөп алырга;
- 11) юлларның һәм тротуарларның юл өлешен жылы чорда юешсез жыештырырга;
- 12) юлларның машина өлешен юганда газларга, тротуарларга һәм транспорт инфраструктурасының башка объектларына пычрак һәм чүп-чарны юарга;
- 13) юлның машина юлына, бетон эремәнең тротуарына, транспорт чарасын йөрткәндә битумга агызып, шулай ук аларны өлегә максатлар өчен билгеләнгән булмаган транспорт чаралары белән йөртүгә;
- 14) теләсә нинди сыеклыкны машина юлына, тротуарга, кюветка, яшел утыртмалар булган территориягә агып төшерү;
- 15) юл өлешендә, тротуарларда, газларда бетон, башка төзелеш эремәләрә әзерләү;
- 16) су саклау зоналары чикләрәндә транспорт чаралары (махсус транспорт чараларыннан тыш) хәрәкәтә һәм туктап торуы, моңа юлларда һәм юлларда каты өслекле махсус жиһазландырылган урыннарда аларның хәрәкәтә һәм туктап торулары керми;
- 17) транспорт чарасын ремонтлаганда Кармалка авыл жирлегетерриториясен пычрату;

18) авыр йөкле транспорт чаралары, шулай ук, муниципаль берәмлек территориясен җыештырганда чүп чыгаруны оештыручы транспорт чараларынан тыш, махсус рөхсәтсез техника йөрү;

19) төзелеш майданчыкларынан автотранспортның грунтын һәм төгөрмәчләр, авария хәлендәге, ремонт һәм башка төр эшләрне җитештерү урыннарын алып чыгу;

20) тимер-бетон блоklar, баганалар, киртәләр кую юлы белән юлларның, тротуарларның юл өлешен үз белдеге белән ябу;

21) күпкатлы йортның керү ишеге төбәндәге майданчыкта, ел фасылларына, балалар, спорт һәм уен майданчыкларында, эчке киёмнәрне киптерү һәм келәмнәрне, тротуарларны чистарту өчен майданчыкта, кешеләр күпләп ял итә торган урыннарда, пляжларда, скверларда автотранспортның урнашу һәм урнашу вакытына карамастан;

22) шәхси автотранспорт хужаларына кышкы чорда озак вакыт (2 сәгатьтән артык) урамнарның һәм торак пунктның йорт эчендәге машина юлларынан транспорт чараларын саклау һәм урнаштыру өчен файдалану тыела.

11.4 статья

1. Юлларны төзекләндерүнең аерым элементларына таләпләр:

1) җәяүлеләр өчен юл куймый торган металл киртәләрнең һәм тротуар баганаларының сезонлы япмасы кышкы сезон тәмамлангандан соң, төзекләндерү айлыгы уздырылган чорда ел саен гамәлгә ашырыла. Каплама алдынан ремонтланган, пычрактан чистартылган, юылган һәм пычранган булырга тиеш;

2) барлык юл билгеләмәсе заказчы тарафыннан билгеләнгән срокларда һәм чиратлылык тәртибендә расланган паспортлар (схемалар) нигезендә башкарылырга тиеш;

3) юлларның юл билгеләре таләп ителә торган төсләр һәм яктылык-техника характеристикаларын, электерү коэффициентын, эксплуатацияләүнең бөтен чоры дәвамында майдан буенча сакланышын тәэмин итәргә тиеш;

4) юл билгеләрен беркетү конструкцияләре һәм системалары күренү шартларына һәм монтаж мөмкинлекләренә карап сайлана;

5) юл билгеләре төзек хәлдә булырга, вакытында чистартылырга һәм юылырга тиеш.

2. Вакытлыча билгеләнгән юл билгеләре аларны урнаштыру зарурлыгын китереп чыгарган сәбәпләрне бетергәннән соң бер төүлек эчендә төшерелә.

3. визуаль-коммуникация системасы элементлары (транспорт һәм җәяүлеләр хәрәкәте юнәлешләре күрсәткечләре, Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлегенең планлаштыру-структур элементлары күрсәткечләре (торак пунктлар, техник объектлар һ.б.) юлларда һәм транспорт чышелешләрендә аларга таба хәрәкәт юнәлешләрен күрсәтү өчен билгеләнә.

11.5 статья

1. Җирле әһәмияттәге автомобиль юлларын (алга таба - юллар) җыю автомобиль юлларын, тротуарларны, парковкаларны (парковка кесәләрен), җәмәгать транспортын, пычрактан, чүп-чардан, кардан һәм боздан ясалма юл корылмаларын даими чистарту чаралары комплексын үз эченә ала.

2. Язгы-җәйге чорда юлларны җыештыру юуны, сибүне, тузанлануны бетерүне, себерүне һ.б. үз эченә ала. Көзге-кышкы чорда юлларны җыештыру чүп-чар, кар һәм боз, пычрак, юлларны ком-тоз катнашмасы белән тутыруны, тротуарларны коры ком сибүне күздә тоту.

3. Экстремаль шартларда юлларны җыештыру өчен вәкаләтле орган юлларны җыештыру буенча чаралар комплексын күздә тоткан эшләрнең авария планын әзерләргә тиеш.

11.6 статья

1. Юлның машина өлешен, орлык һәм резерв полосаларын, юлларның, юлларның лотка зоналарын типтерү (якынча дымлану белән) көндөз - 8.00 дән 21.00

сәгатькә кадәр, ө магистраль һәм транспортның интенсиф хәрәкәте булган урамнарны төнлә 23.00 сәгатьтән 7.00 сәгатькә кадәр гамәлгә ашырыла.

2. Мәйданнарның, магистральләрнең, урамнарның һәм машина юлларының, ясалма юл корылмаларының бөтен киңлегенә үтеп йөрү өлеше төнлә (23.00 дән 7.00 сәгатькә кадәр) һәм көндөзгә (7.00 сәгатьтән 23.00 сәгатькә кадәр) башкарыла. Юл читендә юылганда, су агымын тротуарларга смета һәм чүп-чар агызу, газоннар төшерү, жәмәгать транспортын көтү тукталышы, биналарның фасадына якын урнашу, сәүдә объектлары һ.б. алу рәхсәт ителми. Кызу көннөрдә (һава температурасы 25 градтан югары булганда) юлның бер өлешенә су сибү 12.00 сәгатьтән 16.00 сәгатькә кадәр интервал белән башкарыла.

3. Юл буенда урнашкан урналарны чистарту көненә кимендә бер тапкыр башкарыла, тукталыш мәйданчыкларында - көнгә ике тапкыр.

4. Автобусларның көтү тукталышлары, автобусларның чүп-чар чыгару мәйданчыклары тулысынча чүп-чардан чистартылырга тиеш.

5. Жәмәгать транспортының ахыргы чүп-чар чыгару мәйданчыклары калдыклар жыю өчен биотуалет һәм контейнерлар белән жиһазландырыла. Жәйге чорда мәйданчыклар пычрактан һәм тузаннан чистартыла, кышкы чорда кар чистартыла, бозлавыкта бозлавыкка каршы материаллар эшкөртөлө.

11.7 статья

1. Жәмәгать транспортының көтү павильоннары тузанланмаган, буялган һәм юылган, рәхсәт ителмәгән мөгълүмати-басма продукциядән, граффитидан чистартылган булырга тиеш. Кышкы чорда кардан чистартылырга тиеш. Жәмәгать транспортын көтү павильоннарын жыю - жәйге чорда айга кимендә сигез тапкыр, кышкы чорда - кирәк булган саен башкарылырга тиеш.

11.8 статья

1. Аерым элементлар буенча юлларны жәйге жыештыруга таләпләр:

1) үтеп йөрү өлеше төрлө пычранулардан тулысынча чистартылырга һәм бөтен киңлеккә юылырга тиеш. Жайлаштыру сызыклары белән билгеләнгән көзгә, резерв полосалар комнан һәм вак чүп-чардан даими чистартылырга тиеш;

2) ике метрлы лотка зоналарының грунт-комлы нанослар һәм пычранулары булырга тиеш түгел. Махсуслаштырылган машиналарның эш цикллари арасында барлыкка килергә мөмкин комлы кисәкчөләр һәм төрлө вак чүп-чар белән пычранулар рәхсәт ителә;

3) тротуарлар һәм аларда урнашкан жәмәгать транспортын көтү тукталышлары грунт-комлы нанослардан, төрлө чүп-чардан һәм юылудан тулысынча чистартылырга тиеш. Жыештыру цикллари арасында барлыкка килергә мөмкин булган вак ком һәм вак чүп-чар белән пычранулар рәхсәт ителә;

4) юл кырыйлары эре габаритлы калдыклардан һәм башка чүп-чардан чистартылырга тиеш;

5) бүлү полосалари бөтен өслектә ком, пычрак һәм вак чүп-чардан даими чистартылырга тиеш. Катлаулы стеналар, металл киртәләр, юл билгеләре һәм күрсәткечләр елына кимендә ике тапкыр юылырга тиеш. Газ-ннар рәвешендә эшләнгән бүлү полосалари чүп-чардан чистартылырга тиеш, үлән капламының биеклегә 10 - 15 см дан артмаска тиеш;

6) юлларның бүленгән полосасында үлән капламы биеклегә 10 - 15 см дан артмаска тиеш.

11.9 статья

1. Кышкы чорда юлларны чистарту түбәндөгеләрне үз эченә ала:

1) кар һәм юл йөрү өлешен чистарту, жәмәгать транспортын көтү тукталышлары, себерү, карны өемнөргә күчерү һәм кар чыгару;

2) юлларны, тротуарларны эшкөртү, кар яву башланган һәм бозлавык барлыкка килгән вакыттан алып жәмәгать транспортының бозга каршы материаллар белән көтүен туктату;

3) юлларның машина юлыннан кар билгеленгән тәртиптә башкарма комитет житәкчесе күрсәтмәсе белән килештерелгән махсус билгеленгән урыннарға чыгарылырга тиеш;

4) юлларның, тротуарларның, парковкаларның (парковка кесәләренә) юл өлешендәге кар жыештыру, жәмәгать транспортын көтү тукталышлары кар капламы билгеленгән вакыттан бирле даими рәвештә башкарылырга тиеш;

5) кар яуган вакытта тротуарларда урнашкан жәмәгать транспортының көтү тукталышларын жыештыру тәүлегенә ике тапкыр башкарылырга тиеш. Жәмәгать транспортын, юл чатларын, жәяүлеләр өчен кичүләрне көтү тукталышларынан кар тәүлек дәвамында чыгарылырга тиеш;

6) юлларның машина юлларын механикаштырылган ысул (урып-жыю техникасы комплекслары) белән жыештырганда һәм кар өемнәре барлыкка килгәндә жәяүлеләр өчен чыгу урыннары урыннарында, парковкалар (парковка кесәләре) алдында, жәмәгать транспортын көтү тукталышларында, машина узу юлларында сүтәргә кирәк;

7) юлларның һәм аңа якин тротуарларның юл өлешеннән чистартыла торган кар киң урамнарда, майданнарда һәм проспектларда - аерым полосага, юлдагы юлларда, башка урамнарда - юлның алгы өлешенә (юлның бер яисә ике ягына карап) хәрәкәт итә һәм өемнәргә төзелә;

8) юллар чатларында, жәмәгать транспортының көтү тукталышларында, жәяүлеләр өчен чыгу юлларында, яңгыр сулары коелары урнашкан урыннарда кар өемнәре чистартыла: юл чатында - юл чатында, жәмәгать транспортын көтү тукталышларында - утырту майданчыгының озынлыгында, жәяүлеләр өчен кичү юлларында - күчеш киңлегендә, ләкин 5 метрдан да ким булмаган жирдә, яңгыр сулары агып торган урыннарда - кимендә 1,5 м. Кар өенә киңлеге 2 м дан артмаска тиеш;

9) кар чыгару беренче чиратта күперләрдән һәм юлүткәргечләрдән, тар юллардан һәм жәмәгать транспортының маршрут хәрәкәте булган урамнардан, пассажирлар транспорты тукталышларынан һәм жәяүлеләр һәм транспорт чаралары туплану мөмкинлеге булган башка урыннардан алына;

10) кар яуган вакытта юлларның машина юлыннан кар билгеленгән тәртиптә, ул төмамланганнан соң алты сәгатәтән дә соңга калмыйча, махсус билгеленгән урыннарға чыгарылырга тиеш. Махсус билгеленгән урыннар керү юллары, яктырту, көнкүреш биналары һәм киртәләр белән жиһазландырыла;

11) юлларны жыештырганда тышкы яктырту терәкләрен, янган калканнарны, идарә итү һәм башка корылмалар, агачлар, куаклар шкафларын саклауны, шулай ук юл өлеше буйлап карны механикаштырып жыештырганда яшел утыртмаларның сакланышын тәэмин итәргә кирәк.

11.10 статья

1. Рәхсәт ителми:

1) квартал эчендәге юллардан, ишегалды территорияләреннән, предприятиеләр, оешмалар территорияләреннән, төзелеш майданчыкларынан, сәүдә объектларынан һәм аңа янәшә территорияләрдән кар, боз, шулай ук машина юлларын жыештыруны гамәлгә ашыручы зат яисә оешма белән шартнамә булмаганда юлларның һәм транспорт йөрү юлларының бер өлешенә кар, боз жибәергә яисә күчәергә;

2) техник тоз һәм сыек хлор кальций тротуарларда бозга каршы реагент буларак, жәмәгать транспортын көтү тукталышларында, паркларда, скверларда, ишегалларында һәм башка жәяүлеләр зоналарында һәм яшел утыртмалар булган территорияләрдә кулланырга;

3) ком-тоз катнашмалары белән пычранган карны, шулай ук газоннарда, чәчәкләкләргә, куаклыкларга һәм башка яшел үсентеләргә рота буенча күчәерү һәм күчәерү;

4) житештерү һәм куллану калдыклары белән пычранган кар эретү станцияләренә яисә махсус билгеләнгән кар урыннарына алу;

5) билгеләнгән тәртиптә килештерелмәгән урыннарда кар чыгарырга һәм ташырга.

2. Кар өемнәрен булдыру рәхсәт ителми:

1) жәмәгать транспортын көтү тукталышыннан 20 метрга якынарак;

2) транспорт киртәләре яисә югары бордюр белән жиһазландырылган юллар участкаларында;

3) тротуарларда;

4) янәшәдәге территорияләргә (ишегалларына, квартал эчендәге машина юлларына һәм территорияләргә) керә.

12 бүлек. Шәхси торак йортларны карап тоту һәм янәшәсендәге территорияне төзекләндерү

12.1 статья

1. Әгәр законда яисә шартнамәдә башкасы каралмаган булса, индивидуаль торак йортлар милекчеләре (яисә) яллаучылары (алга таба - торак йортлар хужалары) түбәндәгеләрне үтәргә тиеш:

1) торак йортлар фасадларының, коймаларның (коймаларның) тиешенчә торышын тәэмин итәргә, шулай ук йорт биләмәләре чикләрендә башка корылмаларның торышын тәэмин итәргә һәм аларны вакытында ремонтларга һәм буярга;

2) торак йортта номер тамгасы булырга һәм аны төзек хәлдә тотарга;

3) тәүлекнең караңгы вакытында яктырту фонарьларын (алар булса) кертәргә;

4) йорт биләмәсе территориясен тәртиптә тотарга;

5) йорт биләмәләре чикләрендә яшел утыртмаларны тәртиптә тотарга, куакларны һәм агачларны санитар кисеп алырга, газүткәргечләрнең, кабельле һәм һава линияләренең һәм башка инженерлык челтәрләренең саклау зонасында агач утыртмаска;

6) су агызу өчен канаулар һәм торбалар чистартырга, язгы чорда кар сулары агып төшүне тәэмин итәргә;

7) транспорт юлы тәэмин ителсә, аларда инженерлык коммуникацияләренә һәм корылмаларга керү, жәяүлеләрнең үтеп керүе һәм яшел утыртмаларның сакланышы өчен янәшәдәге территориядән чистартылган карны жыеп алырга;

8) үзәкләштерелгән канализация булмаганда бирелгән жир кишәрлеге чикләрендә санитария нормалары нигезендә жирле канализацияне, юынгыч базны, бәдрәфне, аларны вакытында чистартуны һәм дезинфекцияләүне башкарырга;

9) каты һәм эре габаритлы калдыкларны махсус майданчыкларда урнаштырылган контейнерларга урнаштырырга;

10) билгеләнгән тәртип нигезендә каты көнкүреш һәм эре габаритлы калдыкларны үз вакытында жыеп алуны һәм чыгаруны тәэмин итәргә.

11) милектә, биләүдә яисә файдалануда булган жир кишәрлегендә Сосновский көрәшчесен юкка чыгару.

12.2 статья

1. Индивидуаль торак төзелеше территориясендә түбәндәгеләр рәхсәт ителми:

1) йорт биләмәсе чикләреннән читтәге киртәләргә урнаштырырга;

2) йорт биләмәләре территориясендә һәм алар янәшәсендәге территорияләрдә яфрактарны, калдыкларның һәм чүп-чарны яндырырга;

3) күмер, тара, утын, эре габаритлы калдыклар, йорт биләү территориясе өчен төзелеш материаллары төзәргә;

4) йорт биләгән территория өчен транспорт чараларын юарга;

5) территория артыннан, вәкаләтле органнар белән килештермичә, ишегалды корылмаларын төзәргә, чүп-чар чокырларын корырга;

6) өлеге территориянең урамнарында махсус транспорттан һәм урып-жыю техникасыннан файдалану мөмкинлеген кыенлаштыра торган яисә аларга комачаулаучы киртәләр урнаштырырга;

7) территорияне төзекләндерү элементларын жиимерегә һәм бозарга, сулыкларны тутырырга;

8) йортка ия булган территория өчен комплектланган (төзексез) транспорт чарасын сакларга;

9) янәшәдәге территорияне теләсә нинди калдыклар белән чүпләргә.

10) каты көнкүреш калдыкларын (ыргаклар, ботаклар) жыю контейнерына ташлау, ауган агач һәм куаклар кисү эшләрөн башкарганнан соң барлыкка килгән.

2. Үсемлек калдыклары жайга салынмый торган бөядән тиешле рөхсәт документациясенә ия затлар (оешмалар) белән төзелгән шартнамә нигезендә чыгарылырга тиеш.

3. Индивидуаль торак төзелеше территориясендә якындагы территориядә йорт биләмәсенә вакытлыча түбәндәгеләрне кушарга рөхсәт ителә: утын, черемә, төзелеш материаллары (ком, вак таш, ПГС, кирпич, блоклар, такталар) грунты (алга таба - материал), авыл хужалыгы техникасы (трактор, арба һәм авыл хужалыгы ихтыяжлары өчен махсус чылбырның башка жайланмалары) (алга таба - техника) жирле үзидарә органы рөхсәте белән. Рөхсәт материалны бушаткан көнне бирелә:

автомобиль һәм махсус техника йөрүгә комачаулаучы материал һәм техника тупланган очракта, 8 сәгатьтән дә артык булмаган очракта һәм халык (үтеп баручылар) өчен куркынычсыз түгел;

ике айга, әгәр дә төзелә торган материал һәм техника автомобиль һәм махсус техника узуга комачауламаса, халык өчен (үтеп баручылар) куркынычсыз урнаштыру. Жыела торган материал һәм техника хужасы жирле үзидарә органына гариза бирү юлы белән рөхсәт бирүне 6 айга озайтырга хокуклы.

3. Гомуми файдалану территориясендә урнаштырылган материал һәм техника өчен аның хужасы жаваплы.

4. Милекчеләр газүткөргечләрнең, кабельлә һәм һава линияләренең һәм башка инженерлык челтәрләренең сак зонасында агач утыртуга юл куймаска тиеш;

5. Үзәкләштерелгән канализация булмаганда жирле канализацияне, чүп чокырын, бәдрәфне санитария нормалары нигезендә жир кишәрлеге чикләрендә ясыйлар;

6. Каты көнкүреш калдыкларын жыю өчен махсус контейнер мөйданчыклары булмаганда һәм каты көнкүреш калдыкларын чыгаруны махсуслаштырылган оешма белән шартнамәләр булмаганда, милекчеләр билгеләнгән төр тип нигезендә каты көнкүреш һәм эре габаритлы калдыкларны үз вакытында жыеп алуны һәм чыгаруны тәэмин итә.

13 бүлек. Яңгыр канализациясе челтәрләренең торышы

13.1 статья

1. Карау һәм яңгыр сулары коелары, жир асты коммуникацияләре коелары, люклар (рәшәткәләр) ябык хәлдә булырга һәм транспорт һәм жәяүлеләрнең куркынычсыз хәрәкәтен тәэмин итә торган төзек хәлдә булырга тиеш.

2. Ливия канализациясе челтәрләренең төзек техник торышы өчен жаваплылык (шул исәптән люкларны, рәшәткәләрне үз вакытында ябу) эксплуатацияләүче оешмаларга йөкләнә.

13.2 статья

1. Кабул итү кабул итү бүлмәләрен, тупик, карау һәм башка коеларны һәм камераларны тотуны, чистартуны һәм төзек техник халәттә тоту гамәлдәге дәүләт стандартлары таләпләре нигезендә аларның хужаларын тәэмин итә.

2. Муниципаль берәмлектә магистраль һәм квартал эчендәге яңгыр канализациясен тоту һәм эксплуатацияләү жирлек өлөгә максатларга шөһәр бюджетында каралган акчалар чикләрендә махсуслаштырылган оешмалар белән төзелгән шартнамәләр нигезендә гамәлгә ашырыла. Ведомстводагы яңгыр канализациясе чөлтөрлөрөн тоту һәм эксплуатацияләү тиешле оешмалар акчалары исәбеннән башкарыла.

3. Хужасыз инженерлык коммуникацияләре һәм күзөтү коелары юлларны карап тотуны гамәлгә ашыручы махсуслаштырылган оешмалар тарафыннан тиешле куркынычсыз хәлдә ярдәм күрсәтелергә тиеш.

4. Яңгырлы коеларның репетицияләре даими рәвештә чистартылган хәлдә булырга тиеш. Өлгергәнлекне чикли торган рәшәткәләр һәм коеларны чүпләү, тыю рәхсәт ителми. Коелау канализациясенә күзөтү һәм су сиптерү коеларын профилактик тикшерү һәм аларны чистарту елга кимендә ике тапкыр башкарыла. Смотр һәм яңгыр сулары коеларын чистартканнан соң, барлык пычранулар махсус майданчыкларда кичекмәстән чыгарылырга һәм утильләштерелергә тиеш.

13.3 статья

1. Суүткәргеч, канализация, яңгыр жайланмаларының, системаларның, чөлтөрлөрнең һәм корылмаларның төзексезлеге, шулай ук газ, тротуарларга, урамнарда һәм ишегалды территорияләренә су агызу, агып төшү яисә агып төшү аркасында урамнарны, биналарны, корылмаларны су агызу, су агызу рәхсәт ителми.

2. Муниципаль берәмлек территориясендә Лениногорск шөһәре, вәкаләтле органнар белән килештермичә, коеларны, пешерү майданчыкларын туплау рәхсәт ителми.

13.4 статья

1. Смотр коелары люкларын бергәләштерү юл өлеше, тротуарлар, жәяүлеләр һәм велосипед юллары, яшел зоналар өслекле бер дәрәжәгә башкарылырга тиеш. Юл өлеше, тротуарлар, жәяүлеләр һәм велосипед юллары, яшел зоналар, 2 см дан да артыкка булмаган яшел зоналар, су сиптерү коелары люкларын катнаштыру дәрәжәсе 3 см дан артмаска да мөмкин.

13.5 статья

1. Түбәләре яисә рәшәткәләре жимерелгән яисә булмаган коммуналь коелар файдаланыла торган чөлтөр оешмасы тарафыннан кичекмәстән чикләнергә һәм билгеләнгән срокларда алыштырылырга тиеш.

13.6 статья

1. Инженерлык чөлтөрлөрнең планлы эшләр башкарганда канализация суларын агызу яқындагы коеларда канализация чөлтөрә, су үткәргеч су һәм жылылык чөлтөрлөрөннән су канализацияләне (ул булса). Юлга су ташлау тыела. Башка техник калдыкларны (нефтьле сыеклыкларны, шламаларны һәм тозлы техник суны да кертеп) ташлау норматив-хокукий актлар һәм технологик регламентлар нигезендә катгый рәвештә гамәлгә ашырыла. Чигенү нәтижәләрен бетерү зыян күргән инженерлык чөлтөрлөрә хужалары акчалары исәбеннән дә башкарыла.

14 бүлек. Тышкы яктырту объектларын (чараларын) тоту

14.1 статья

1. Тышкы яктырту элементларына яктырткычлар, кронштейннар, терәкләр, чыбыклар, кабельләр, туклану чыганаклары (шул исәптән жыю, туклыклы пунктлар, идарә әржәләре) керә.

14.2 статья

1. Торак пунктлар территориясендә урамнар, юллар, майданнар, жәяүлеләр тротуарлары, торак кварталлар, ишегаллары, предприятиеләр, учреждениеләр,

оешмалар территорияләре, шулай ук жәмәгать һәм торак биналарның аншлаглары һәм номер билгеләре, юл билгеләре һәм күрсәткечләр, мәгълүмат һәм витриналар элементлары тәүлекнең караңгы вакытында яктыртылырга тиеш.

2. Урамнарны, юлларны, майданнарны, микрорайоннар территорияләрен тышкы яктырту кичке эңгер-меңгердә табиғый яктырту дәрәжәсен 20 лкага кадәр киметкәндә башкарыла, ө сүндерү - 10 лкага кадәр күтәрелгәндә иртәнге эңгер-меңгердә.

3. Торак йортларның подъездларын, аншлагларын һәм урам күрсәткечләрен тышкы яктырту жайланмаларын, шулай ук архитектура-сәнгать яктырту системаларын кертү һәм сүндерү урамнарны тышкы яктырту режимында башкарыла.

4. Биналар һәм корылмалар милекчеләре, милек рәвешләренә бәйсез рәвештә, законда билгеләнгән тәртиптә килештерелгән проект нигезендә биналарның һәм корылмаларның архитектур-сәнгать яктырткычы булуын һәм эшләвен тәэмин итәргә тиеш.

14.3 статья

1. Төп юлларда, майданнарда һәм урамнарда эшләмәүче яктырткычлар саны 3 %тан артмаска тиеш, башка территорияләрдә (квартал эчендәге машина юллары, ишегалды территорияләре) - 5%.

2. терекөмеш булган газдан бушатылган лампалар шушы максатлар өчен билгеләнгән биналарда сакланырга һәм утильләштерү өчен махсуслаштырылган предприятиеләргә чыгарылырга тиеш. Күрсәтелгән типтагы лампаларны чүплекләргә һәм чүп эшкәртү заводларына чыгару рәхсәт ителми.

14.4 статья

1. Тышкы яктырту жайланмаларының металл баганалары, кронштейннары һәм башка элементлары чисталыкта, креналары, коррозия учаклары булмау һәм кирәк булган саен милекчеләр (хужалар, кулланучылар) белән буялырга, ләкин кимендә өч елга бер тапкыр, һәм төзек хәлдә калырга тиеш.

2. Тышкы яктыртуның бердәм системасына тоташтырылган юл, урам һәм йорт яны яктырткычларын тоту һәм ремонтлау «Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәэмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәт күрсәтүләренә сатып алулар өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 05 апрелендәге 44-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә муниципаль ихтыяжлар өчен сатып алулар нәтижеләре буенча билгеләнгән эшне башкаручы тарафыннан гамәлгә ашырыла.

3. Торак йортларны гамәлгә кертү жайланмаларына тоташкан йорт яны яктырткычын тоту һәм ремонтлау идарәче оешмалар тарафыннан гамәлгә ашырыла.

4. Кармалка авыл жирлегетерриториясендә урнашкан электр тапшыру линияләренә һәм югары вольтлы линияләренә мачталары һәм тышкы яктырту баганалары тирәсендә территорияләренә жыештырган өчен жаваплылык аларны эксплуатацияләү өчен жаваплы затларга йөкләнә.

5. Трансформатор һәм бүлү подстанцияләренә якин территорияләренә, автоматик режимда эшләүче (хезмәт күрсәтү персоналыннан башка) башка инженер корылмаларын жыештыру өчен жаваплылык территория хужаларына, әлегә объектлар милекчеләренә йөкләнә.

14.5 статья

1. Аерым яктырткычларның яктырту вакыты төзексезлекләр ачыкланганнан яисә тиешле хәбәр алынганнан соң 10 тәүлектән артмаска тиеш.

14.6 статья

1. Чыбыкларның өзекләре, терәкләрнең, изоляторларның зарарланулары булганда, тышкы яктырту жайланмаларын эксплуатацияләү рәхсәт ителми. Электр үткәргечләре өзелү яки терәкләрнең зарарлануы белән бәйле тышкы яктырту жайланмалары эшендә тәртип бозуларны, ачыкланганнан соң ук кичекмәстән юкка чыгарырга кирәк.

2. чыбыкларны һәм кабельләренә челтәргә һәм тышкы яктырту жайланмаларына рәхсәтсез тоташтыру һәм тоташтыру рәхсәт ителми.

14.7 статья

1. Тышкы яктырту объектлары яисә тышкы яктырту чаралары белән жиһазландырылган объектлар милекчеләре (хужалары), шулай ук тышкы яктырту объектларына (чараларына) хезмәт күрсәтүче оешмалар:

- 1) урамнарны, юлларны, терәкләрнең һәм яктырту жайланмаларының сыйфатын тиешенчә яктыртуны, бозылганда яисә зарарланганда үз вакытында ремонт ясарга;
- 2) билгеләнгән тәртип нигезендә яктыртуны кабызуны һәм сүндерүне күзәтергә;
- 3) тышкы яктыртуны һәм бизәүне урнаштыру, тоту, урнаштыру һәм эксплуатацияләү кагыйдәләрен үтәргә;
- 4) тышкы яктырту фонарьларын үз вакытында алыштырырга.

15 бүлек. Кече архитектура формаларын тоту

15.1 статья

1. Кече архитектура рәвешләренә түбәндәгеләр керә: монументаль-декоратив бизәлеш элементлары, мобиль һәм вертикаль яшелләндерү өчен жайланмалар, су жайланмалары, муниципаль жиһазлар, Кармалка авыл жирлегетерриториясендә коммуналь-көнкүреш һәм техник жиһазлар.

2. Кече архитектура рәвешләрен тоту бирелгән жир кишәрлекләре чикләрендә, гомуми файдаланудагы территорияләрдә жир кишәрлекләренә хокукка ия булучылар тарафыннан гамәлгә ашырыла - муниципаль ихтыяжлар өчен сатып алуларны гамәлгә ашыру нәтижәләре буенча билгеләнгән рәвештә «Дәүләт һәм муниципаль ихтыяжларны тәмин итү өчен товарлар, эшләр, хезмәтләр сатып алулар өлкәсендә контракт системасы турында» 2013 елның 05 апрелендәге 44-ФЗ номерлы федераль закон нигезендә гамәлгә ашырыла.

15.2 статья

1. Кече архитектура рәвешләре хужалары түбәндәгеләргә бурычлы:

- 1) чиста һәм төзек хәлдә кече архитектура рәвешләрен карап тоту;
- 2) язгы чорда кече архитектур формаларга планлы карау башкарырга, аларны иске буядан, күгәрәктән, юудан, буядан чистартырга, шулай ук сынган элементларны алыштырырга;
- 3) кышкы чорда кече архитектур формаларны, шулай ук аларга кар һәм боздан якын килүләрен чистартырга;
- 4) тигез кырлы өслек белән комлыклар корырга, комлыкларда елына кимендә бер тапкыр ком кисәкләрен алыштырырга;
- 5) балалар, спорт, хужалык майданчыклары һәм ял итү майданчыклары жайланмаларының конструктив элементларының ныклык, ышанычлылык һәм иминлек таләпләренә туры килүен күзәтергә;
- 6) фонтаннар эшләү чорында су өсләген чүп-чардан көн саен чистартырга.

15.3 статья

1. Рәхсәт ителми:

- 1) балалар уен майданчыкларында өлкәннәрнең ялы, спорт майданчыкларында эчке киём киптерүе һ.б. буенча кече архитектур формаларны билгеләү буенча кулланмау;
- 2) кече архитектура рәвешләрендә теләсә нинди мөгълүмати-басма продукцияне эләргә һәм ябыштырырга;
- 3) кече архитектура рәвешләрен һәм аларның конструктив элементларын сындырырга һәм жәрәхәтләргә;
- 4) фонтаннарда коенырга.

16 бүлек Стационар булмаган объектларның торышы

16.1 статья

1. Стационар булмаган объектларны урнаштыру мондый объектларны муниципаль хокукый актта билгелэнгән тәртиптә урнаштыру схемасы нигезендә гамәлгә ашырыла.

2. Ваклап сату чөлтәре объектының максималъ гомуми мөйданы тышкы габаритлар буенча - 60 кв. м.

3. Стационар булмаган сөүдө объектын урнаштыруга шартнамеләр срогы тәмамлангач, стационар булмаган объект хужалык итүче субъект тарафыннан демонтацияләнергә тиеш, ө территория - азат ителгән һәм башлангыч халәткә китерелгән: асфальт яисә башка башлангыч катлам, газ, яшел үсентеләр торгызылган.

16.2 статья

1. Стационар булмаган объектларның милекчеләре булган юридик һәм физик затлар түбәндәгеләргә хокуклы:

1) аларны ремонтларга һәм буярга. Ремонт проект документациясендә билгелэнгән тышкы кыяфәтне һәм төс чишелешен саклап калуны исәпкә алып башкарылырга тиеш;

2) янәшөдөгә территориядә яшел утыртмаларның, газларның, бордюр ташының, кече архитектура рөвешләренөң (алар булса) сакланышын күзәтергә, күрсәтелгән территорияне өлегә Кагыйдәләрдә билгелэнгән таләпләр нигезендә карап тотарга;

3) стационар булмаган объектлар янындагы урналарны урнаштырырга, чүп-чардан көндөз кирәк булган саен, ләкин тәүлеккә бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә чистартырга, урналарны елга бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә буярга.

16.3 статья

1. Рөхсәт ителми:

1) төзелешнөң стационар булмаган объектларына, козырекларга, лапасларга һәм проектларда каралмаган башка конструкцияләрне төзөргә;

2) стационар булмаган объектлар янында сөүдө-суыткыч жайланмасы чыгарырга;

3) стационар булмаган объектларның һәм аларның түбөләрендө тараны, товарларны, детальләрне, көнкүрөш һәм житештерү характерындагы башка предметларны берләштерергә, шулай ук стационар булмаган объектларны склад максатларына яраклаштырырга;

4) стационар булмаган объектлар арасында жиһаз, калдыклар белән янгынга каршы өзеклекләр урнаштыруны;

5) биналар арканнарында, газларда, мөйданчыкларда (балалар ялы, спорт, транспорт тукталышларында), суүткөргөч һәм канализация чөлтәрләренөң саклау зонасында, торбаүткөргөчләрдә, шулай ук торақ урыннар тәрөзөләрөнө кадәр ераклыкта, сөүдө предприятияләре витриналарында - 20 метрдан кимрәк, агач көүсөләрөнө кадәр 3 метрдан кимрәк урнашкан объектлар урнаштырырга.

17 бүлек Төзелеш эшләрен башкару урыннары торышы

17.1 статья

1. Төзелеш мөйданчыкларын һәм аларга яқын территорияләрне тоту, ремонт, төзелеш һәм башка төр эшләр тәмамланганнан соң төзөклөндөрүнө торгызу төзүчөгө йөклөнө.

2. Төзелеш, ремонт һәм башка төр эшләр башланганчы түбәндәгеләр кирәк:

1) төзелеш мөйданы территориясенөң бөтен периметры буенча башкарма комитетның хокукый актлары таләпләре нигезендә типовой киртө урнаштырырга;

2) төзелеш мөйданчыгы киртәсенөң гомуми тотрыклылығын, ныклығын, ышанычлылығын, эксплуатация куркынычсызлығын тәэмин итөргө;

3) төзелеш майданы киртәсенә тиешле техник торышын, аның чисталыгын, пычрактан, кардан, наледидан, мөгълүмати-басма продукциядән вакытында чисталыгын күзәтергә;

4) төзелеш майданы территориясенә кәргәндә төзелеш объектының гамәлдәгә төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре таләпләренә җавап бирә торган мөгълүмат тактасын урнаштырырга һәм аны тиешле хәлдә тотарга;

5) җәяүлеләр өчен вакытлы тротуарлар урнаштыруны тәмин итәргә;

6) төзелеш майданчыгы периметры буйлап тышкы яктыртуны тәмин итәргә;

7) төзелеш майданчыгына төзекләндерелгән подъездлар, урамнарның (машина юлларының) алгы өлешенә пычрак һәм чүп-чар чыгарылмый торган юлларны, транспорт чаралары көпчәкләрен чистарту яисә юу пунктларын урнаштыру;

8) юллар һәм юлларның сакланышын тәмин итә торган төзелеш майданчыгына керү юлларында йөк автотранспортының (10 тоннадан артык) ябык циклының хәрәкәт маршрутын килештерергә;

9) транспорт чарасы хужасына Лениногорск муниципаль районының җирле әһәмияттәгә автомобиль юллары буйлап авыр йөкле һәм (яисә) эре габаритлы транспорт чарасы хәрәкәтенә вәкаләтле орган (Федераль юл агентлыгы) тарафыннан бирелгән махсус рәхсәт алырга;

10) төзелеш майданчыгы территориясендә каты көнкүреш, эре габаритлы һәм төзелеш калдыкларын җыю өчен контейнерлар һәм (яисә) бункерлар булдыруны тәмин итәргә;

11) төзелеш майданы территориясеннән билгеләнгән тәртиптә каты көнкүреш, эре габаритлы һәм төзелеш калдыкларын чыгаруны оештыруны тәмин итәргә;

12) төзелеш майданчыгы территориясеннән җыештырылган һәм калдыклар булмаган карны билгеләнгән тәртиптә килештерелгән махсус билгеләнгән урыннарда чыгаруны тәмин итәргә;

13) эшләргә башкарганда төзелеш майданчыгының, аңа һәм тротуарларга көн саен якын территорияне җыештырырга (ел (кышны, җәйне исәпкә алып));

14) эшләр башкарганда гамәлдәгә җир асты инженерлык коммуникацияләренә, тышкы яктырту челтәрләренә, яшел утыртмаларның һәм кече архитектура рәвешләренә сакланышын тәмин итәргә;

3. Төзелеш һәм (яисә) ремонт эшләрен уздыруның бөтен чоры дәвамында өлеге Кагыйдәләренә таләпләрен үтәргә, шулай ук эшләр башкарганда җимерелгән һәм җимерелгән юл өслекләрен, яшел утыртмаларны, газоннарны, тротуарларны, откосларны, кече архитектура рәвешләрен торгызырга кирәк.

4. Төзелеш материаллары, җиһазлар, автотранспорт һәм күчмә механизмнар, ярдәмче бүлмәләр, эшче һәм хезмәткәрләргә вакытлыча тоту өчен көнкүреш вагоннары, төзелеш калдыкларының транспорт партияләрен вакытлыча саклау һәм туплау урыннары төзелешне оештыру проекты нигезендә төзелеш майданчыклары чикләрендә урнаштырыла.

17.2 статья

1. Рәхсәт ителми:

1) гражданның шәхси һәм иҗтимагый иминлеген тәмин итүгә бәйле коткару, авария-торгызу һәм башка кичектергесез эшләрдән тыш, 22.00 сәгатьтән 7.00 сәгәتكә кадәр (эш көннәрендә), 22.00 сәгатьтән 9.00 сәгәتكә кадәр (ял һәм бәйрәм көннәрендә);

2) Башкарма комитетның рәхсәтеннән (күрсәтмәсеннән) башка юлларның һәм тротуарларның юл өлеше тарая яисә ябыла;

3) чүп-чар яндырырга һәм төзелеш производствосы калдыкларын утильләштерергә;

4) грунт, чүп-чар, юылмас төзелеш материаллары, җиңел тара алып барырга, юлларны пычратмый торган брезент яисә башка материал белән капламыйча агачлар сызарга, шулай ук төзелеш катнашмаларын һәм эремәләрен (шул исәптән цемент-ком эремәсен, известь, бетон катнашмаларын) юлга, тротуарга, юл кырына яисә

юлга якын газ полосасына кою мөмкинлеген юкка чыгаручы чаралар күрмичө генө күчереп йөртергө.

18 бүлек Мәет жирләү урыннарын карап тоту

18.1 статья

1. Этник, санитар һәм экологик таләпләр нигезендә жирләү урыннарын тоту федераль законнар таләпләре һәм муниципаль хокукый актта билгеләнгән жирләү урыннарын тоту кагыйдәләре нигезендә гамәлгә ашырыла.

18.2 статья

1. Күмү урыны эчтәлегенә карата таләпләр:

1) зиратларда жәмәгать бәдрәфләре чиста һәм төзек хәлдә булырга тиеш. Ижтимагый бәдрәфләр территорияләрендә урыннар чистартылырга тиеш;

2) зират территориясендә чүп-чар һәм чүп савытлары чистартылырга тиеш. Калдыклар тупланган саен 3 көнгә бер тапкырдан да ким булмаган күләмдә чыгарылырга тиеш;

3) ауган һәм авария хәлендә агач утыртмалары булу рәхсәт ителми. Авария агач утыртмалары жимерелергә тиеш;

4) биек буйлы агач токымнарын (чыршы, нарат, тополь, жиләк-жимеш агачларын һ.б.) күмү урыннарында чәчәкле культуралардан һәм тәбәнәк агач куакларыннан тыш тыела;

5) зират территориясендә йорт хайваннарын көтү һәм терлекләренә көтү тыела.

2. Кышкы чорда жирләү урыннарын тоту үзенчәлекләре:

1) зиратларның үзәк юллары, керү юллары, тротуарлар киңәйтелергә һәм кардан чистартылырга тиеш. Боз катламнары булмаса, тигез кар накаты булу рәхсәт ителә;

2) үзәк юллар, керү юллары, тротуарлар бозлавыкка каршы материаллар (комнан тыш) белән эшкәртелергә тиеш. Юлларның һәм тротуарларның юл өлешен эшкәртү кар явудан соң ук башланырга тиеш;

3) беренче чиратта кар чыгаруны, бозны кыяуны һәм үзәк һәм керү юлларыннан кар-боз берәмлекләрен алып ташлауны башкарырга;

4) жәяүлеләр зоналарында янгын сүндерү урыннарында бозга каршы материаллар куллану, юллардан чистартылган кар һәм бозны каберләргә, газоннарга, куакларга складлау рәхсәт ителми.

3. Жәйге чорда жирләү урыннарын тоту үзенчәлекләре:

1) үзәк юллар, килү юллары, тротуарлар, каберләр арасындагы юллар һәм гомуми файдаланудагы башка территорияләр төрле пычранулардан чистартылырга тиеш;

2) яшел утыртмаларны санитар кисеп алу, чүп үләннәрен кисү чаралары ел саен үткәренелергә тиеш.

4. Күмү урынына, кабер өстенә кую корылмасына (тәреләр, һәйкәлләр, плиталар, склеплар һ.б.) тәрбия бирү, чәчәкләр һәм декоратив куаклар утырту эшләре, башка тәрбия ире (ире), туганнары, вафат булушының законлы вәкиле яисә санитария таләпләрен мөжбүри үтәгән башка зат тарафыннан башкарыла.

19 бүлек Озын һәм кыска вакытлы автотранспорт чараларын саклау стоянкаларын тоту

19.1 статья

1. Автотранспорт чараларын (алга таба - туктап тору) һәм аларга якын территорияләренә озак һәм кыска сроклы саклау стоянкаларын тоту гамәлдәге төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре, шулай ук әлеге Кагыйдәләр нигезендә стоянкалар урнаштыру өчен бирелгән жир кишәрлегенә (алга таба - хужасы) хокук иясе тарафыннан гамәлгә ашырыла.

19.2 статья

1. Хужалар түбөндөгөлөрне үтөргө тиеш:

1) территориялөрнең бөтен периметры буенча киртө куеп тору урынын билгелөргө, ул механик йогынтыларга һәм тышкы мохит йогынтысына тотрыклы булырга тиеш;

2) стоянкаларның техник торышын, аларның чисталыгын, пычрактан, кардан, наледидан, мөгълүмати-басма продукциядән вакытында чисталыгын күзөтөргө;

3) стоянкаларга якин урнашкан территорияләрдә һәм территорияләрдә материалларны жайга салуга, комплектланган транспортны, төрле конструкциялөрне саклауга юл куймаска;

4) дежур персонал өчен бина урнаштыру. Гомуми мөйданы 10,0 кв. м дан артмаган персоналны кизү тору өчен, жиңелөйтөлгөн типтагы конструкцияләрдән эшлөнгөн, алга таба тышкы стеналарны нейтраль төстөгө гамманың заманча бизөлеш материаллары белән жиһазландыру өчен, апиталь булмаган объектлар урнаштыру рөхсөт ителә;

5) куеп тору территорияләрен гамөлдөгө нормалар һәм кагыйдөлөр талөплөрөнө туры килө торган яктылык тигез бүленешен тәэммин итө торган тышкы яктырту белән жиһазларга;

6) проектта каралмаган башка капитал һәм вакытлыча биналар, корылмалар, сөүдө павильоннары, киосклар, лапаслар төзү тукталышлары территорияләрендө юл куймаска;

7) автомобиль стоянкалары территорияләрендө ягулык-майлау материаллары агып торган автомобильлөр юуны һәм машина кую урыннарын булдырмаска;

8) санитария һәм янгынга каршы кагыйдөлөрне үтөгөн стоянкалар территорияләрен карап тоту;

9) янөшөдөгө территорияләрен даими рөвештө санитар эшкөртү һәм чистарту (проектта каралган мөйдан чикләрендө), калдыклар жыю өчен контейнерлар (урналар) билгелөргө, каты көнкүрөш калдыкларын, карны даими алып китүне тәэммин итөргө;

10) автомобиль стоянкасының урнашу урынын һәм хөзмөт күрсөтүлөрне, билгелөрне, шулай ук гамөлдөгө дөүлөт стандартлары талөплөрөнө туры килө торган билгене белдерө торган каты өслөкле махсус стоянкага килү юлларын ясарга.

11) транспорт чараларын, шул исәптән социаль, инженерлык һәм транспорт инфраструктурасы объектлары (торақ, ижтимагый һәм житөштерү биналары, төзелешлөр һәм корылмалары, физик-спорт оешмалары, мөдөният оешмалары һәм башка оешмалар урнашкан урыннары да кертеп, бушлай машина кую урыны (бер урыннан ким булмаган урын) белән тәэммин итү, инвалидлар I, II төркем белән идарө ителө торган транспорт чараларын, шулай ук III төркем инвалидлары тарафыннан Россия Федерациясө Хөкүмөтө билгелөгөн төртиптө транспорт чараларының һәм мондый инвалидларны һәм (яисө) инвалид балаларны йөртүчө транспорт чараларының кимендө 10 проценты бүлөп бирелө. Күрсөтелгөн транспорт чараларында «Инвалид» тану билгесө билгелөнөргө тиеш.

20 бүлөк Йорт хайваннарын һәм кошларын тоту

20.1 статья

1. Телөсө нинди хайван да хужасының милкө булып тора һәм, телөсө нинди милөк буларак, закон белән саклана. Хайван хужалыктан суд карары буенча гына тартып алынырга мөмкин.

2. Йорт хайваннарын һәм кошларын тоту өченчө затларның хокукларын һәм законлы мөнфөгатылөрөн бозмаска тиеш. Йорт хайваннары һәм кошлары китөргөн зыян өчен аларның хужалары РФ законнары белән билгелөнгөн төртиптө жаваплы.

3. Йорт хайваннары хужалары үз хайваннарының экскрементларын жыюны һәм утильлөштерүне мөстөкыйль гамөлгө ашыралар.

20.2 статья

1. Йорт хайваннарын көтү жирле үзидарэ органының норматив-хокукый акты белен билгеленэ торган, хужасы күзөтүөндө яисэ аның кушуу буенча башка зат күзөтүөндө йө терлеклөрне тоткарлый торган билгеле бер территориядө терлеклөрне тоту жайланмасын кулланып рөхсөт ителө.

2. Хужалар йорт хайваннары һәм ишегалларында, тротуарларда, урамнарда, паркларда, газоннарда, балалар мөйданчыкларында, скверларда, мөйданнарда, шулай ук торак йортларның подьездларында экскрементлар пычрануга юл куймаска тиеш. Этләр, мөчөләр һәм башка вак хайваннар янганда хужа үзе белен йорт хайваннарының табигыый парларын тулысынча жыештыруны тээмин итө торган булырга тиеш, алар мөйданчыкларда чүп контейнерларына чыгарылырга тиеш.

3. Этне тезгеннөн урамда гына төшерергө мөмкин. Махсус билгеленгөн мөйданчыклар булмаганда, жирле үзидарэ органының норматив-хокукый акты белен билгеленэ торган буш урыннарны, көбөстөлөрне һәм башка урыннарда куып чыгару рөхсөт ителө.

4. Этләр Дрессировкасы яхшы корылган мөйданчыкларда йө муниципаль берөмлек жирлеклөре территориялөрөндө Лениногорск шөһөрөндө генө үткөрелергө мөмкин.

5. Кармалка авыл жирлегетерриториясөндө йорт хайваннарын һәм кошларын коткару тыела. Йорт хайваннарын юлларда төүлекнең якты вакытында гына куарга кирөк, шул ук вакытта аларны юлның уң ягына мөмкин кадәр якынак юнөлтергө кирөк. Йорт хайваннарын, грунт юлларынан һәм сукмаклардан мөмкин булганда, асфальт өслөклө юл буйлап алып бару тыела.

6. Йорт хайваннарын урамда калдырганда, терлеклөр хужалары яшел өсөнтөлөр бозылудан һәм терлеклөр тотуга тотылган чыгымнарны каплай.

7. Йорт көжөлөрө бары тик капка төбө территориясө эчөндөгө утарларда гына яисө көтүлектө хужалар күзөтүөндө генө булырга тиеш.

20.3 статья

1. тыела:

1) балалар һәм спорт мөйданчыкларында, пляжларда, мөгариф һәм медицина өешмалары территориялөрөндө этләр йөртүне гамөлгө ашырырга;

2) гражданның күплөп ял итү урыннарында урнашкан су объектарында этләр коену;

3) ижтимагыый урыннарда этлөрне табигыый ихтыяжларын канөгательлөндөрү максатларында куып чыгарган;

4) этлөрне урамда карап тормыйча калдыру;

5) исерөк, наркотик яки токсик исерөк хөлдө булган затлар, шулай ук яшь яисө сөламөтлегө аркасында этлөрнең хөрөкөтен контрольдө тота алмаган һәм урамда йөргөндө аларның агрессив төртибен булдырмый торган затлар тарафыннан этлөрне куып йөртүне гамөлгө ашырырга;

6) 14 яшькө житмөгөн затлар этлөрне урамда йөртү, вак зурлыктагы этлөрне урамда йөртү очраklarыннан тыш.

7) балконнарда, көймөлөрдө, торак йортларның гомуми кулланылыштагы урыннарында йорт хайваннарын һәм кошларын даими карап тору (арадаш фатирларның, баскыч күзөнөклөрөнең, чорма, подвалларның һәм башка ярдөмчө биналарның коридорларында);

8) жирлеклөр территориясөндө йорт хайваннарының махсус чаралар уздыру урыннарыннан тыш урнашуы (күргөзмөлөр һәм башкалар).

20.4 статья

1. Умарталарны тоту урыннары (алга таба - умарталыклар) түбәндәге ераклыктарга урнаштырылырга тиеш:

гражданныр бакчачылыкны яисә үз ихтыяжлары өчен яшелчәчелек (алга таба - бакчачылык яисә яшелчәчелек территорияләре) алып бару территорияләрендә урнашкан торак пунктлардагы яисә территорияләрдәге күрше жир кишәрлекләре чикләреннән кимендә 3 м, очышлар әлеге кишәрлекләрнең чикләреннән капма-каршы якка юнәлгән яисә, күрше жир кишәрлекләреннән умарталарның тоташ киртәсе 2 м булса, очышлар ераклыгы һәм юнәлеше буенча чикләүләрсез.

20.5 статья

1. Йорт хайваннары һәм кош-кортлары хужалары, аларның муниципаль берәмлек территориясендә булуларына юл куймыйча, хайваннарның кайда урнашуын даими тикшереп торырга тиеш;

20.6 статья

1. Үз территориясендә каравылчы этләр булган оешмалар, территориягә кәргәндә кисәтү язуы булган очракта, эшне туктату вакытыннан алып яисә гомуми файдалану территориясеннән читтә калдырылган территориядә генә, этләргә бәйдән төшереп калдырырга тиеш.

21 бүлек. Бәйрәм бизәлеше

21.1 статья

1. Жирлек территориясен бәйрәм белән бизәү дәүләт, шәһәр һәм башка бәйрәмнәр, истәлекле вакыйгаларга бәйле чаралар уздыру чорында башкарыла. Бәйрәм бизәлешенә дәүләт һәм муниципаль флаглар, лозунглар, гирлянд, панно вывескасы, декоратив элементлар һәм композицияләр, стендлар, трибуналар, эстрада урнаштыру, шулай ук бәйрәм иллюминациясе жайланмасы керә.

2. Бәйрәмчә бизәлеш элементларын әзерләгәндә һәм урнаштырганда юл хәрәкәтен жайга салуның техник чараларының күренүен төшереп калдыру, зарарлау һәм начарайту рәхсәт ителми.

22 бүлек «Кармалка авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге территориясен жыештыру тәртибе

22.1 маддә

1. Жирлек территориясен жыештыру һәм карап тоту гамәлгә ашырыла:

1) жәйге чорда-15 апрельдән 14 октябрьгә кадәр;

2) кышкы чорда-15 октябрьдән 14 апрельгә кадәр.

Күрсәтелгән сроклар, һава шартларына карап, Башкарма комитет тарафыннан төзәтелергә мөмкин.

2. Жирлек территориясен жыештыру:

- жирлек территориясен карап тоту, жыештыру буенча системалы эшләр;

- Башкарма комитетның хокукый актлары нигезендә берәмлек массакүләм чаралар (өмәләр).

3. Жыелган чүп-чар, смета, яфрак, чаптырылган үлән, ботаклар билгеләнгән таләпләргә туры китереп чыгарылырга тиеш.

22.2 маддә

1. Жирлек территориясен жыештыру жәйге чорда жирлек территориясенен пычрануын һәм тузанлылыгын киметү максатында жирлек территориясен юу, сугару, себерү һәм карап тоту буенча башка эшләр башкару юлы белән башкарыла» һәм үз

эченә:

1) ясалма өслекле территорияләрне себерү (коры һавада сиптерү), урам-юл челтәре объектларының һәм яңгыр канализациясе белән жиһазландырылган башка ясалма өслекле территорияләрнең юл өслеген тузаннан һәм пычрактан юу (23.00 сәгатьтән 7.00 сәгатькә кадәр механик һәм кул ысулы белән башкарыла). Юл өслекләрен, майданнарны, тротуарларны һәм ясалма өслекле башка территорияләрне юу өслекнең бөтен киңлегендә башкарыла;

2) яңгыр канализациясе челтәрләрен чистарту;

3) барлык территорияләрдән чүп жыю;

4) ел саен, 1 июньгә кадәр (Дата Башкарма комитетның тиешле хокукый акты белән күчерелгә мөмкин), кече архитектура формаларын, бакча һәм урам жиһазларын, урналарны, спорт һәм балалар майданчыкларын, коймаларны, бордюрларны буяу;

5) үләнне вакыт-вакыт чабу (үләннең Биеклегә 15 см дан артыграк булганда) һәм чаптырылган үләнне тәүлек дәвамында жыю;

6) яфраклар коелган чорда-коелган яфракларны тәүлегенә бер тапкыр жыю һәм чыгару;

7) территорияләрне, шул исәптән сәүдә объектлары, оешмалар һәм предприятиеләр янында автотранспорт парковкасы урыннарын жыештыру, ул 8.00 сәгатькә тәмамланьрга тиеш;

8) бордюр янындагы лотокларны юганнан соң чүп-чардан жыештыру.

22.3 статья

1. Территорияләрне жыештыру өчен җаваплы оешмалар яфрак коелу чорында урамнар һәм юллар буйлап газлардан коелган яфракларны жыеп алып чыгалар. Яфракларны, жылылык яратучы үсемлекләрне жылыту очрактарыннан тыш, агач һәм куакларның комлевой өлешенә жыю тыела.

22.4 статья

1. Кышкы чорда гомуми файдаланудагы территорияне жыештыру түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) юл өслекләрен һәм тротуарларны кардан чистарту;

2) скользкость яисә бозлавык барлыкка килгәндә - жәяүлеләр өчен ком зоналары, баскычлар посыпкасы, юл өслекләрен бозга каршы материал белән эшкөртү;

3) язгы чорда - кар эрү һәм кар суларының бүленгәнән оештыру.

2. Муниципаль берәмлек территориясендә башкарыла торган урып-жыю эшләре технологиясе һәм режимнары Лениногорск шәһәре һава шартларына бәйсез рәвештә транспорт чараларының һәм жәяүлеләрнең тоткарлыксыз хәрәкәтен тәэмин итәргә тиеш.

3. Жәяүле тротуарларны, жир өсте кичүләрен, кышкы чорда баскычларны жыештыру үзенчәлекләре:

1) жәяүлеләр тротуарлары, жир өсте кичүләре, баскычлар өлеге корылмаларның жәяүлеләр йөри торган өлешенә бөтен киңлегенә яңа яуган кардан чистартыла. Якынча тыгызланган кар катламы булу рәхсәт ителә, катлам калынлыгы билгеләнгән нормалардан артмаска тиеш. Чистарту вакыты кар яуганнан соң тугыз сәгатьтән артмаска тиеш;

2) интенсив кар яву чорында (тәүлегенә 10 - 15 см яңа яуган кар) жәяүлеләр тротуарлары, баскычлар бозлавыкка каршы материаллар белән эшкөртеләргә һәм чистартылырга тиеш;

3) бозлавык бозлавык материаллары барлыкка килгәндә, беренче чиратта баскычлар, аннары тротуарлар эшкөртелә. Бозга каршы материаллар белән эшкөртү вакыты тайгак табылганнан соң дүрт сәгатьтән артмаска тиеш;

4) калдыклар һәм химик реагентлар белән пычранмаган көпшөк карны яшел утыртмаларны саклау һәм кар суларын агызу шарты белән алдан билгеләнгән газга яисә урыннарда салу рөхсәт ителә. Жылытылган карның биеклеге 0,8 - 1,2 метрдан артмаска тиеш;

5) кышкы чорда юллар, бакча диваннары, урналар һәм кече архитектур формаларның башка элементлары, подъездларга керү тамбурлары, кибетләргә сөүдә павильоннары, шулай ук алар алдындагы киңлек һәм яннардан, аларга якин килү кардан һәм боздан чистартылырга тиеш.

22.5 статья

Муниципаль берәмлек территориясендә Лениногорск шәһәре рөхсәт ителми:

1) гомуми файдаланудагы урамнарда, мәйданнарда, яшел утыртмалары булган участокларда, скверларда, паркларда, газоннарда, пляжларда һәм башка территорияләрдә сортларга;

2) гамәлдәге законнар нигезендә бирелгән гомуми файдалану урыннарыннан читтә урнашкан территорияләрдә мемориаль намогия корылмаларын (истәлекле корылмаларны, коймаларны) билгеләргә;

3) шушы максатларда каралмаган урыннарда, шул исәптән жәмәгать транспортының муниципаль маршрутларының соңгы пунктларында, салонны юуны, чистартуны һәм транспорт чараларына техник хезмәт күрсәтүне башкарырга;

4) биналарны һәм корылмаларны төзекләндерү элементларын, һәйкәлләрне, мемориаль такталарны, агачларны, куакларны, гомуми файдаланудагы территорияләрдә кече архитектура формаларын һәм төзекләндерүнең башка элементларын ватарга һәм аларга зыян салырга, шулай ук аларны үз белдәге белән яңадан бүлү, үзгәртеп кору һәм үзгәртеп кору;

5) язулар, рәсемнәр төшерергә, мәгълүмати-басма продукцияне ябыштырырга һәм ябыштырырга, жәмәгать транспортын, диварларын, баганаларын, киртәләрен (коймаларын) һәм әлеге максатларда каралмаган башка объектларда граффити ясарга;

6) бирелгән жир кишәрлекләренең чикләреннән һәм (яисә) коймаларыннан читтә күчмәле мөлкәтне берләштерергә һәм сакларга;

7) тротуарларда, газларда, юлларда тару, сәнәгать товарлары һәм башка сөүдә предметлары урнаштырырга һәм урнаштырырга;

8) йорт, оешма һәм учреждениеләрнең янәшәсендәге территорияләрдә кулдагы юынтык сулар, юынтык сулар һәм чүп савытлары урнаштыру, житештерү һәм куллану калдыкларын урам юлларына, йорт тирәсендәге территорияләргә, яшел утыртмаларга чыгару;

9) Кармалка авыл жирлегәжирләрендә кар массасын (кар) туплау һәм урнаштыру (кар өемнәрен урнаштыру өчен билгеләнгән участоклардан тыш);

10) шәһәр территориясендә, предприятиеләр, оешмалар, учреждениеләр һәм хосусый биләмәләр территорияләрен дә кертәп, калдыкларның теләсә нинди төрен яндыру;

11) чүп-чар, төзелеш калдыклары, житештерү һәм куллану калдыклары, таралар ташлау, урнаштыру һәм вакытлыча складлау, Лениногорск шәһәре территориясендә агачларны, яфракларны шушы максатлар өчен урнаштырылмаган һәм жиһазландырылмаган урында кисү.

22.6 статья

1. Муниципаль берәмлек территориясендә калдыклар (чүп-чар, кар, грунт һ.б.) ташланган очракта, Лениногорск шәһәре моңдый хокук бозуларга юл куйган затлардан читтә ачыкланган хокук бозуларны 10 көннән дә артмаган вакытта бетерү буенча чаралар күрә.

2. Санкцияләnmөгән урыннарда калдыклар урнаштырган затлар үз исәбенә әлеге территорияне жыештыруны һәм чистартуны, ә кирәк булганда - жир кишәрлеген рекультивацияләүне үз исәбенә башкарырга тиеш. Әгәр дә 20 тәүлек дөвамьнда рөхсәтсез урында калдыкларны урнаштырган зат билгеләnmөгән булса, калдыкларны

алып ташлау һәм рәхсәтсез чүплекләр территорияләрен рекультивацияләү өлеге территорияне җыештыру өчен җаваплы оешмалар (яисә, өлеге төр хезмәт күрсәтүләренә шартнамәдә каралган булса, калдыкларны чыгаруны гамәлгә ашыручы махсуслаштырылган оешма) тарафыннан башкарыла.

3. Билгеләнгән төр типтә бирелмәгән һәм муниципаль милектөгә жир кишәрлекләрендә (территорияләрдә) стихияле барлыкка килә торган чүплекләренә бөтөрү вәкаләтле орган тарафыннан тәэмин ителә.

23 бүлек Кешеләрнең ял итү һәм күпләп була торган урыннарын җыештыру, санитар тоту һәм төзекләндерү

23.1 статья

1. Кешеләрнең ял итү һәм масса күләм булу урыннарына түбәндәгеләр керә:

1) урманнарда, пляжларда майданнар, парклар, скверлар, бульварлар, яр буйлары, оештырылган ял урыннары;

2) актив ял итү һәм мавыктыргыч чаралар урыннары - стадионнар, уен комплекслары, ачык сәхнә майданчыклары һ.б.

3) сәүдә объектлары территорияләре - ваклап сату базарлары, сәүдә комплекслары, стационар булмаган вак ваклап сату чөптәре объектлары комплекслары, жөмөгәт туклануы, социаль-мәдәни билгеләнештәге объектлар - театрлар, кинотеатрлар һәм башкалар.

23.2 статья

1. Гомуми файдаланудагы майданнарны, паркларны, скверларны, бульварларны, яр буен һәм башка территорияләренә җыюга таләпләр:

1) майданнарны, паркларны, скверларны, бульварларны, яр буен 23.00 дән 8.00 гә кадәр җыюга кирәк. Көндөз чүп-чар җыючыларны һәм чүп-чар җыючыларны чүп-чар калдыклары белән тутырылган чүп-чар җыю эшләре башкарыла;

2) кышкы чорда паркларда, бакчаларда, скверларда, бульварларда, яр буйларында һәм башка ял итү зоналарында юлларны җыештырганда, химик реагентлары булмаган карны шушы максатлар өчен алдан билгеләнгән урыннарда, яшел утыртмаларны саклау һәм кар суларын агызып китүне тәэмин итү шарты белән, вакытлыча салып кую рәхсәт ителә.

23.3 статья

1. Пляжларны җыю һәм санитар карап тоту:

1) пляжны төп җыештыру аны япканнан соң башкарыла һәм ярны, чишенү урыннарын, яшел зоналарны һәм бәдрәфләрне җыештыру һәм дезинфекцияләүне үз эченә ала. Көндөз чүп-чар җыю һәм чүп-чар җыю калдыклары белән тулган чүп-чар җыю эшләре башкарыла. Катый көнкүреш калдыкларын көн саен 8.00 сәгәткә кадәр ташыйлар;

2) пляж территориясә чүп-чар белән җиһазландырыла. Урманнар арасындагы ераклык 40 м дан артмаска тиеш;

3) пляжлар жөмөгәт бәдрәфләре белән җиһазландырыла. Жөмөгәт бәдрәфеннән су коену урынына кадәр ераклык кимендә 50 м һәм 200 м булырга тиеш;

4) пляж комының өске катламы корымланган, чүп-чарны, башка калдыкларны бөтөргән һәм ком алга таба көн саен тигезләнергә тиеш;

5) коену өчен билгеләнгән урыннарда кер юу һәм хайваннарны коендыру тыела.

2. Катый көнкүреш калдыкларын чыгару һәм урнаштыру буенча хезмәтләр күрсәтүгә шартнамә төземичә пляж ачу рәхсәт ителми.

23.4 статья

1. Ваклап сату базарларын җыю һәм санитар карап тоту:

1) ваклап сату базарлары территорияләре (алга таба - базар) төзекләндерелергә, бәдрәфләр, хужалык һәм контейнер майданчыклары, контейнерлар һәм урналар белән җиһазландырылырга, яңгыр суларын һәм тал суларын агызу өчен катый өслекләре һәм уклоннары булырга, шулай ук суүткөргеч һәм канализациясә булырга тиеш;

2) базар территориясен һәм аның янындагы территорияне төп жыештыру аны япканнан соң башкарыла. Көндөз чүп-чар жыючыларның каты көнкүреш калдыклары белән тутырылган чүп-чар жыештыру һәм чистарту эшләре башкарыла;

3) жәйге чорда базар территориясендә атна саен мәжбүри рәвештә дымлы жыештыру башкарыла;

4) базар территориясе 40 кв. м майдандагы бер урна исәбеннән урналар белән жиһазландырылачак, өстөвенә, алар арасындагы ераклык киштә сызыгы буйлап 10 м дан артмаска тиеш.

2. Базар территориясендә һәм аның янәшәсендә урнашкан оешмаларның, сүдә һәм көнкүреш хезмәте күрсәтү предприятиеләренә, киоскларның, сүдә палаталарының һәм павильоннарның эшчәнлегенә каты көнкүреш калдыкларын алып китү һәм урнаштыру буенча хезмәт күрсәтүләргә шартнамә һәм кар чыгару буенча хезмәт күрсәтүләргә шартнамә төземичә рөхсәт ителми.

23.5 статья

1. Сүдә һәм (яисә) жәмөгәт туклануы объектларын жыю һәм санитар карап тоту:

1) сүдә объектлары һәм (яисә) жәмөгәт туклануы объектлары территорияләрен һәм аңа якин территорияләренә тулысынча жыештыру тәүлегенә кимендә ике тапкыр (иртән һәм кич) башкарыла. Көндөз чүп-чар жыючыларны һәм чүп-чар жыючыларны чүп-чар калдыклары белән тутырылган чүп-чар жыю эшләре башкарыла;

2) сүдә һәм (яисә) жәмөгәт туклануы объектларына керә торган ишек янында урна билгеләнә;

3) вакытлыча урам сүдәсе урыннарында, газ һәм тротуарларда тара һәм товарлар складлауга юл куймыйча, көн саен жыештыру уздырыла;

4) калдыкларны чыгару тәэмин ителә.

2. Башка сүдә майданчыклары территорияләрен, стационар булмаган вак жир челтәре объектлары комплексларын, социаль-мәдәни билгеләнештәге территорияләренә жыештыру аларның елның жылы вакытында мәжбүри алдан поливка белән ябылуыннан соң башкарыла. Агымдагы урып-жыю көн дэвамьнда башкарыла. Көн саен каты көнкүреш калдыкларын чыгару тәэмин ителә.

23.6 статья

1. Кешеләрнең ял итү һәм массакүләм булу урыннарын тэзекләндерү:

1) ял итү һәм халык күп жыела торган урыннар территориясендә тэзекләндерү элементларының мәжбүри исемлегенә түбәндәгеләр керә: өслекләренә тыгызлау, яшелләндерү, эскәмияләр һәм чүп-чар өчен кече контейнерлар, урам техник жиһазлары, яктырту жиһазлары, архитектура-декоратив яктырту жиһазлары, мәгълүмат йөртүчеләр, кишәрлекләренә яклау элементлары (металл киртәләр, өслекнең махсус төрләре һ.б.);

2) кешеләрнең ял итү һәм массакүләм булу урыннарының барлык территорияләрендә, пляжлардан кала, каты өслеклә яисә чөчелгән үләннәр яисә яшел үсентеләр булган үсемлек җрунты булырга тиеш;

3) ял итү һәм кешеләр күпләп була торган территорияләрдә яшелләндерү участкаларын чөчөк түтәлләре, газлар, ялгыз, төркемле, рядовой бистәләр, вертикаль, күпкатлы, мобиль яшелләндерү формалары рәвешендә проектларга кирәк;

4) кешеләрнең ял итү һәм массакүләм булу урыннары, туалет урнаштыру һәм тоту таләпләрен үтәп, жиһазландырылган һәм эшли торган бәдрәф кабиналары белән комплектланырга тиеш;

5) пычранган саен, кешеләрнең ял итү яисә массакүләм булу урыннарында фонтаннар, буалар, елга ярлары чистартылырга тиеш;

6) массакүләм чаралар уздырганда аларны оештыручылар чараны үткөрү урынын жыештырырга һәм бозылган тэзекләндерү эшләрен торгызырга тиеш. Чараны

уздыру урынын жыештыру һәм бозылган төзеклөндөрү тәртибен билгеләнгән тәртиптә чараны уздыруга тиешле рәхсәт алу стадиясендә билгеләнә.

2. Кешеләрнең ял итү һәм массакуләм булу урыннары территорияләрендә рәхсәт ителми:

1) бу урынга билгеләнмәгән урыннарда тара һәм сөүдә жиһазларын сакларга, урнаштырырга;

2) территорияне житештерү һәм куллану калдыклары белән пычратырга;

3) автотранспорт чараларын юарга һәм ремонтларга, эшкөртелгән ягулык-майлау сыеклекларын салырга;

4) автостоянкалар, гаражлар, аттракционнар уздырырга, билгеләнгән тәртипне бозып реклама конструкцияләре урнаштырырга;

5) газларны, табигый һәм ясалма яшеллөндөрү объектларын зарарларга;

6) кече архитектура рәвешләрен зарарларга һәм аларны билгеләнгән урыннардан күчерергә;

7) өстәллөрдә һәм эскөмияләрнең аркаларында утырырга;

8) тротуарларга, газоннарга һәм юлларга сыек продуктлар калдыкларын, сатуратор жайланмаларыннан су, квас һәм сыра цистерналарын салырга;

9) автотранспорт чараларының түлөүле стоянкаларын законсыз оештырырга;

10) стационар булмаган объектларны үз белдеге белән урнаштырырга;

11) тротуарларның асфальт-бетон өслеген, янәшөдөгә яшел зоналарның бөтенлеген һәм территорияләрне төзеклөндөрүнең башка элементларын бозарга;

12) территориядә сөүдә-суыткыч жайланмасы кую;

13) каты көнкүреш калдыкларын халыктан каты көнкүреш калдыкларын жыю өчен билгеләнгән контейнерларга (бункерларга) калдыкларны урнаштыру өчен шартнамө булмаса, каты көнкүреш калдыкларын идарөче оешмалар белән жыю өчен каты көнкүреш калдыклары (бункерлар) берләштерергә;

14) пляжларда һәм скверларда транспорт чаралары хәрәкөтен, тукталышларын һәм туктап торуларын оештырырга.

24 бүлек Күпфатирлы йорт яны территориясен жыештыру, карап тоту һәм төзеклөндөрү

24.1 статья

1. Йорт яны территориясен жыештыру:

1) жыештыру түбөндөгә эзлеклөлөктө башкарылырга тиеш: тротуарларны, жөяүлөләр өчен юлларны (бозлавык һәм тайгаклык очрагында - ком сибү), ө аннары - ишегалды территорияләрен;

2) кар яву вакытында житештерелә торган кар чистартудан тыш, жыештыру 8.00 сөгатькө кадәр үткөрелә;

3) машиналарны көндөз 4 км/сөг кө кадәр озату рәхсәт ителә.

24.2 статья

1. Жөйге жыештыру:

1) йорт яны территорияләрен жөйге жыештыру: себерү, юу яисө су сибү - махсус машиналар ярдөмөндө - күбөсенчө иртө, иртөнге һәм соң, кичке, сөгатьләрдө башкарылырга тиеш;

2) тротуарлар юуны бары тик ачык тротуарларда гына (алар прилотка полосасы белән турыдан-туры чиклөнө) һәм биналардан урамның машина юлына таба юнөлөштө генө башкарырга кирөк;

3) көннең эссе вакытында тротуарларга су сибү кирөк булган саен башкарылырга тиеш, лөкин төүлегенө ике тапкырдан да ким булмаска тиеш.

24.3 статья

1. Кышкы жыештыру:

1) түбөлөрдө жыела торган кар үз вакытында жүргө ташланырга һәм прилот полосасына күчөргө, ө киң тротуарларда - биеклеге 1,0 - 1,5 метрдан артмаска тиешле валларга формалашырга тиеш;

2) чистартыла торган кар тротуарлардан алгы өлөшкө, ө ишегалларында - төзелеш урыннарына күчөргө тиеш;

3) квартал эчендөгө юллардан күчерелген карны борт ташына параллель урнашкан өөмнөргө һәм өөмнөргө салырга яисө, кагыйдө буларак, ротор кар чистартучылары ярдөме белән юл буена салырга кирөк, шул ук вакытта кар биеклегө 1,5 м дан артмаска тиеш;

4) урамнарның машина юлыннан газлар белән аерылган 6 м дан артык киңлектөгө тротуарларда карны алга таба алып ташлау өчен тротуар уртасына күчерөргө рөхсөт ителө;

5) кар өөмнөрөнө һәм өөмнөргө салу эшлөре кар яву төмамланган вакыттан сигез сөгатытөн дө соңга калмыйча, ө калган территориялөрдө - 20 сөгатытөн дө соңга калмыйча тротуарларда төгөллөнөргө тиеш;

6) ишегалларында, квартал эчендөгө юлларда, газларда һәм ирекле территориялөрдө жөяүлөлөрнөң ирекле хөрөкөтенө һәм автотранспортның йөрүөнө комачауламый торган кар өөп бару рөхсөт ителө, яшел утыртмаларны һәм кар суларын аерып алуны тээмин иткөндө;

7) тротуарларны кулдан жыештырганда һәм квартал эчендөгө юлларда кар, алга таба агып китү өчен кар катламын калдырып, хөрөкөт астына төшөргө тиеш;

8) юл капламаларын эшкөртүнөң шомалыгы барлыкка килгөндө, ком-тоз катнашмасы белән эшкөртү бүлүчөлөр ярдөмөндө 0,2 - 0,3 кг/м нормасы буенча башкарылырга тиеш;

9) боз ясалу эшкөрткөннөн соң йомшартылган катнашмаларны, аларның ачык грунтка, агачларга яисө газларга элөгүөнө юл куймыйча, күчерөргө яисө күчерөргө тиеш.

24.4 статья

1. Яз жүтүгө түбөндөгөлөр гамөлгө ашырыла:

1) кар суларын нормаль чыгару өчен талөп ителө торган урыннарда су агызып китүне тээмин итү өчен, канауларны юдырту һәм чистарту;

2) кар суын люкларга һәм коеларны су белән тээмин итү коеларына системалы рөвештө куу;

3) кар эрегәннөн соң ишегалды территориялөрөн, калган кар һәм боздан чистарту.

24.5 статья

1. Күпфатирлы йортның йорт яны территориясен (алга таба - йорт яны территориясе) тоту түбөндөгөлөрнө үз эченө ала:

1) даими жыештыру;

2) күзөтү һәм су сиптерү коеларын, дренажларны, лотокларны, үрелгөн торбаларны ремонтлау һәм чистарту;

3) инженер челтөрлөрөнөң смотр коеларына, янгын сүндөрү су белән тээмин итү чыганакларына (гидрантларга, сулыкларга һ.б.) каршылыксыз үтеп керүне тээмин итү;

4) каты көнкүрөш һәм эре габаритлы калдыкларны жыю һәм алып китү;

5) яшеллөндөрү һәм булган яшел утыртмаларны карау;

6) кече архитектура рөвешлөрөн карап тоту, агымдагы һәм капиталы ремонтлау.

24.6 статья

1. Барлык төр калдыклар су үткөрми торган өслөккө контейнер һәм бункерларга каты көнкүрөш калдыкларын туплау нормалары нигезендө кирөккө күлөмдө жыелырга тиеш.

24.7 статья

1. Күпфатирлы йортларда яшөүчө гражданныр түбөндөгөлөргө бурычлы: йорт яны территориялөрөндө чисталык һәм төртип сакларга;

2) каты көнкүрөш һәм эре габаритлы калдыктарны махсус контейнерларга һәм йорт яны территорияләрендә урнашкан махсус мөйданчыктарга гына урнаштырырга.

24.8 статья

1. Торак милекчеләре оешмаларын, ширкәтләрен, торак кооперативларын яисә башка махсуслаштырылган кулланучылар кооперативларын түбәндөгеләр тәэмин итәргә тиеш:

1) 8.00 сәгатькә кадәр йорт яны территорияләрен жыештыру һәм көн дәвамында - чисталыкны саклау;

2) контейнерның милекчесән күрсәтеп, каты көнкүрөш калдыктары өчен контейнерлар урнаштыру;

3) расланган график нигезендә каты көнкүрөш һәм эре габаритлы калдыктар чыгару;

4) контейнерларны (бункерларны) һәм контейнер мөйданчыктарын, аларга килү юлларын чиста һәм тәзек хәлдә тоту;

5) подъездларга, эскәмияләргә керү һәм аларны вакытында чистарту өчен чүп савытлары урнаштыру;

6) кар эрегәннән соң территорияне сезонлы эксплуатацияләүгә әзерләү, шул исәптән су агызып китүне тәэмин итү өчен аракыны юдырту һәм чистарту, кар эрегәннән соң территорияне чистарту һәм кирәкле башка эшләргә башкару;

7) катнаш һәм (яисә) махсус бозлавыкка каршы катнашмалар белән тайгак кишөрлекләргә эшкәртү;

8) яшел утыртмаларның сакланышы һәм аларны тиешенчә тәрбияләү;

9) тышкы яктырту чараларын тәзек хәлдә тоту һәм аларны караңгы төшкөч кертү;

10) жәйге чорда һәм коры көннөрдә көн саен яисә расланган график буенча газларга, чөчөклөргә, агачларга һәм куакларга су сибү;

11) тәзелеш материаллары, ком, чүп-чар, кар, скола бозсыз газларның сакланышы һәм бөтөнләгә һ.б.

12) яңа агач һәм куаклар утырту, юллар челтәре үзгәртү һәм жиһазларны билгеләнгән тәртиптә килештерелгән проектлар буенча гына яңадан планлаштыру, агротехник шартларны үтәп урнаштыру.

24.9 статья

1. Йорт алды территориясендә түбәндөгеләр рөхсәт ителми:

1) яфракларны, калдыктарның һәм чүп-чарның теләсә нинди төрләрен яндырырга;

2) хужалык мөйданчыгынан читтә керләргә, киём-салым, келәмнәр һәм башка предметлар элү;

3) контейнер мөйданчыктарына илтә торган подъездларны томаларга;

4) урамнарның һәм юлларның юл өлөшүндә, тротуарларда, газоннарда һәм яшел зоналарда контейнерлар (бункерлар) билгеләргә;

5) билгеләнгән тәртипне бозып йорт яны территорияләренең коймаларын үз белдегә белән билгеләргә;

6) үз белдегә белән ишегалды корылмалары һәм палисадниклар тәзергә;

7) йорт янындагы территорияне металл ватык, көнкүрөш һәм тәзелеш калдыктары һәм материаллар, шлак, зола һәм житештерү һәм куллану калдыктары белән капларга, тараны кушарга һәм сакларга;

8) чүплек салырга, калдыктарны һәм чүп-чарны ташларга;

9) автотранспорт чараларының түлөүле стоянкасын оештырырга;

10) тимер-бетон блоктар, баганалар, коймалар, шлагбаумнар, объектлар, корылмалар һәм башка жайланмалар урнаштыру юлы белән квартал эчендәге машина юлларын үз белдегә белән ябарга.

Керү урыннарында шлагбаумнар урнаштырганда - йорт яны территориясенә чыкканда, әлегә өлкәдә гамәлдәгә норматив-хокукый актлар таләпләрен төгөл үтәргә;

11) автомашиналар, ягулык һәм майлар юуны башкарырга, тавыш сигналларын, тормоз һәм двигательләрне көйлөргә;

12) кешеләр сәламәтлегенә һәм әйләнә-тирә мохиткә тискәре йогынты ясыя торган теләсә нинди эшләр башкарырга;

13) йорт яны территориясенә эчке юллары буйлап транспорт транзит хәрәкәтен гамәлгә ашырырга.

2. Торак йорт ишегалды ягыннан жәмәгать билгеләнешендәге урыннар өчен тәрәзәләр һәм фатирларга керү урыннары урнашкан материалларны, продукцияне тутыру рөхсәт ителми. Йөкне тәрәзәләре булмаган торак йортлар торбаларыннан, жир асты тоннельләреннән яки ябык дебаркадерлардан, юллар ягыннан башкарырга кирәк. Торак биналарда урнашкан оешмаларның турыдан-туры эшләвенә бәйлә төяү-бушату яисә башка эшләр башкару мөмкин булмаган очракта, югарыда күрсәтелгән чикләүләр нигезендә, әлегә оешмаларга югарыда күрсәтелгән торак объектлар белән идарә итүче оешмалар белән килешү төзөргә кирәк.

3. Квартал эчендәге территорияләрдә транспорт чараларын урнаштыру кешеләрнең, шулай ук урып-жыю һәм махсус техниканың тоткарлыксыз хәрәкәтен тәэмин итәргә тиеш.

4. Күпләгән территорияләрдә, балалар һәм спорт майданчыкларында, хайваннарны йөртү өчен майданчыкларда, шулай ук йорт яны территориясендә урнашкан хужалык майданчыкларында транспорт чарасы урнаштыру тыела, монда:

1) яшелләндерелгән территория - гомуми файдалану территориясе, табигый чыгышлы үсемлекләр урнашкан жир участоклары, ясалма төзелгән бакча-парк комплекслары һәм объектлары, бульварлар, скверлар, газоннар, чөчөкләр, аз төзелгән торак, ижтимагый, эшлекле, коммуналь, житештерү билгеләнешендәге территория, аның чикләрендә өслекнең кимендә 70 проценты үсемлекләр капламы биләгән;

2) балалар һәм спорт майданчыклары - балалар спорт майданчыгын жиһазлау һәм каплауны үз эченә алган аңлы хәрәкәт активлыгы процессында балаларның психофизик сәләтләрен үстерү өчен билгеләнгән махсус жиһазландырылган территория. Периметр буенча чикләү (бордюр) булмаганда, транспорт чарасын уен спорт комплексына (комлык, таулык, балансир, турник һәм башка кече архитектура формаларына кадәр биш метр ераклыкта урнаштыру тыела);

3) хужалык майданчыклары - электр көч приборлары урнаштыру майданчыгы, контейнер майданчыгы, кер юу майданчыгы, территориягә хезмәт күрсәтү, эксплуатацияләү һәм төзекләндерү өчен билгеләнгән башка объектлар. Майданчыкны чикләүче (бордюр) булмаганда, периметр буенча киртә хужалык майданчыгына кадәр өч метр ераклыкта транспорт чарасын урнаштыру тыела;

4) хайваннарны йөртү өчен майданчыклар - жирле үзидарә органының норматив-хокукый акты белән билгеләнә торган хайваннарны йөртү өчен махсус бүлеп бирелгән урыннар.»

24.10 статья

1. Күпфатирлы йортларның йорт яны территорияләрен яшелләндерү:

йорт яны территорияләрен яшелләндерү, яшел үсентеләрнең сакланышы гамәлдәге законнар таләпләре нигезендә идарәче оешмалар тарафыннан тәэмин ителә;

2) йорт яны территориясен яшелләндергәндә торак йортларның стеналарыннан алып усаклы агач көүсәләренә күчәренә кадәр ара 5 м дан да ким булмашка тиешлеген исәпкә алырга кирәк. Зуррак агачлар өчен ара 5 м дан артык, куаклыктар өчен - 1,5 м булырга тиеш. Куаклыктарның биелегә беренче каттагы тәрәзә уемының аскы почмагыннан артмаска тиеш.

24.11 статья

1. һәр йорт биләмәсенә территориясе түбәндәгеләр булырга тиеш:

1) йорт кирәк-яракларын киптерү өчен хужалык майданчыгын, киём-салымны, келәмнәрне һәм йорт кирәк-яракларын чистартуны;

2) өлкөннөрне ял итү мөйданчыгы;

3) балалар өчен уен һәм спорт мөйданчыклары яшеллендерү һәм балаларның жөйге һәм кышкы ялы өчен кече архитектура формаларын кирөкле жиһазлау.

2. Өгөр участок территориясе күләме мөмкинлек бирсө, участок чикләрендө этләр йөртү өчен мөйданчык урнаштырылырга мөмкин.

24.12 статья

1. Хужалык мөйданчыгында киптерү жайланмасы булган өстөллөр, киём киптерү өчен ыштаннар, элгечлөр, чүп савытлары, эскөмияләр булырга тиеш. Мөйданны тере киртө белән өйлөндереп алырга кирөк. Мөйданчыкларны, ял итү урыннары элементларын төзү һәм төзөклөндерү билгелөнгөн талөплөргө туры китереп башкарылырга тиеш.

2. Йортларның подъездлары каршындагы мөйданчыклар, юл йөрү һәм жөяүлөлөр өчен юллар каты өслөкле булырга тиеш. Каты өслөклөр салганда, яңгыр суларын буш агызу мөмкинлеге каралырга тиеш.

24.13 статья

1. Торак йортларга төзелгөн жөмөгать корылмалары йортның торак өлөшеннөн изоляциялөнгөн керү юлларына ия булырга тиеш, шул ук вакытта персоналның автотранспортын кую ишегалды территориясеннөн читтө булырга тиеш.

25 бүлек Шөхси торак төзелеше территорияләрен жыештыру

25.1 статья

1. Шөхси инициатива белән торак йортларның хужалары ирекле нигездө жыештыруны гамөлгө ашырырга хокуклы, йорт янындагы территорияне кардан алып урамның машина юлына кадәр (юл буйлап объект урнашкан очракта) мөстөкыйль рөвештө яисө махсуслаштырылган оешма белән шартнамөлөр буенча.

2. Якындагы территориягө индивидуаль йорт биләмөсе территориясеннөн түбөндөгөлөр тыөла:

1) кар көрөргө, чүп ташларга, шлак ташларга, сыек көнкүрөш калдыкларын агызырга;

2) ишегалды һәм аның янындагы территориядөн чистартылган юлларның һәм юл йөрү юлларының һәм юлларның юл өлөшенө кар һәм боз жибөрөргө яисө күчөрөргө.

3. Якын-тирөдөгө территориядө индивидуаль йорт биләмөсенө йорт биләмөсенөң капкасына, койма белән өйлөндереп алынган территориягө керү һәм сул һәм уң якка чыгу (гаражга керү) өчен билгелөнгөн коймадагы ишеклөргө керү юлын кардан чистартырга рөхсөт ителө. Кар төбөндөгө территорияне, ачык киңлек һәм янөшөдөгө территориягө кагылмый торган каршыдагы йорт биләмөсенөң өйлөндереп алынган территориясе буйлап урнашкан юлның һәм юлның үткөн өлөше өчен кар күчөрөргө.

4. Гомуми файдалану территориясенө йорт билөү территориясендө агач һәм куаклар аудару, агач кисү һәм кисү эшлөрөн башкарганнан соң барлыкка килгөн порубочка калдыкларын (ыргаклар, ботаклар) ташлау рөхсөт ителми.

26 бүлек Территорияне төзөклөндерү элементларына талөплөр

26.1 статья

1. Территорияне төзөклөндерүнең аерылгысыз компонентлары булган территорияне төзөклөндерү элементларының булуы гамөлдөгө законнар талөплөрө нигезөндө проект документациясендө эшлөнөргө һәм каралырга тиеш. мөдөни мирас объектларын саклау зоналарында урнашкан территорияне төзөклөндерү элементларына проект документациясе мөдөни мирас объектларын саклап калу, алардан файдалану, аларны популярлаштыру һәм дөүлөт саклавы өлкөсендөгө вөкалөтлө органнар белән килештерөлө. Озын яисө даими файдаланудагы территорияне төзөклөндерүнең стационар элементлары аларны кулдан күчөрү мөмкинлеген булдырмас өчен ныгытылырга тиеш.

2. Төзеклөндөрү элементларының эчтөлеген, аларны торгызу һәм ремонтлау эшлөрөн дә кертеп, төзеклөндөрү элементлары хужалары гамәлгә ашыра.

27 бүлек Үсемлекләр

27.1 статья

1. Яшел утыртмалар территорияне төзеклөндөрүнең мәжбүри элементы булып тора. Төзеклөндөрү эшлөрөн башкарганда гамәлдәге яшел утыртмаларны мөмкин кадәр күбрәк саклап калырга кирәк.

2. Муниципаль берәмлек территориясәндә Лениногорск шәһәре яшеллөндөрүнең ике төрен кулланырга мөмкин: стационар - үсемлекләрне грунтка утырту һәм мобильгә утырту - үсемлекләрне махсус күчмә савытларга (контейнерлар, вазоннар һәм башкалар) утырту. Стационар һәм мобиль яшеллөндөрүне рельефның табигый һәм ясалма элементларында, түбәләрендә (түбә яшеллөндөрү), фасадаларында (вертикаль яшеллөндөрү) архитектура-ландшафт объектлары (газлар, бакчалар, чәчәк түтәлләре, куаклар һәм агачлар булган майданчыклар) тезү өчен файдаланалар.

3. яшеллөндөрү объектларын тоту - ул яшел утыртмаларны карау һәм яшеллөндөрелгән территорияләрне төзеклөндөрү элементлары белән эш комплексы, күләм корылмаларның конструктив элементларының аз гына деформацияләрен һәм зарарлануларын бетерү, шулай ук жәйгә һәм кышкы чорда күчмә кече формаларны жыештыру.

27.2 статья

1. яшеллөндөрү объектларында эшләр башкаруга таләпләр:

1) яшеллөндөрү объектлары янындагы төзелеш майданчыкларын оештырганда проектта сакланучы, түбән һәм киң ябалдашларны өлешчә кисеп алу, агач кәүсәләрен сак белән бәйләү, куакларның ябалдашларын бәйләү, туфрак кишәрлекләрен чүпләү юлы белән туфракны чүпләү юлы белән, туфракны тыгызлауны булдырмау максатларында транспорт чаралары һәм башка техника йөрү юлы белән янәшә урнашкан үсемлекләрдә туфрак кишәрлекләренең бөтенлеген саклап калу чараларын күрергә кирәк;

2) территорияне вертикаль планлаштыру, жир асты коммуникацияләрен салу, юлларны, машина юлларын һәм тротуарларны төзеклөндөрү яшеллөндөрү алдыннан төгәлләнергә тиеш;

3) туфрак катламын бозуга бәйлә ремонт, төзелеш һәм башка эшләр башкарганда, аны алга таба яшел төзелештә файдалану өчен туфракның уңдырышлы катламын төшерергә һәм сакларга кирәк. Югарыда күрсәтелгән эшләрне башкарганнан соң бозылган жир кишәрлекләрен һәм утыртмаларны торгызырга кирәк. Яңадан торгызу эшләрне житештерү проектында каралырга тиеш;

4) туфракны томалауга бәйлә эшләр башкарганда яшел утыртмаларның тамыр системаларын саклау чараларын үтәргә, ө атап әйткәндә, скелет тамырларын (калынлыгын 0,5 см һәм аннан да күбрәк) аркылы кисеп алырга (тамыр юнөлеше буенча 90 градус) һәм антисептик чаралар белән эшкөртүне тәмин итәргә;

5) яфракларны һәм үләнне билгеләнгән тәртиптә туплау яисә юкка чыгару белән бергә жыярга кирәк.

27.3 статья

1. Яшел утыртмалар хужалары түбәндәгеләргә бурычлы:

1) яшел утыртмаларның сакланышын һәм аларны квалификацияле карауны тәмин итәргә;

2) жәй көне коры көннөрдә газоннарга, чәчәк түтәлләренә, агачларга һәм куакларга су сибүне тәмин итәргә;

3) газларның сакланышын һәм бөтенлеген, аларда төрле материалларны, калдыкларны, чүп-чарны, бозга каршы материалларны, башка зарарлы матдәләрен, шулай ук кар, боз шуышын тәмин итәргә, өгәр бу газларга зыян китерә алса;

4) агач һәм куакларны яңа утырту һәм күчереп утырту, шулай ук юллар, майданчыклар, газлар челтәрләрен планлаштыруны бары тик жирле үзидарәнен башкарма органы белән килештерелгән проектлар буенча гына башкарырга;

5) яшелләндерү объектларында сулыклар булса, аларны чиста тотарга һәм кимендә 10 елга бер мәртәбә капитал чистартырга.

27.4 статья

1. Яшелләндерелгән территорияләрдә түбәндәгеләр рәхсәт ителми:

1) төзелешләренә, яшел зоналарының эшләвен һәм аларга хезмәт күрсәтүне тәмин итү өчен билгеләнгән төзелешләрдән тыш, урнаштырырга;

2) агачларны һәм куакларны рәхсәтсез утырту һәм кисүне, газларны һәм чөчәкләрне юкка чыгаруны;

3) транспорт чараларында йөрергә һәм аларны, өлеге территорияләрдә кирәкле эшләренә башкару очраklarыннан тыш, мәжбүри торгызу эшләрен уздыру шарты белән, газларда һәм чөчәкләкләрдә куярга;

4) гомуми файдаланудагы яшелләндерү объектлары булган бульварларда бакчалар, скверлар, паркларның мемориаль зоналарында ял итү һәм уеннар өчен урнашырга;

5) яшелләндерү объектларында чаңгыда һәм чаналарда махсус билгеләнгән урыннардан тыш шуарга;

6) агачларга һәм башка яшел утыртмаларга гамак, таган, турник, кер киптерү өчен баулар тагарга, агачларга реклама һәм мәгълүмат щитлары һәм табличкаларын, реклама һәм башка мәгълүмат урнаштыру өчен билгеләнгән чыгарыла торган конструкцияләренә, объектларга, афишаларга, игълан итү, агитация материаллары, техник конструкцияләр, юл хәрәкәтендә катнашучыларны мәгълүмати тәмин итү чаралары, баганалардан, коймалардан, реклама щитларыннан, электр үткәргечләрдән, лампалардан, чөнечкеле киртәләрдән аерырга;

7) стационар булмаган объектларны, шулай ук юл сервисы объектларын билгеләргә, шул исәптән, ел вакытына карамастан, автостоянкалар һәм парковкалар урнаштырырга;

8) төзелеш материалларын һәм башка материалларны берләштерергә;

9) яшелчә бакчалары өчен казу башкарырга;

10) газоннарда һәм йорт хайваннарының чөчәкләрендә йөрергә;

11) кар чистарту машиналарын утыртмаларга кар элөгүне булдырмый торган махсус жайланмаларсыз кулланырга;

12) яфракларны, үләннәрне, ботакларны яндырырга, шулай ук аларның катнашмасын лоткага һәм башка су үткөрү жайланмаларына кертергә;

13) катнашманы һәм чүпне газоннарда ыргытырга;

14) учак ягарга;

15) сок, сумала чыгару өчен агачлар кисергә, аларга башка механик зарарланулар ясарга;

житештерү һәм куллану калдыкларын, шул исәптән автомобиль покрышкаларын, территорияне төзекләндерү һәм клумб оештыру өчен файдалану;

17) күпъяллык чөчәкләр белән капланган жир кишәрлекләреннән кар чыгарырга, шулай ук кардан житәрлек булмаган салкын үсентеләр утырту белән мәшгуль участкаларны ачарга;

18) санитария таләпләре югары булган урыннардан тыш (чүп контейнерларына, жәмөгәт бәдрәфләренә якин булу һ.б.) агач көүсәләрен агартырга;

19) яшелләндерелгән территорияләрдә урнашкан скульптураларны, эскәмияләренә, коймаларны, урналарны, балалар һәм спорт жиһазларын бозарга;

20) көүсәдән 1,5 м ераклыкта агачларның тамырларын ачарга һәм агач муеннарын жир яисә төзелеш калдыклары белән күмәргә.

21) урман паркларының, паркларның, бакчаларның, бульварларның, шәһәр урманнарының яшелләндерелгән территорияләрендә, өлеге территорияләрдә

кирәкле эшләрне башкаруның мәжбүри шарты белән, транспорт чараларын, шул исәптән яңадан комплектланган (төзек булмаган) транспорт чараларын урнаштыру;

22) дөвәләу, балалар өчен уку һәм фәнни учреждениеләрнең, сәнәгать предприятиеләренең, спорт комплексларының һәм торак кварталларның яшелләндерелгән территорияләрендә, әлеге территорияләрдә кирәкле эшләрне мәжбүри торгызу шарты белән башкару очрактарынан тыш, транспорт чараларын, шул исәптән комплектланган (ватылмаган) транспорт чараларын урнаштыру.

28 бүлек. Коймалар

28.1 статья

1. Коймаларны төзү төзекләндерү өчен өстәмә элемент булып тора.

2. Карарлар бер-берсеннән аерыла:

1) билгеләү (декоратив, яклау, аларның ярашуы);

2) биекlege (түбәнlege - 1,0 м га кадәр, уртача - 1,1 - 1,7 м, югары - 1,8 - 3,0 м);

3) материалның төре (металл, тимер-бетон һ.б.);

4) күз карашы өчен сизгерлек дәрәжәсе (үтә күренмәле, саңгырау);

5) стационар (даими, вакытлыча, күчмә) һәм башка киртәләр.

3. Чикләүләрне проектлау аларның урнашу урынына һәм гамәлдәге дөүләт стандартлары, сертификацияләнгән эшләнмәләр каталогларына, индивидуаль проектлау проектларына бөйлә рәвештә гамәлгә ашырыла. Коймаларның урта һәм югары төрләрен проекктаганда жир асты корылмалары белән кисешү урыннарында ремонт яки төзелеш эшләре башкарырга мөмкинлек бирә торган коймалар конструкцияләре каралган.

28.2 статья

1. мәдәни мирас объектлары территорияләрен төзү әлеге территорияләр өчен билгеләнгән шөһәр төзелеше регламентлары нигезендә башкарылырга тиеш. Ижтимагый, торак, рекреацион билгеләнештәге территорияләрдә чукрак һәм тимер-бетон коймаларны проектлау рөхсәт ителми. Сәнәгать, махсус территорияләрен ачу декоратив тимер-бетон панельләрдән башкарылырга мөмкин.

2. Агачлар интенсив жөяүлеләр хәрәкәте зонасында яисә төзелеш һәм реконструкция эшләре зоналарында үскән очракта, яклауның башка төрләре булмаганда, 0,9 м һәм аннан да күбрәк диаметрлы, 0,8 м диаметрлы һәм яше, агач токымнарына һәм башка характеристикаларга бөйлә рәвештә, саклык яны киртәләрен күздә тотарга кирәк.

29 бүлек Өслекне ябу

29.1 статья

1. Жир өсләрен ябуны муниципаль берәмлек территориясендә Лениногорск шөһәрен имин һәм уңайлы хәрәкәт итү шартлары тәэмин итә, шулай ук барлыкка килгән төзелешнең архитектур йөзен формалаштыра.

2. Төзекләндерү максатларында түбәндәге төр өслекләр билгеләнде:

1) каты (капиталь) өслекләр - моноплит яисә жыелма өслекләр, шул исәптән асфальт-бетоннан, цементобетоннан, табигый таштан башкарыла;

2) йомшак (капиталь булмаган) өслекләр - табигый халәттәге, тыгызланган яисә беркетелгән сүс материаллары белән сакланган, табигый яисә ясалма сыпучыл материаллардан (шул исәптән ком, вак таш, гранит чөчүлекләре, керамзит, резин валчык) башкарыла торган өслекләр;

3) үлән капламын әзерләү һәм утыртуның махсус технологияләре буенча башкарыла торган газ өслекләре;

4) катнаш өслекләр - өслекләренң үрелмәләрен тәшкил итүче өслекләр (рәшәткә плитәсе яисә газонга баткан газ рәшәткәсе яисә йомшак өслек).

3. Яфрак төрлөрөн сайлауны аларның максатчан билгеләнеше нигезендә башкарырга кирәк:

1) мөмкин булган йөкләнешләрне, характерны һәм хәрәкәт составын, проектлау вакытына гамәлдә булган янгынга каршы таләпләрне исәпкә алып, каты;

2) территорияләрнең аерым төрлөрөн (шул исәптән балалар, спорт мөйданчыкларын, этләрне йөртү өчен мөйданчыкларны, урамда йөрү юлларын) төзекләндергәндә аларның үзәнчөлөклөрөн исәпкә алып йомшак;

3) газлы һәм катнаш (иң экологик) күрсәткечләр.

4. Кулланучы төр өслегенә ристик карары формалаша торган тирәлекнең төсләр чишелешен исәпкә алырга тиеш.

29.2 статья

1. Ябык өслекнең кырыс төрлөрөндә коры килеш эләктерү коэффициенты кимендә 0,6, юештә 0,4 булса, кытыршы өслек булырга тиеш. Жәяүлеләр коммуникацияләре, жир өсте һәм жир асты кичүлөрөндә, бина түбәләренәң баскычларында һәм мөйданчыкларында кафель, метлах плиткасын, жәяүлеләр коммуникацияләре территориясендәге ясалма һәм табигый таштан шома яисә тозланган плиталарны куллану рөхсәт ителми.

29.3 статья

1. Шөһөрнең гомуми кулланылыштагы территорияләрендә барлык киртәләр (ташламалар, баскычлар, пандуслар, агачлар, яктырту, мөгълүмати һәм урам техник жиһазлары), шулай ук жәмәгать транспортын көтү зоналарында һәм урам аша чыгу зоналарында тротуар кырые тактиль өслек полосалары белән аерылып тора. Тактиль өслек киртәләргә кадәр 0,8 метрдан да ким булмаган ераклыкта, урамның кырыйлары, куркыныч участокның башы, хәрәкәт юнәлеше үзгөрү һ.б. башланырга тиеш. Өгәр тактиль өслектә 15 мм киңлектәге һәм тирәнлегә 6 мм булган буй буразналар булса, аларны хәрәкәт юнәлеше буенча урнаштырырга ярамый.

29.4 статья

1. Яклауның башка төрләре булмаганда (шул исәптән ирекле рәшәткәләр, бордюрлар, периметраль эскәмияләр) куәттә урнашкан агачлар өчен радиуста көпшөдән кимендә 1,5 метр ераклыкта саклагыч өслекләр: вак таш, галечь, газ рәшәткәләре башкарыла. Яклау өслегә жәяүлеләр коммуникацияләренәң бер дәрәжәдә яисә аннан югарырак катламында башкарылырга мөмкин.

30 бүлек Өслекләренә күзәтү

30.1 статья

1. Жир өслеген үзара бөйләү элементларына гадәттә төрле борт ташлары, пандуслар, баскычлар, баскычлар керә.

30.2 статья

1. Юл борт ташлары тротуар белән юл өлеше биелегеннән кимендә 150 мм артык булган юл өлеше тоташкан урында билгеләнә, ул өслекләр ремонтланган очракта да сакланырга тиеш. Машина транспортын газ белән тоташтыру урыннарында газ белән бөрүне булдырмау өчен, югары борт ташын куллану кирәк.

2. Жәяүлеләр коммуникацияләренәң газ белән каплануын үзара бөйләгәндә, газ өсте тигезлегеннән кимендә 0,5 м ераклыкта биелегеннән артыграк булган бакча бортын урнаштырырга мөмкин, бу газны саклый һәм пычрак һәм үсемлек чүп-чарының каплауга эләгүен булдырмый, аның хезмәт итү вакытын арттыра. Жәяүлеләр зоналары территориясендә төрле өслекле өслекнең төрле төрлөрөн тоташтыру өчен табигый материаллар (кирпеч, агач, таш, керамик борт һ.б.) кулланырга мөмкин.

3. жәяүлеләр коммуникацияләре юнәлешендә 60 тан артык промилле баскыч төзүне күздә тотарга кирәк.

4. Сәламәтлек саклау учреждениеләре һәм массакуләм йөрү өчен башка объектлар урнашкан урыннарда төп жәяүлеләр коммуникацияләрендә, инвалидлар йортларында һәм картлар баскычында һәм баскычларда 50 дән артык промилле

авышканда, аларны пандус белән озата бару мөжбүри. бордюр пандусының авы 1:12 кабул ителә. Баскычларның беренче баскычларын төшкәндә һәм күтәрелгәндә, ачык төстәге капма-каршы төстәге сызыклар белән аерып күрсәтергә кирәк. Бер марш чикләрендә тышкы баскычларның барлык баскычлары да баскычларның киңлегенә һәм биеклегенә буенча бертөрле итеп билгеләнә.

5. Талаучы пандус булмаганда, конструкцияләр киртәләүче бортны кимендә 75 мм биеклектә һәм тоткычларда тоту күздә тотыла.

6. Пандусның башында һәм ахырында юлның горизонталь участкалары әйләнә-тирәдәге өслекләрдән текстура һәм төс белән аерылып тора.

7. Баскычның ике ягында яисә пандуста да колачлау өчен уңайлы һәм стенадан 40 мм ераклыкта торучы 800 - 920 мм түгәрәк яки турыпочмаклы кисенте биеклегендә тоткалар каралган.

31 бүлек Мәйданчыклар

31.1 статья

1. Лениногорск шәһәре муниципаль берәмлегенә территориясендә түбәндәге мәйданчыклар урнаштырыла:

- 1) балалар мәйданчыклары;
- 2) спорт мәйданчыклары;
- 3) этләрне йөртү һәм өйрәтү өчен;
- 4) автомобильләр кую өчен;
- 5) чүп жыючыларны урнаштыру өчен.

2. Төркәлгән мәдәни мирас һәйкәлләренен һәм махсус сакланылучы табигать территорияләре зоналарының саклау зоналары чикләрендә мәйданчыклар урнаштыру һәйкәлләрен саклауның, табигатьтән файдалануның һәм әйләнә-тирә мохитне саклауның вәкаләтле органнары белән килештерергә тәкъдим ителә.

31.2 статья

1. Йорт тирәсендәге территорияләр балалар уен һәм спорт мәйданчыклары белән тәэмин ителергә һәм төзек һәм имгәнү куркынычы янаган инвентарлар белән тәэмин ителергә тиеш.

2. Балалар мәйданчыклары төрле яшь төркемнәре өчен аерым мәйданчыклар рәвешендә яисә яшь мәнфәгатьләре буенча зоналаштырылган комплекслы уен мәйданчыклары буларак оештырыла.

3. Балалар мәйданчыгында территорияне төзекләндерү элементларының тәкъдим ителә торган исемлегенә түбәндәгеләрне үз эченә ала:

- өслекнең йомшак төрләре;
- мәйданчыкның газонлы өслекләрен үзара бәйләү элементлары;
- яшелләндерү;
- уен җиһазлары;
- эскәмия һәм урналар;
- яктырту җиһазлары.

4. Торак йортлар һәм жәмәгать биналары төрәзәләреннән мәктәпкәчә яшьтәге балалар мәйданчыклары чикләренә кадәр ара - 10 метрдан, кече һәм урта мәктәп яшендәге балалар мәйданчыклары чикләренә кадәр кимендә 20 метрдан, комплекслы уен мәйданчыклары кимендә 40 метрдан, спорт-уен комплекслары кимендә 100 метрдан артмаска тиеш. Балалар уен мәйданчыклары контейнер мәйданчыкларыннан кимендә 20 метр ераклыкта урнашырга тиеш.

5. Балалар мәйданчыклары түбәндәгеләргә тиеш:

- жәй көннәрендә ком белән тигезсезлекләр салынган өслек планировкасы булу;

- даими рәвештә юынырга һәм иртәнге вакытта майланырга; буялырга, мөйданчыкта коймаларны һәм корылмаларны буярга кимендә елга бер тапкыр гына түгел, ә ремонтларга кирәк булганда;

- транзит жәяүлеләр хәрәкәтеннән, юл йөрү юлларыннан, борылыш мөйданчыкларыннан, кунакчыл стоянкалардан, калдыклар өчен контейнерлар урнаштыру мөйданчыкларыннан изоляцияләнергә;

- автотранспорт чараларын даими һәм вакытлыча саклау участоклары.

6. Травматизмны булдырмас өчен, мөйданчык территориясендә чыгыш ясаучы тамырлар яисә түбән ботаклар асылынып торучы, жир өстеннән жиргә күмелмөгән иске, киселгән жиһазлар (стойкалар, фундаментлар) калдыгы булу рөхсәт ителми (кагыйдә буларак, турникларда һәм таганнарда).

7. Янындагы территорияләрне реконструкцияләгәндә балалар мөйданчыклары территориясендә эшләр алып бару һәм төзелеш материалларын складлау рөхсәт ителми.

8. Яктырту жайланмасы мөйданчык урнашкан территорияне яктырту режимында эшләргә тиеш. Яктырту жайланмаларын 2,5 метрдан да ким булмаган биеклектә урнаштыру рөхсәт ителми.

9. Уен жиһазларын урнаштыру норматив куркынычсызлык параметрларын исәпкә алып башкарылырга тиеш.

10. Балалар мөйданчыкларын карап тоткан өчен жаваплылык һәм аларда иминлекне тәэмин итү аларны эксплуатацияләүче затларга йөкләнә.

31.3 статья

1. Спорт мөйданчыклары халыкның барлык яшь төркемнәре физкультура һәм спорт белән шөгыйльләнү өчен билгеләнгән. Спорт мөйданчыгында территорияне төзекләндерү элементларының тәкъдим ителә торган исемлегә түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) өслекнең йомшак яисә газ төрләре (жәйге чорда);

2) спорт жиһазлары.

2. Спорт мөйданчыклары яшелләндерелә һәм челтәрсыман койма белән өйләндереп алына. Яшеллек мөйданчык периметры буйлап урнаштырыла, вертикаль яшелләндерү кулланырга мөмкин. Койманың биеклегә 2,5 - 3 м, мөйданчыкларның бер-берсенә тоташкан урыннарында биеклегә 1,2 м.

3. Спорт жиһазлары спорт, физкультура мөйданчыкларында йө рекреацияләр составында махсус жиһазландырылган жәяүлеләр коммуникацияләрендә (сәламәтлек сукмакларында) урнаштырыла. Махсус физкультура снарядлары һәм тренажерлар рөвешендәге спорт жиһазлары заводта ясалган, махсус эшкөртелгән өслеклә бүрәнәләрдән һәм бүрәнәләрдән ясалган (ярыклар, ярыклар булмау һ.б.) булырга мөмкин. Урнашканда сертификацияләнгән жиһазлар каталогларына таянып эш итәргә кирәк.

31.4 статья

1. Торак төзелеше территориясендә өлкән яшьтөгә халыкның ял итү һәм өстөл уеннары өчен билгеләнгән ял мөйданчыкларын оештыру мөмкин. Торак йортлар тәрәзәләреннән алып тын ял итү мөйданчыклары чикләренә кадәр ара 10 метрдан да ким булмаसा тиеш, шау-шулы өстөл уеннары мөйданчыклары - 25 метрдан да ким булмаса тиеш.

2. Ял мөйданчыгында төзекләндерү элементларының тәкъдим ителә торган исемлегә гадәттә түбәндәгеләрне үз эченә ала:

1) каты өслек төрләре;

2) мөйданчыкның газ белән үзара бөйләнгән элементлары;

3) яшелләндерү;

4) өстөлләр, эскәмияләр һәм урналар (ким дигәндә, һәр эскәмиянең берсендә);

5) яктырту жайланмасы.

3. Мөйданны каплауны плитә куәте рөвешендә проектларга тәкъдим ителә. Ял мөйданчыкларын һәм балалар мөйданчыкларын берләштергәндә, балалар уеннары

зонасында өслекнең каты төрләрән урнаштырырга киңәш ителми. Парклар территорияләрендә чирәмдәге ял мәйданчыклары оештырылырга мөмкин.

31.5 статья

1. Этләрне йөртү өчен мәйданчыклар вәкаләтле органнар белән билгеләнгән төр типтә килештерелгән урыннарда урнаштырыла.

2. Этләрне йөртү өчен мәйданчык территориясендә төзекләндерү элементлары исемлегенә түбәндәгеләр керә:

- 1) өслекнең төрле төрләре;
- 2) киртә;
- 3) эскрементларны утильләштерү өчен эскәмияләр, урналар, контейнер;
- 4) яктырту һәм мәгълүмат җиһазлары;
- 5) периметраль яшелләндерүне күздә тотарга төкәдим ителә.

3. Этләрне йөртү өчен мәйданчыклар микрорайонның һәм торак районның гомуми кулланылыштагы территорияләрендә, яшел утыртмалардан азат булган, юлларның техник зоналарында, 110 кВт көчәнешле электр линияләре астында, беренче һәм икенче поясларны су белән тәэмин итү чыганакларының санитар зонасынан читтә урнаштырылырга тиеш. Торак билгеләнештәге территорияләрдә урнашкан этләрне йөртү өчен мәйданнарның күләме 400 - 600 кв.м, башка территорияләрдә - 800 кв.м, урнашкан төзелеш шартларында, булган территорияль мөмкинлекләрдән чыгып, мәйданнарның кечерәйтелгән күләме кабул ителергә мөмкин.

4. Мәйданчык чигеннән алып торак һәм жәмәгать биналары төрәзәләренә кадәр ара кимендә 25 метр, ә балалар учреждениеләре, мәктәпләр, балалар, спорт мәйданчыклары участкаларына, ял мәйданчыкларына кадәр кимендә 40 метр булырга тиеш.

5. Мәйданны төзү, кагыйдә буларак, биюклегә 1,5 м булган җиңел металл чөлтөрәннән башкарыла. Чикләнгән элементлары һәм секцияләре арасындагы ераклык, аның аскы кырые һәм җире хайванга мәйданчыктан чыгып китәргә рөхсәт итәргә яки имгәнү китерергә тиеш түгел.

6. Мәйданчыктан файдалану кагыйдәләре булган мәгълүмати стенд мәйданчык территориясендә урнаштырылырга тиеш.

7. Хайваннар хуҗалары үз хайваннарының башка хайваннарга һәм кешеләргә куркыныч йогынтысын булдырмакка, шулай ук әйләнә-тирәдәгеләр өчен санитария нормалары нигезендә тынлыкны тәэмин итәргә, гамәлдәге санитария-гигиена һәм ветеринария кагыйдәләрен үтәргә тиеш.

31.6 статья

1. Муниципаль берәмлек территориясендә Лениногорск шәһәре автостоянкаларның түбәндәге төрләре: автомобильләре кыска вакытлы һәм озак вакытлы саклау урыннарына урнаштырыла.

2. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участогында төзекләндерү элементларының мәҗбүри исемлегенә түбәндәгеләренә үз эченә ала:

- 1) каты өслек төрләре;
- 2) өслекләренә үзара бөйләү элементлары;
- 3) чүп-чар өчен киртәләр, урналар яисә кече контейнерлар;
- 4) яктырту җайланмасы;
- 5) мәгълүмати җиһазлар (күрсәткечләр).

3. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участкаларына килү юллары җәяүлеләр юлларының төп юнәлешләре белән кисешмәскә тиеш. Автотранспорт чараларын озак вакытлы һәм кыска вакытлы саклау участогы аша җәяүлеләр өчен транзит юллар оештыру рөхсәт ителми.

4. Автотранспорт чараларын озак һәм кыска вакытлы саклау участогы башка территориядән киңлегенә кимендә 3 м булган яшел үсентеләр полосасы белән аерылырга мөмкин.

31.7 статья

1. Шәһәр территорияләрендә житештерү һәм куллану калдыкларын жыю өчен контейнерлар, бункерлар (чүп-чар жыю) мейданчыклары санитария нормалары һәм кагыйдәләре таләпләре нигезендә, шулай ук вәкаләтле органнар, оешмалар белән аларның компетенцияләре нигезендә килештерелгәннән соң урнаштырылырга тиеш.

2. Мейданчыкларны торак биналар тәрәзәләреннән еракта урнашкан торак йортлары, балалар учреждениеләре участкалары чикләрен, 20 метрдан да ким булмаган ераклыкта ял итү урыннарын торак төзелеше участкаларында - ерак юлдагы жәяүлеләр юлларын исәпләп, керү юлларыннан 100 метрдан да артык булмаган урыннарын урнаштырырга кирәк, шул ук вакытта мейданчык территориясә юлларга тоташтырырга, ләкин транспорт юлына комачауламаска тиеш.

3. Мейданчыкны аерымлап урнаштырганда (юллардан еракта) контейнерларны чистарту һәм борылыш мейданчыклары булу өчен уңайлы транспорт килү мөмкинлеген күз алдында тота (12 м 12 м). Мейданчыкларны транзит транспорт һәм жәяүлеләр коммуникацияләре булган күренүчән зонадан тыш, бинаның урам фасадларыннан читтә урнаштыруны проектлау зарур. Мейданчык территориясен күлгә зонасында (янешәдә төзелешләр, түбәләр яки яшел утыртмалар) урнаштырырга кирәк.

4. Чүп-чар жыючыларны урнаштыру мейданчыгында территорияне төзекләндерү элементларының мөһүбүри исемлегенә түбәндәгеләр керә: өслекнең каты төрләре, мейданчыкның тирә-юньдәге территорияләре белән тоташу элементлары, яктырту җайланмалары һәм мейданчыкны яшелләндерү.

5. Мейданны ябу транспорт юлларының шундый ук өслекләрен билгеләргә кирәк. Мейданчыкны каплауны тоткарламас һәм контейнерның тәгәрәвенә юл өлеше ягына таба 5-10% тәшкит итүче итеп билгеләргә кирәк.

32 бүлек Кече архитектура формалары

32.1 статья

1. Кече архитектура рәвешләрен проектлаганда һәм сайлаганда сертификацияләнгән эшләнмәләр каталогларыннан файдаланырга тәкъдим ителә. Тарихи төзелеш зоналары, җирлекләр үзәкләре, күп функцияле зоналар өчен кече архитектура формалары индивидуаль проект эшләнмәләре нигезендә проектланырга тиеш.

2. Кече архитектура рәвешләренә төп таләпләр түбәндәгеләр:

1) архитектура һәм ландшафт даирәсә характерына, территорияне төзекләндерү элементларына туры килү;

2) материалларның югары декоратив һәм эксплуатация сыйфатлары, тышкы мохит йогынтысын исәпкә алып, озак вакыт дәвамсында аларны саклап калу;

3) конструкциянең ныклығы, ышанычлылыгы, иминлеге.

33 бүлек Жәмәгать транспортын көтү павильоннары конструкцияләре

33.1 статья

1. Жәмәгать транспортын көтү павильоннары конструкцияләре яктырту, навеслар, эскәмияләр, чүп-чар чүп савытлары һәм гражданның һәм оешмаларны игълан итү өчен аерым калканнар белән җиһазланырга тиеш. Павильонда тукталыш исеме, номеры һәм жәмәгать транспорты маршрутлары расписаниесе күрсәтелә.

34 бүлек Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары

34.1 статья

1. Тышкы күренешкә һәм тышкы мәгълүмат чараларын урнаштыру урынына карата таләпләр жирле үзидарәнең вәкиллекле органы карары белән билгеләнә.

Тышкы мәгълүматны урнаштыру чараларын проектлау, эзерләү һәм урнаштыру төзелеш нормалары һәм кагыйдәләре, Россия Федерациясе халыкларының мәдәни мирас объектлары (тарих һәм мәдәният ядкарьләре) турында Россия Федерациясе законнары таләпләре, аларны саклау һәм куллану таләпләре нигезендә гамәлгә ашырылырга тиеш.

Тышкы мәгълүмат чараларында мәгълүмат Татарстан Республикасы дәүләт телләре турындагы законнар таләпләрен үтәгән килеш урнаштырылырга тиеш. Ике яки аннан да күбрәк тел кулланган очракта, текстлар эчтәлек һәм техник бизәлеш буенча тиңдәш булырга, грамоталы һәм аңлаешлы итеп башкарылырга тиеш.

2. Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары техник яктан төзек һәм эстетик яктан каралган булырга тиеш.

3. Мәгълүмат конструкциясе хужасы иминлек кагыйдәләрен теләсә нинди бозулар, шулай ук мәгълүмати конструкцияләренә монтажлау һәм эксплуатацияләү шартларын бозганда төзексезлекләр һәм авария хәлләре өчен җаваплы.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат чаралары хужалары аларның тиешле торышын күзәтергә, аларны вакытында тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын һәм аның янәшәсендәге территорияләренә ремонтлау һәм урнаштыру урыннарын җыештырырга тиеш.

Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чараларын тиешенчә тотмаган, җир кишәрлеген һәм аның тирәсендәге территорияне җыештыру һәм санитар карап тоту өчен тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары хужалары җаваплы.

4. Реклама конструкциясе белән мәгълүматны алып атканда, реклама кыры баннер тукыма белән якты тоннар белән капланырга тиеш.

5. Тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чаралары, аларда фундамент блогы булганда, фундамент блогы белән бергә демонтацияләнергә тиеш.

Реклама конструкциясе хужасы реклама конструкциясе монтажыннан (демонтажыннан) соң өч тәүлектән дә артык булмаган вакытта реклама конструкциясе урнаштыру урынын төзекләндерергә тиеш.

6. Лениногорск шәһәре территориясендә биналарның, биналарның, корылмаларның коймаларын, стеналарын, корылмаларын, аерым торучы терәкләрне (яктырту, контакт челтәрен һ.б.лар), агачларны һәм бу максатлар өчен билгеләнгән конструкцияләрдән тыш, башка продукцияне (листовкалар, белдерүләр, афишалар һәм башка продукция) язулар, ябыштыру һәм элү тыела.

34.2 статья

1. Лениногорск шәһәре территориясендә түбәндәгеләр тыела:

1) башкарма комитет тарафыннан бирелә торган рәхсәт алмыйча реклама конструкцияләрен урнаштырырга;

2) башкарма комитетны килештермичә тышкы мәгълүмат чараларын урнаштырырга;

3) әлеге төр продукцияне урнаштыру өчен каралмаган төрәзәләрдә, ишекләрдә, төрәзә араларында һәм башка урыннарда мәгълүмат-реклама продукциясен урнаштырырга;

4) автотранспортның газоннарда керүе белән реклама конструкцияләрендә сурәтләр (плакатлар) алмашынуын башкарырга;

5) килештерелгән дизайн-проекттан читкә тайпылып реклама конструкцияләрен һәм аларның мәгълүмати-реклама тугымаларын урнаштырырга;

6) өзәлгән һәм җирдә яткан плакатлар, баннерлар (реклама продукциясе) һәм реклама конструкциясе тирәсендә башка материаллар калдырырга;

7) бозылган сурәтле йә сурәтсез тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларыннан файдалану;

8) реклама конструкцияләрен һәм тышкы мәгълүмат чараларын тиешенчә булмаган халәттә (покраскасы булмау, күгәрек булу, өзелгән плакатлар һ.б.);

9) газонда демонтацияләнгән реклама конструкцияләренең бетон нигезләрен калдыру;

10) реклама яисә мәгълүмати хәбәр урнаштырмыйча тышкы реклама һәм мәгълүмат урнаштыру чараларын урнаштыру һәм эксплуатацияләү, мәгълүмат кырының зарарлануы, шулай ук тышкы реклама чараларын һәм полиэтилен пленка һәм башка материаллар белән мәгълүматны ябыштыру, ябыштыру;

11) тышкы реклама һәм мәгълүмат чараларын беркеткәндә объектлар корылмаларының һәм корылмаларының зарарлануы, шулай ук аларның бөтенлеген, ныклыгын һәм тотрыклылыгын киметү.

34.3 статья

1. Үз белдеге белән башкарылган язмаларны, шулай ук, ведомствога бәйсез рәвештә, барлык объектлардан үз белдеге белән урнаштырылган мәгълүмати һәм басма продукцияне алып ташлау эшләрен оештыру күрсәтелгән продукцияне урнаштырган язмаларны үтәгән затларга йөкләнә. Әлеге затлар булмаган очракта, үз белдеге белән башкарылган фасадлардан, дивардан, коймалардан язмаларны алу эшләре әлеге объектларның милекчеләре яки арендаторлары тарафыннан башкарыла.

35 бүлек Коммуникацияләр төзегәндә, ремонтлаганда, реконструкцияләгәндә жир эшләрен уздыруга төп таләпләр

35.1 статья

1. Жир эшләре вәкаләтле орган тарафыннан бирелгән жир эшләрен житештерүгә язмача рәхсәт (ордер) булганда гына башкарыла.

2. Жир эшләрен житештерүгә рәхсәт (ордер) бирү башкарма комитетының карары белән расланган административ регламент нигезендә гамәлгә ашырыла.

3. Жир эшләрен житештерүгә рәхсәт (ордер) түбәндәге очракларда таләп ителми:

- бер объект чикләрендә юлларның, машина юлларының, тротуарларның һәм асфальт катламының калынлыгына фрезерлау кисемен, бер тәүлек эчендә өслекне торгызып яисә объектның баланс белән килештерелгән графигын торгызып;

- бер объект чикләрендә юлларның, машина юлларының, тротуарларның һәм данәле материалдан торган мәйданчыкларның өслекләрен өч тәүлек эчендә төзәтү йә баланс белән килештерелгән объектның графигын торгызу;

- юл өслегендәге ярыкларны, деформацион жөйләрне кисү;

- юл өслеген өстән эшкөртү;

- 100 м дан да артык булмаган участокларда ялгыз борт ташларын күчөрү;

- коеларның, реперларның, газ һәм кабельле келәмнәрнең түбәләрен алмаштыру һәм көйләү;

- күчеш тибындагы юл өслеген профилировкалау һәм планлаштыру, беркетелгән һәм ныгытылмаган юл кырыйлары, бүлү полосалары, жир полотносы, су үткөргеч кюветлар;

- әлеге корылмаларның эшен кыенлаштыручы юл корылмаларын нанослардан, пычраклардан, чүп-чардан, чит предметлардан чистарту;

- юл хәрәкәтен оештыруның техник чараларын тышкы ремонтлауны, аларның аерым элементларын алмаштыруны, тротуарларда һәм яшел утыртмалар зонасында 0,3 м га кадәр чистартылган юл билгеләре өчен тимер-бетон нигезле стоклар урнаштыруны;

- күперләрдә, юлүткөргечләрдә, яр буйларында, деформацион жөйләр элементларын торгызу яисә ремонтлау белән бәйлә тоннельләрдә, яктырту

баганаларында, парпетларда, карниз ташларында, тротуар плиталарында, ярусларда һәм конусларда эшләр, эшләрне юл хәрәкәтен чикләмичә уздырганда;

- яшел утыртмаларны (юкка чыккан куакларны да кертеп), паркларның, бакчаларның, скверларның жәяүлеләр сукмакларын карау;

- жир эшләре башкармыйча, шулай ук 0,3 м га кадәр күләмдәге павильоннарны урнаштырганда;

- 0,3 м га кадәр заглублениедә аерым реклама конструкцияләрен урнаштыру;

- фундаментлар (нигезләр) урнаштыру өчен жир эшләренә 0,3 м га кадәр заглубада биналар канаты керә;

- жәяүлеләр һәм көч киртәләрен, пассажир транспорты көтү павильоннарын агымдагы ремонтлауны.

35.2 статья

1. Жир эшләрен житештерүгә рәхсәтсез (ордерсыз) жир эшләрен житештерү, жир эшләрен житештерүгә вакытыннан алда рәхсәт бирү (ордер), авария хәлендә план эшләрен башкару - жир эшләрен үз белдеге белән башкару - тыела һәм жир эшләрен үз белдеге белән житештерү дип таныла.

35.3 статья

1. Жир эшләрен житештерүгә рәхсәт (ордер) бирелми:

- территорияне комплекслы үстерү зонасында жир эшләрен башкару өчен территорияне планлаштыру проект документациясен раслаганчы;

- жир эшләрен житештерүгә элек бирелгән рәхсәт (ордер) бирү срокларын һәм ябылу тәртибен бозган очракта.

35.4 статья

1. Тузган жир эшләрен житештерүгә рәхсәт (ордер) рәсмиләштерүне таләп итә торган жир эшләрен авария хәлендәге жир эшләре буларак әзерләү тыела.

35.5 статья

1. Жир эшләрен житештерүгә рәхсәт (ордер) оешманың, предприятиенә, учреждениенә яисә физик затның вазыйфаи затына - объектларны төзү, реконструкцияләү, капитал ремонтлау буенча заказчыга, механикаштырылган ысул белән дә, шулай ук кул белән дә башкарыла торган жир эшләре житештерүдә - 0,3 метрдан артык күләмдә акча бүлгәндә бирелә.

2. Жир эшләрен житештерүгә рәхсәт алучыларның салым, жыемнар, иминият кертемнәре, пенялар, штрафлар, салымнар һәм жыемнар турындагы Россия Федерациясе законнары нигезендә түләнергә тиешле процентлар түләү буенча үтәлмәгән бурычы булырга тиеш.

35.6 статья

1. Жир эшләрен житештерүгә чыннан да анда күрсәтелгән заказчы, подрядчы оешмасына, эш башкаруның төренә, күләменә, срогына һәм урынына рәхсәт (ордер).

2. Заказчы яисә подрядчы функциясен тапшырган очракта, проект чишелешләре, төре, күләме, сроклары һәм жир эшләрен башкаруга күрсәтелгән эшләрен башкару урыны (ордеры) үзгәртелгән очракта, рәхсәт (ордер) башка оешмага яңадан рәсмиләштерелергә тиеш.

35.7 статья

1. Жир эшләрен житештерүгә рәхсәт (ордер) эшләрен башкаруның тәкъдим ителгән календарь графигы нигезендә, гамәлдәге төзелеш нормаларында һәм кагыйдәләрендә каралган эшләрен башкаруның норматив дәвамлылығын исәпкә алып, билгеле бер срокка рәсмиләштерелә.

2. Жир эшлөрен житештерүгө рөхсөт бирүдө (ордерда) күрсөтелгөн эшлөр башлану срогы 10 көннөн артык тоткарланганда, жир эшлөрен житештерүгө рөхсөт бирелгөн рөхсөт (ордер) гамөлгө яраксыз дип таныла һәм вөкалөтле органга срок төмамланганнан соң 3 көн эчендө кире кайтарылырга тиеш.

3. Эшлөр тиешле срукта үтөлмөгөндө, эшлөрне төмамлау вақыты ордерында күрсөтелгөн эш срогы төмамланганчы кимендө өч календарь көн кала, эшлөрне башкару срукларын озайту турында үтенеч белөн вөкалөтле органга мөрөжөгать итөргө тиеш.

4. Жир эшлөрен житештерүгө рөхсөт (ордер) гамөлдө булу срогы узгач, жир эшлөрен озайту гамөлгө ашырылмый.

35.8 статья

1. Эшлөр бары тик жир эшлөрен житештерүне рөхсөт итүдө (ордерда) күрсөтелгөн эшлөрне житештерүче генө башкарыла.

35.9 статья

1. Жир эшлөре башланганчы, жир эшлөрен башкаручы оешма, юридик яисө физик зат жөяүлөлөрнең һәм транспортның хөрөкөте куркынычсызлыгын, төзелеш зонасындагы барлык предприятиелөр һәм оешмаларга, төзелеш зонасындагы учреждениелөргө керү һәм якын килүне, юл билгелөре куюны, күрсөткөчлөр, яктырту, мөгълүмати щитлар урнаштыруны тээмин итөргө, эшлөр башкаруның бөтен чорына мөгълүмати щитлар табличкасын эш башкаручы оешма исеме, эшлөр башкаруга жаваплы затның фамилиясе, оешма телефоны номеры белөн чыгарырга тиеш. Эшлөрне житештерү ябылу, пассажир транспорты маршрутлары үзгөрү белөн бөйле очрактарда, эш срукларын күрсөтөп, матбугатта тиешле белдерүлөр урнаштырырга.

2. Ачылучы оешма эшлөрне житештерү урынын төзелешне оештыру проекты нигезендө ышанычлы киртө итеп куя. Кич һәм төнлө коймаларда юл хөрөкөте кагыйдөлөрендө каралган кисөтү билгелөре яктыртылырга тиеш. Караңгы төшкөч, өзөлү урыннары яктыртыла.

35.10 статья

1. Жир асты корылмаларының зарарлануын кисөтү һәм аларны булдырмау чараларын күрү өчен заказчы яисө эшлөр житештерүче жир эшлөре башланганчы бер төүлектөн дө соңга калмыйча эксплуатациялөү хөзмөтлөренең һәм башка оешмаларның, учреждениелөрнең һәм физик затларның, жир асты корылмалары яисө башка объектлар булган жир кишөрлеклөренең хокук иялөренө хөбөр итөргө тиеш.

2. Эксплуатациялөү һәм башка оешмалар житөкчөлөре үзлөренең вөкалөтле вөкиллөренең жир эшлөрен житештерү урынына килүен тээмин итөргө тиеш. Бер үк вақытта жир асты корылмаларының, коммуникациялөрнең һәм башка мөлкөтнең зарарлануларын кисөтүне тээмин итү максатыннан жир эшлөрен житештерүнең махсус шартлары язма рөвештө ачыклана һәм теркөлө.

3. Гамөлдөге жир асты инженерлык челтөрлөренең, яшел утыртмаларның сакланышы, хөрөкөт иминлегө өчен төзелеш яисө төзөклөндөрү-торгызу эшлөрен башкаручы оешма жаваплы була. Күрше яисө кисөшкөн коммуникациялөр зарарланган очракта, алар кичөкмөстөн шушы коммуникациялөрне кулланучы оешма күрсөтмөсө буенча эш башкаручы оешма көчлөре һәм чаралары белөн торгызылырга тиеш.

35.11 статья

1. Эшләр житештерүче эшләр башкарылган урында жир эшләрөн башкаруга рөхсәтнең (ордерның) оригиналын, эшләр башкару проектын, жир кишәрлекләре һәм жир асты корылмалары хокук ияләрен килештерүне, «Кармалка авыл жирлегә» муниципаль берәмлеге автомобиль юллары буйлап транспорт чаралары хәрәкәте вакытлыча чикләнгән яисә вакытлыча туктатылган очракта - Башкарма комитетның транспорт чаралары хәрәкәтен һәм юл хәрәкәтен оештыру схемасын вакытлыча чикләү (вакытлыча туктату) турындагы карары һәм жир эшләрөн башкарган өчен җаваплы зат тарафыннан күзәтчелек оешмалары вәкилләренең таныклык документлары булганда беренче таләбе буенча күрсәтелергә тиеш.

2. Эшләрне башкарганда төзелеш өлкәсендәге норма һәм кагыйдәләрнең мәҗбүри таләпләре үтәлергә тиеш.

3. Корылма күчәрләрен һәм коммуникацияләр трассаларын (эшләр башланганнан һәм контроль төшерү башкарылганнан алып траншеяләр күмелгәнгә һәм объектны эксплуатациягә тапшырганга кадәр) Натурага чыгару лицензияле, әлеге эшчәнлек төренә тиешле рөхсәте булган оешма көче белән һәм проект документациясә нигезендә башкарыла.

4. Жир асты коммуникацияләрен һәм корылмаларын салуның һәм үзгәртеп коруның төп ысулы-төзекләндерелгән өслекне ачмыйча ябык ысул. Ачык ысул эшләрне ябык ысул белән башкару мөмкин булмавын дәлилләү булганда гына рөхсәт ителә.

5. Муниципаль берәмлекнең яшелләндерелгән территориясендә жир эшләрә башкарганда казу эшләрә башкаручы оешмалар, предприятиеләр, учреждениеләр яисә физик затлар:

- яшел үсентеләрне сүтүгә һәм тамыр системасын ялангач калдыруга рөхсәт рәсмиләштерергә;

- төзелеш территориясендәге агачларны биеклегә 2 м булган тоташ калканнар белән әйләндереп алырга. калканнарны агач көүсәсеннән кимендә 0,5 м ераклыкта өчпочмак итеп урнаштырырга, шулай ук киртә куючы өчпочмак тирәли 0,5 м радиустагы агач түшәм ясарга;

- юлларны, майданнарны, ишегалларын, тротуарларны һ. б. асфальт түшөгәндә һәм асфальт түшөгәндә агач тирәли диаметры кимендә 2 м булган буш урын калдырырга, аннары тимер-бетон рәшәткә яисә башка төрле өслек урнаштырырга;

- кабель, канализация торбалары һәм башка корылмалар салганда траншеялар казырга, көүсәнең калынлыгы 15 см га кадәр булганда - кимендә 2 м, көүсәнең калынлыгы 15 см дан артканда-кимендә 3 м, куаклардан кимендә 1,5 м, кырыйдагы скелет ботагы нигезеннән ераклыкны исәпләгәндә;

- төзелеш материалларын тупламаска, машиналар һәм автомобильләрне газоннарда, шулай ук агачтан 2,5 метр, куаклардан 1,5 метр ераклыкта куярга ярамый. Янучан Материалларны агач һәм куаклардан 10 метрдан да якынак җыялар;

- яшел үсентеләргә төзелеш материаллары салмаска һәм аларны пычратмаска;

- керү юлларын һәм күтәрү краннарын урнаштыру урыннарын яшеллекләр утыртылган территориядән читтә урнаштырырга һәм агачларның урнаштырылган киртәләрен бозмаска;

- агач һәм куакларның тамыр системасы зонасындагы эшләрне, тамыр системасына зыян китермичә, төп скелет тамырлары урнашканнан түбәнрәк башкарырга;

- жир эшләрөн башкарганда жирнең югары уңдырышлы катламын бетерергә, бораулау һәм саклап калырга. Борауланган үсемлек грунтын әлеге яисә яңа территорияләрне яшелләндергәндә файдалану өчен вәкаләтле муниципаль оешмаларга тапшырырга;

- төзелеш эшләрөн башкарганда табигатьне саклау чараларын уздыру һәм бозылган жирләрне торгызу өчен вәкаләтле орган күрсәткән урыннарда туфрак чыгаруны тәэмин итәргә.

6. Камилләштерелгән өслекле урамнарда, юлларда, тротуарларда, мөйданнарда һәм башка төзекләндерелгән территорияләрдә жир эшләре түбәндәге шартларны үтәп алып барыла:

- эшләр 300 метрлы участкаларда башкарылырга тиеш;
- алдагы участкаларда эшләр, территорияләргә жәйештирүни һәм торгызу эшләрен дә кертеп, алдагы участкалардагы барлык эшләр тәмамланганнан соң гына рөхсәт ителә.

7. Урамнарның машина үтә торган өлешендә эшләр башкарганда, траншея чикләрендәге асфальт, бетон, вак таш түшәмәләре сүтелә һәм эш жәйтештерүчә тарафыннан махсус билгеләнгән урынга чыгарыла. Бордюр, чирәм сүтелә һәм аның икенчел файдалану өчен яраклылыгы билгеләнә. Эшләргә башкаручы шулай ук сүтелгән юл һәм тротуар өслегенә, борт ташының, баскычларның һәм түшәмәләргә саклануын тәмин итәргә тиеш.

8. Траншеяләрдән, котлованнардан, коелардан су суыртырга һәм яңгыр канализациясә чәлтәренә жибәргә яки шланглар һәм лотоклар буенча жибәргә. Казылу урыннарында һәм аларга якин территорияләрдән коеп яуган яңгыр һәм кар суларын үткәргә эшләргә башкаручы оешма тәмин итәргә тиеш.

9. Жир эшләргә башкарганда, уңдырышлы катламны саклап калу өчен, бу катламны алдан жәһазландырылган урыннарда алып ташларга (калынлыгы 15 см дан да ким булмаган), бораулау һәм саклап калырга кирәк. Территориягә туфрак салганда бары тик минераль туфракларны һәм туфракның югары уңдырышлы катламнарын гына файдаланырга рөхсәт ителә.

10. Траншеялар аша жәяүлеләр күперләргә ясалырга тиеш. Кышкы чорда алар системалы рәвештә кардан һәм боздан чистартылырга һәм жир эшләргә башкаручы оешма көчә белән бозга каршы катнашма сибеләргә тиеш.

35.11 статья

1. Эшләр жәйтештерүчә жир эшләргә жәйтештерүгә рөхсәт (ордер) эшенә төп нөсхәсә, жир кишәрлекләргә һәм жир асты корылмаларының хокук ияләргә килештерү, эшләр башкару проекты, жир кишәрлекләргә һәм жир асты корылмалары хәрәкәтен вакытлыча чикләү яисә вакытлыча туктату очрагында - транспорт чаралары хәрәкәтен вакытлыча чикләү (вакытлыча туктату) турында башкарма комитет карары һәм юл хәрәкәтен оештыру схемасы, аларда таныклаучы документлар булганда, күзәтчәлек оешмалары вәкилләргә беренчә таләбә буенча жир эшләргә башкаруы өчен жәваплы зат тарафыннан күрсәтеләргә тиеш.

2. Эшләр башкарганда төзелеш өлкәсендәге нормаларның һәм кагыйдәләргә мөжбүри таләпләргә үтәләргә тиеш.

3. Корылманың һәм коммуникацияләр трассаларының күчәргә табигатенә (эшләр башланудан һәм контроль төшәргә үтәүдән алып траншеялар салуга һәм объектны эксплуатациягә тапшыруга кадәр) лицензияләнгән, өлгә эшчәнлек төренә тиешле оешма тарафыннан кертәлгән һәм проект документациясә нигезендә башкарыла.

4. Жир асты коммуникацияләргә һәм корылмаларын салуның һәм яңадан урнаштыруның төп ысулы төзек өслекне ачудан башка ябык ысул булып тора. Ачык ысул эшләргә ябык ысул белән уздырмау мөмкин булмаганда гына рөхсәт ителә.

5. Муниципаль берәмлекнең яшелләндерелгән территориясендә жир эшләргә башкарганда өзәлүгә жәйтештерүчә оешмалар, предприятиеләргә, учреждениеләргә яисә физик затлар түбәндәгеләргә бурычлы:

- яшел утыртмаларны сүтүгә һәм тамыр системасын ачарга рөхсәт бирәргә;
- төзелеш территориясендәге агачларны 2 м биәклектәгә тоташ калканнар белән әйләндерәргә. Щитларны агачтан кимендә 0,5 м ераклыкта өчпочмак итәп урнаштыру, шулай ук 0,5 м радиуслы өчпочмак тирәли агач настил урнаштыру;
- юлларның, мөйданнарның, ишегалларының, тротуарларның куәтләнүгә һәм асфальтлануы һ.б. булганда, агач тирәли диаметры 2 метрдан да ким булмаган

ирекле киңлекләр калдырырга, аннан соң тимер-бетон рәшәткәсе яисә башка өслек куярга;

- кабель, канализация торбалары һәм башка корылмалар салганда траншеялар сатып алуны, көпшәне 2 м дан да ким булмаган ераклыкта, агач көүсәсеннән 15 см га кадәр калынлыкта кимендә 3 м ераклыкта, куаклардан 1,5 м дан ким булмаган ераклыкта, иң кырый скелет ботагы нигезеннән ераклыкны исәпләп чыгарырга;

- төзелеш материалларын төземәскә һәм газоннарда машина һәм автомобиль тукталышлары оештырмакка, шулай ук агачтан 2,5 м һәм куаклардан 1,5 м ераклыкта. Янучан материалларны туплау агач һәм куаклардан 10 м дан да якинрак житештерелми;

- төзелеш материаллары белән яшел утыртмаларны тутырмакка һәм пычратмакка;

- килү юлларын һәм күтәргеч краннар урнаштыру урыннарын яшел утыртмалары булган территориядән читтә урнаштырырга һәм агачларның билгеләнгән киртәләрен бозмакка;

- агачларның һәм куакларның тамыр системасы зонасында эшләү тамыр системасына зыян китерми торган төп скелет тамырларынан түбәнрәк башкарырга;

- Жир эшләрен башкарганда жир катламын алу, бораулау һәм саклау эшләрен башкарганда. Үсемлекләр грунтын өлеге яисә яңа территорияләргә яшелләндерү өчен вәкаләтле муниципаль оешмаларга тапшырырга;

- төзелеш эшләрен башкарганда вәкаләтле орган тарафыннан күрсәтелгән урыннарда туфракны чыгаруны табигатьне саклау чараларын уздыруга һәм бозылган жирләргә торгызуга тәмин итәргә.

6. Үзгәртеп ябыштырылган өслекләре, майданнары һәм башка төзекләндерелгән территорияләре булган урамнарда, юлларда, тротуарларда жир эшләргә түбәндәге шартларны үтәп алып барыла:

- эшләр 300 метр жирдә башкарылырга тиеш;

- алдагы участкаларда эшләр алдагы участкаларда, торгызу эшләрен һәм территорияне жыештыруны да кертәп, барлык эшләр тәмамланганнан соң гына хәл ителә.

7. Урамнарның юл өлешендә эшләр башкарганда, өслек (асфальт, бетон, вак таш) траншея чикләрендә тикшерелә һәм эшләр житештерүче тарафыннан махсус билгеләнгән урынга чыгарыла. Бордюр, дерн тикшерелә һәм икенчел куллану өчен аның яраклылыгы билгеләнә. Эшләр житештерүче шулай ук сүтелгән юл һәм тротуар өслекләрен, борт ташын, түшәмәләргә баскычларын һәм плитәләрен саклауны тәмин итәргә тиеш.

8. Траншеялардан, котлованнардан, коелардан су агызып чыгару һәм гамәлдәге су канализациясә чөлтәренә жиберү яисә шланглар һәм лоткалар буенча илтү. Су яуган һәм карлы суларны казылган урыннарда һәм алар тирәсендәге территорияләрдә агызу эшләрен башкаручы оешма белән тәмин итәргә тиеш.

9. Жиләк-жимеш катламын саклау өчен жир эшләргә башкарылганда, уңдырышлы катламны төшереп калдырырга (кимендә 15 см калынлыгы), алдан жиһазландырылган урыннарда өлеге жирнең катламын борауларга һәм саклап калырга кирәк. Территориядә жир чөчөлгән вакытта бары тик минераль грунтлар һәм туфракның өскә катламнарын гына кулланырга рөхсәт ителә.

10. Траншеялар аша жәяүлеләр өчен күперләр төзеләргә тиеш. Кышын алар кар һәм боздан системалы рәвештә чистартылырга һәм жир эшләрен башкаручы оешма көчләре белән бозга каршы катнашма сибеләргә тиеш.

35.12 статья

1. Жир эшләрен башкарганда түбәндәгеләр тыела:

1) янәшәдәге урамнарның пычрануы һәм яңгыр канализациясенә чүпләнүе;

- 2) суүткөргөч торбалар, кюветлар һәм газлар салу;
- 3) газүткөргөчләрнең, жылылык трассаларының, электр линияләрнең һәм элемтә линияләрнең сак зоналарында материаллар һәм конструкцияләр урнаштыру;
- 4) жир яисә төзелеш материаллары белән люклар түбәләрен, күзәтү коеларын һәм камераларын, су агузу рәшәткәләрен, су өсте коеларын, юл буе лотокларын һәм кюветларын, киселгән торбаларны һәм дренажларны, геодезик билгеләрне, жир эшләрен башкару өчен бүлөп бирелмәгән юлның һәм тротуарларның машина юлларын һәм тротуарларын күмү;
- 5) расланган проектта каралмаган гамәлдәге жир асты корылмаларын кызыксынган оешма белән килештермичә күчөрү;
- 6) гамәлдәге жир асты корылмалары (торбаүткөргөчләр, коелар, кабельләр, фундаментлар һәм башкалар) тирәсендә эшләрне оештыру проектында каралмаган ераклыкта экскаваторлардан файдалану. Мондый очрактарда эшләр кулдан башкарыла;
- 7) шәһәр урамнары буйлап гусеница йөрешендә транспорт һәм машиналар перегоны.

35.13 статья

1. Жир эшләрә башкаручы заказчы яисә эшләр житештерүче жир эшләрә башкаруга рәхсәт (ордер) гамәлдә булу срогы тәмамланганчыга кадәр бозылган төзекләндерүне комплекслы яңартырга тиеш.
2. Эшләр заказчысы яисә житештерүче траншея салганчы һәм объектны эксплуатациягә тапшырганчы башкару ысулын башкарырга тиеш.
3. Урамнарның һәм тротуарларның юл өлөшөнә кире кайтарып салу ком (су сиптерү) белән, кышкы вакытта - кар комы белән башкарыла. Яшел зонаны (газларны кире салып салганда) территорияне төзекләндергәндә, газ үләннәре орлыгы чөчелә торган үсемлек грунты житештерәләр. Үсемлек грунты катлавының калыңлыгы 30 см дан да ким булмаска тиеш.
4. Урамнарның, юл йөрү юлларының, шулай ук тротуарларның юл өлөшә астында эшләр башкарганда, өслекләргә тротуарлар белән кайтару юлларның һәм тротуарларның туры сызыклары, параллель һәм перпендикуляр күчәргә буйлап башкарыла, траншеядан ике якка да 20 сантиметрга өслекнең эшкәртелмәгән өлөшөн юллар буйлап 20 сантиметрга һәм бораулау жайланмасы белән ярганда 15 сантиметрга, зарарланган өслекнең бөтен киңлегенә һәм экскаватор ярганда кимендә 20 һәм 15 сантиметрга. Шул ук вакытта иске асфальтобетон киселә, чистартыла, вертикаль стеналар һәм нигез өслегә битум белән юыла.
5. Терәк-ләрне, материалларны, конструкцияләрне, төзелеш чүп-чарын һәм коймаларны торгызу эшләрәннән соң жыю мәжбүри.
6. Юлдагы өслекләргә магистральләрдә, скверларда, паркларда, жәяүлеләр өчен юлларда, шулай ук зур транспорт һәм жәяүлеләр хәрәкәте урыннарында торгызу эшләрә төзелеш оешмасы траншеяләрен салганнан соң ук, калган очрактарда траншея салганнан соң 2 тәүлектән дә артмаска тиеш.
7. Юл катламын торгызу ел әйләнәсендә гамәлгә ашырыла. Авария хәлендәге жир эшләрән уздырганда, кышкы чорда эшләр житештерүче кар һәм боздан зарарланган урыннарны тулысынча чистартырга һәм юл өслегенә әйдәп баручы катлавын торгызырга һәм кышкы чорда аның торышын күзәтергә тиеш; жылы чорда, ләкин 25 апрельдән дә иртәрәк түгел, асфальт-бетон өслекне 31 майга кадәр тулысынча яңартырга тиеш.
- Асфальт-бетон өслекләргә яңадан торгызуның технологик эзлеклелеге тышкы һава температурасы +10 С тан түбән булмаска тиеш, һәм +5 С язга туры килергә тиеш. Асфальт-бетон өслекләргә торгызу мөмкин булмаган очракта, аларны тимер-бетон плиталардан ясалган жыелма өслекләргә алыштыру рәхсәт ителә.
8. Кышкы чорда тотрыклы тискәре температуралар барлыкка килгәндә бозылган төзекләндерүне торгызу, эшләрне башкару мөмкинлегә булмау сәбәпле, вакытлыча

схема буенча башкарыла һәм киләсе елның 31 маена кадәр, гарантияле хат һәм торгызу эшләренең календарь графигы нигезендә тулысынча торгызылырга тиеш.

9. Грунт катламы ачыкланган яисә торгызылган катламны деформацияләү ачыкланган сыйфатсыз зарарлану очрагында жир эшләрән житештерүгә рөхсәт (ордер) ябылганнан соң өч ел эчендә заказчы үз исәбенә барлык дефектларны кичекмәстән бетерергә яисә аны подрядчы тарафыннан үтәүне финансларга һәм тапшыруга күрсәтергә тиеш.

10. Төзекләндерүне (юл өслеген, яшел утыртмаларны һ.б. ны) торгызу эшләрән башкару мөмкинлеге булмаганда, оешма, предприятие, юридик һәм физик зат үз көчләре белән башкарганда, әлеге эшләрне махсуслаштырылган оешмалар белән үтәүгә шартнамә төзәргә тиеш. Шартнамә түзү эшне башкаручы оешмадан төзекләндерү элементларын торгызу өчен җаваплылыкны төшерми.

Объектлар төзегәндә заказчы яки эшләр житештерүче объектлар төзегәндә шөһәр төзекләндерү элементларын (яшел зоналар, тротуарлар, борт ташлары, геодезик билгеләр, кече архитектура формаларын) саклап калу мөмкин булмаган очракта, үз исәбенә торгызыла.

11. Оешмалар, предприятиеләр, учреждениеләр, юридик һәм физик затлар тарафыннан башкарыла торган эш бозылган төзекләндерү комплекслы торгызылганнан соң төгәлләнгән дип санала.

12. Эшләр тәмамлангач һәм төзекләндерүне яңарткач, заказчы подрядчы оешма белән берлектә жир эшләрән башкаруга рөхсәт (ордер) ябу өчен документлар пакетын вәкаләтле органга тапшыра. Эшләрне тәмамлау датасы булып жир эшләрән житештерүгә рөхсәт (ордер) ябуга гариза биру датасы санала.

13. Җир асты коммуникацияләре һәм корылмалары хужалары юл өслекләре дәрәжәсендә смотр коеларының һәм яңгыр суларының люкларын (капкачларын) билгеләргә һәм тотарга тиеш. СНИП таләпләренә туры килмәгәндә люкларның биеклеге төзәтү тиешле органнарның 48 сәгать дәвамында беренче таләбе буенча башкарылырга тиеш. Смотр һәм яңгыр сулары белән капланган коеларның һәм камераларның ачык люклары булу, коеларның җимерелгән люклары рөхсәт ителми. Аларны алмаштыру тиешле органнар таләп иткән вакыттан 2 сәгать эчендә башкарылырга тиеш.

35.14 статья

1. Эшләр тәмамланганнан соң жир эшләрән житештерүгә рөхсәт алган юридик һәм физик затлар вәкаләтле органга түбәндәге документларны тапшырырга тиеш:

- 1) жир эшләрән житештерүгә элек бирелгән рөхсәт (ордер);
- 2) жир эшләрән житештерүгә рөхсәт (ордер) алынган бозылган төзекләндерүне тулысынча торгызуны раслый торган эшләр башкару урыны фотосурәтләре;
- 3) электрон рәвештә (DWG/SIT формат) яисә инженерлык челтәрләренең һәм коммуникацияләренең борылыш нокталары координаталарының каталогы.

35.15 статья

1. Җир асты корылмаларында авария хәлендәге вәзгыять барлыкка килгәндә, аларны эксплуатацияләү процессында инженерлык коммуникацияләрендә яисә төзелеш эшләрән башкаруга бәйле рәвештә аларның нормаль эшләвен бозуга яисә бәхетсезлек очраklары өчен алшартлар барлыкка килүгә китергән авария очраklары барлыкка килгәндә, күрсәтелгән инженерлык корылмаларын һәм коммуникацияләрен эксплуатацияләүче оешма кичекмәстән аварияне бетерү урынына авария бригадасын җибәрергә тиеш, җаваплы зат җитәкчелегендә аварияне бетерү һәм аның нәтижеләрен бетерү эшенә керешергә һәм аның нәтижеләрен бетерергә тиеш.

Авария эшләре аны тулысынча юкка чыгарганчы өзлексез режимда алып барыла.

2. Казу эшләре башланганчы, авария бригадасын җибәрү белән бер үк вакытта эксплуатацияләүче оешма һәлакәт турында рөхсәтләр (ордерлар) бирүгә вәкаләтле органга хәбәр итәргә, эшләр башкару урынын төгәл географик (адреслы) бәйле

авария турындагы телефонограмманы жиберергә, шулай ук Россия Эчке эшләр министрлығының Лениногорск районы буенча бүлегенң инженерлык корылмаларын эксплуатацияләүче телефонограммасы һәлакәте турында хәбәр итәргә тиеш (юлларны чикләү яисә ябу зарурлыгы булганда).

3. Һәлакәт турында телефонограмма алганнан соң, авария урыны белән чиктәш инженерлык коммуникацияләре һәм жир асты корылмалары булган оешмалар җитәкчеләре җаваплы вәкилләрнең һәлакәт урынына килүне вакытында тәэмин итәргә һәм булган коммуникацияләрнең һәм корылмаларның сакланышын тәэмин итү өчен кирәкле шартлар турында язма рәвештә күрсәтмәләр бирергә тиеш.

3.1. вәкаләтле орган яқындагы эш көнендә вәкаләтле органда рәхсәт (ордер) рәсмиләштерү шарты белән авария хәлендәге торгызу эшләрән башкаруга телефонограмма алу көнендә рәхсәт (ордер) ача, әгәр эшләр кичке һәм төнге вакытта башкарылса, ял һәм бәйрәм көннөрөндә авария эшләрән башкарырга рәхсәт ителә.

4. Һәлакәтне юкка чыгару эшләре башкарылган урында үзе янында хезмәт таныклыгы булган оешманың авария эшләрән башкаручы җаваплы вәкиле, аварияне бетерү өчен заявка, эшләр башкаруның вәкаләтле органга жиберелгән урынын җентекле географик (адреслы) бәйләнешле телефонограмма күчermәсе булырга тиеш.

5. Һәлакәт урынында төрле материаллар һәм жиһазлар җыйган йә туфрак яисә төзелеш чүп-чары отвалларын оештырган, әгәр бу авария эшләрәнә комачаулса, һәлакәтне бетерү эшләрән башкаручы оешма таләбе буенча кичекмәстән һәм үз исәбенә эшләр зонасын азат итәргә тиеш.

6. Аварияләр коммуникация (корылма) төренә карамастан, авария хәлендәге өзеклекләр урыннарында тулысынча төзекләндерү эшләре өч тәүлек эчендә, ә кышкы чорда биш тәүлек эчендә бетерелергә тиеш.

7. Төзекләндерүне һәм яшелләндерүне торгызу эшләре махсуслаштырылган оешмалар тарафыннан башкарылырга тиеш.

Шул ук вакытта юлларның һәм тротуарларның түшәмәләрен торгызу эшләре ел фасылларына бәйсез рәвештә 24 сәгать эчендә башкарылырга тиеш (автотранспортның авариясез хәрәкәтен һәм механикалаштырылган җыештыру өчен).

8. Кышкы чорда эшләр башкарылганда, кече архитектур формаларны, яшел утыртмаларны торгызу мөмкин булмаганда һәм асфальт өслекне яңадан бүлү зарурлыгында эшләр җитештерүче 31 майга кадәр тулысынча төзекләндерелергә тиеш.

9. Бозылган төзекләндерүне торгызу өлеге кагыйдәләренң 36.15 статьясы нигезендә гамәлгә ашырыла. Par126

10. Авария булган инженерлык челтәрләре хужалары төзекләндерү торышы өчен өч ел дөвамында җаваплы булалар.

11. Авария-торгызу эшләрән үткөрү объекты һәлакәттән коткару эшләрән җитештерүгә рәхсәтне (ордерны) ябу) төзекләндерүнең һәм юл-ремонт эшләрәнәң фактта башкарылуын һәм аларның сыйфатын тикшергәннән соң, тикшереп торыла, бу хакта эш башкаручы оешма вәкилләре, территорияне баланста тотучы оешма вәкилләре, шулай ук Россия Эчке эшләр министрлығының Лениногорск районы буенча бүлеге (әгәр эшләр машина йөрү өлешендә башкарылган булса) катнашында акт төзелә.

12. Эшләрне башкаручы оешма һәлакәтне вакытында юкка чыгарган һәм территорияне төзекләндермәгән өчен, шулай ук ордерны рәсмиләштермәгәндә гамәлдәге законнар нигезендә җаваплы була.

13. Гамәлдәге жир асты корылмаларын һәм коммуникацияләрне зарарлаган өчен җаваплылыкны эшләрне башкаручы оешмалар һәм аларны җитештерү өчен җаваплы зат алып бара.

36 бүлек Уңайлы мохиткә аерым таләпләр

36.1 статья

1. Торак мохитен төзекләндерү объектларын, урамнарны һәм юлларны, мәдәни-көнкуреш хезмәте күрсәтү объектларын проектлаганда өлкәннәр һәм мөмкинлекләре чикләнгән затлар өчен торак пунктлар тирәлегеннән файдалану мөмкинлеген, әлеге объектларны югарыда күрсәтелгән затларның күчеп йөрүенә ярдәм итә торган элементлар һәм техник чаралар белән тәмин итүне күздә тоту тәкъдим ителә.

2. Өлкән яшьтәге затларны һәм мөмкинлекләре чикләнгән затларны хәрәкәткә китерүче техник чараларны һәм җиһазларны проектлау, төзү, урнаштыру расланган проект документациясе нигезендә яңа төзелештә заказчы тарафыннан гамәлгә ашырылырга тәкъдим ителә.

37 бүлек Ярминкәләр уздырганда һәм башка массакүләм чаралар төзекләндерүне оештыру

37.1 статья

1. Ярминкәләр, күргәзмәләр, бәйрәм, күңел ачу, концерт, реклама һәм башка массакүләм чаралар уздырганда әлеге чараларны оештыручылар һәм заказчылар (авыл хужалыгы ярминкәләре очрагында - катнашучылар (сәүдә объектлары) әлеге кагыйдәләр нигезендә чисталык һәм тәртип саклауны, яшел утыртмаларны (клумб, газон, агач, куакларны) саклап калуны, үз вакытында җыештыруны, тиешле территориядән чүп-чар җыюны һәм чыгаруны тәмин итәргә, туплауга юл куймаска тиеш.

2. Күрсәтелгән массакүләм чараларны оештырганда, чисталыкны тәмин итү максатыннан, оештыручылар һәм заказчылар махсуслаштырылган оешмалар белән тиешле территориядән чүп-чарны вакытында җыештыру, җыю һәм чыгару, яшел утыртмаларны торгызу буенча шартнамәләр төзәргә тиеш. Күрсәтелгән шартнамә (шартнамәләр) төземичә чаралар үткөрү рәхсәт ителми.

3. Әлеге бүлектә күрсәтелгән чаралар тәмамлангач, оештыручылар, заказчылар яисә җаваплы кешеләр кичекмәстән чүп-чарны чыгаруны, яшел утыртмаларны торгызуны тәмин итәргә тиеш. Күрсәтелгән чаралар озынлыгы бер көннән артык булган очракта чүп-чар җыю һәм чыгару көн саен башкарыла.

4. Ярминкәләргә һәм сезонлы сәүдә, цирклар, җәнлекләргә өчен майданчыкларны оештыру өчен урыннар һәм башкалар күрсәтелгән территорияләр шушы чараларны үткөрү максаты белән бирелә торган затлар тарафыннан күрсәтелә.

37.2 статья

1. Ярминкәләр, күргәзмәләр, бәйрәм, күңел ачу һәм башка массакүләм чаралар үткөрү вакытында калдыкларны һәм чүп-чарны вакытлыча урнаштыру өчен чүп савытлары, чүп-чар өчен контейнерлар, биотуалетлар урнаштырыла. Билгеләнгән урналар, контейнерлар һәм биотуалетлар саны территориянең чисталыгын тәмин итәргә тиеш.

37.3 статья

1. Ярминкәләр уздыру чорына сәхнәләргә, стендларны, җиһазларны, механизмнарны һәм конструкцияләргә, павильоннарны, тентларны һәм башкаларны, шулай ук күргәзмә, реклама, концерт, күңел ачу һәм башка массакүләм чараларны вакытлыча урнаштыру, объектлар корылмаларына куела торган норматив таләпләргә исәпкә алып, шулай ук Лениногорск муниципаль районының җирле үзидарә органнарына тиешле рәхсәтләр алу белән билгеләнгән тәртиптә гамәлгә ашырыла.

37.4 статья

1. Ярминкәләргә һәм (яисә) сезонлы сәүдәгә, циркларны, җәнлекләргә оештыруга рәхсәт алучы затлар түбәндәгеләргә үтәргә тиеш:

- территорияне тиешенчә карап тотуны, шул исәптән аны санитар чистартуны тәэмин итәргә;
- каты көнкүреш калдыкларын алып китү турында шартнамә төзәргә;
- калдыклар һәм чүп-чар жыю өчен чүп-чар жыючылар (урналар) билгеләргә;
- төзекләндерүнең барлык элементларын, аерым алганда, бирелгән территориядә яшел утыртмаларны саклауны тәэмин итәргә;
- Рәхсәт тәмамлангач, оештыручылар төзекләндерү объектын торгызырга һәм зыянны тулы күләмдә башкарырга тиеш.

2. Төзекләндерү өлкәсендә тиешле бурычларны үтәмәгән яисә үз вакытында үтәмәгән очракта, күрсәтелгән чараларны оештыручылар һәм заказчылар тиешле тәртиптә тиешле функцияләргә үтәүне тәэмин итүче предприятиеләргә, тиешле территориядән чүп-чар жыюга, алып китүгә, шулай ук тиешле территорияне төзекләндерүгә бәйлә башка кирәкле чараларны үтәүгә бәйлә чыгымнарны капларга тиеш.

38 бүлек Әлеге Кагыйдәләрнең үтәлешен тикшереп тору һәм аларны бозган өчен җаваплылык

38.1 статья

1. Әлеге Кагыйдәләрне бозган өчен гражданның, вазыйфаи һәм юридик затларның җаваплылыкка жәлеп итү Россия Федерациясенең һәм Татарстан Республикасының гамәлдәге законнары нигезендә гамәлгә ашырыла.

38.2 статья

1. Җаваплылык чараларын куллану хокук бозучыны гамәлдәге законнар һәм әлеге Кагыйдәләр нигезендә үзләренә китерелгән матди зыянны түләтүдән азат итми.